

Riksdagens protokoll

2010/11:109

Onsdagen den 1 juni

Kl. 09.00 – 15.27

16.00 – 16.39

Protokoll
2010/11:109

1 § Meddelande om aktuell debatt

Andre vice talmannen meddelade att på begäran av Vänsterpartiets riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om ojämlik sjukvård anordnas *torsdagen den 9 juni direkt efter voteringen kl. 16.00.*

Från regeringen skulle socialminister Göran Hägglund (KD) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Vänsterpartiet begär aktuell debatt om den ojämlika sjukvården

Den senaste tiden har rapporterna om ojämlikheterna i den svenska sjukvården kommit tätt. Rika och friska människor besöker vårdcentralerna oftare än sjuka och fattiga. Men det är även så att människor med hög utbildning och inkomst får bättre behandling och bättre mediciner än vad andra gör.

Det här måste få ett slut. Sjuka människor ska få vård efter behov. Inte efter plånbok. Det finns ingen annan hållning som är moraliskt försvarbar. Därför begär vi i Vänsterpartiet en aktuell debatt i riksdagen om ojämlikheterna i den svenska sjukvården. *Lars Ohly*

2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2010/11:363

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:363 Lysekilsbanans framtid
av Tina Ehn (MP)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 7 juni 2011.

Prot. 2010/11:109
1 juni

Skälet till dröjsmålet är planerade nationella och utrikes resor.
Stockholm den 27 maj 2011
Näringsdepartementet
Catharina Elmsäter-Svärd (M)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2010/11:366

Till riksdagen
Interpellation 2010/11:366 Lysekilsbanan
av Siv Holma (V)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 7 juni 2011.
Skälet till dröjsmålet är planerade nationella och utrikes resor.
Stockholm den 27 maj 2011
Näringsdepartementet
Catharina Elmsäter-Svärd (M)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2010/11:376

Till riksdagen
Interpellation 2010/11:376 Fyrstegsprincipen i EU
av Annika Lillemets (MP)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 7 juni 2011.
Skälet till dröjsmålet är planerade nationella och utrikes resor.
Stockholm den 27 maj 2011
Näringsdepartementet
Catharina Elmsäter-Svärd (M)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2010/11:391

Till riksdagen
Interpellation 2010/11:391 Klimatpolitiken och den mellansvenska fossilgasledningen
av Åsa Romson (MP)
Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 10 juni 2011.
Skälet till dröjsmålet är planerade nationella och utrikes resor.
Stockholm den 27 maj 2011
Näringsdepartementet
Maud Olofsson (C)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:427 Behov av skydd mot rovdjur
av Sven-Erik Österberg (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 17 juni 2011.

Skälet till dröjsmålet är att det är fullt i kammaren den 7 juni.

Stockholm den 24 maj 2011

Landsbygdsdepartementet

Eskil Erlandsson (C)

Enligt uppdrag

Mats Wiberg

Expeditions- och rättschef

3 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen

Andre vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport inkommit från Riksrevisionen:

RiR 2011:20 Vad blev det av de misstänkta bidragsbrotten?

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2010/11:146 till socialförsäkringsutskottet

2010/11:147 till civilutskottet

5 § Ändrade kapitaltäckningsregler (CRD 2 och 3)

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2010/11:FiU40

Ändrade kapitaltäckningsregler (CRD 2 och 3) (prop. 2010/11:110).

*Ändrade kapital-
täckningsregler
(CRD 2 och 3)*

Anf. 1 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Den proposition som vi nu ska debattera och så småningom fatta beslut om handlar om ändrade kapitaltäckningsregler och innehåller förslag till lagändringar som syftar till att genomföra två EU-direktiv om ändringar av reglerna om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag. Det handlar främst om regler om gränsvärden och samarbete mellan myndigheter i kritiska situationer.

Vänsterpartiet anser att de flesta av de ändringar som föreslås går i rätt riktning inom de flesta områden. I dagsläget kan vi i kammaren nog vara överens om att den senaste finanskrisen tydligt har visat på behovet av en ökad finansiell reglering.

Krisens orsaker var både komplexa och sammanflätade, men krisen blottlade betydande brister i det kapitalistiska systemet, i synnerhet i dess nyliberala tillämpning. Framför allt visade sig den marknadsliberala tesen om effektiva marknader som fungerar bäst utan statlig reglering inte hålla i verkligheten.

Extra trevligt är att Moderaterna har nyktrat till efter det som har hänt. Tidigare har man reserverat sig mot alla förslag om avreglering som har funnits. När man har avreglerat marknaden från EU-håll och förslag har lagts fram i kammaren har Moderaterna alltid velat gå längre och haft större och fler avregleringar. Men nu börjar man inse konsekvenserna av sitt agerande.

Det är dock märkligt tyst från dem som drivit tesen om att staten inte ska lägga sig i hur marknaden beter sig eftersom den klarar sig bäst själv. Utöver ett antal sådana företrädare i kammaren finns Timbro och Svenskt Näringsliv som borde stå i skamvrån och skämmas över vad de har bidragit till.

Det är många runt om i Europa som betalar priset för krisen på ett hårt sätt med sänkta löner och pensioner, uppsägningar, försämrade pensionssystem, försämrad välfärd och så vidare för att stater har tvingats gå in med medborgarnas pengar och rädda banker och finansiella institut.

Vänsterpartiet kan nu se med tillfredsställelse på att flera av de åtgärder vi har föreslagit är på väg att genomföras eller diskuteras inom EU eller andra internationella organisationer. Det handlar om allt från reglering av kreditvärderingsinstitut, clearing och handel med olika derivatinstrument till att kampen mot skatteparadis har intensifierats.

Vänsterpartiet har på olika sätt och i flera sammanhang framfört kritik mot de nuvarande kapitaltäckningskraven. Reglerna har flera svagheter. För det första är de alltför låga, vilket finanskrisen tydligt visade. För det andra är det ett problem att de nuvarande kapitaltäckningskraven är riskbaserade.

Detta medför två stora problem. Det leder till procykliska kapitaltäckningskrav som förstärker konjunktursvängningarna. För att klara kapitaltäckningskraven kan man bli tvungen att dra ned på utlåningen, vilket förstärker lågkonjunkturen. Det omvända förhållandet gäller givetvis i en högkonjunktur. Det har också visat sig i återkommande regelbundna finansiella turbulenta perioder.

Vidare är kapitaltäckningskraven relaterade till bedömningarna av tillgångarnas risk. Basel 2-reglerna tillåter att riskvärderingen får ske via bankernas interna system eller genom externa ratinginstitut. I praktiken innebär det att marknadsaktörer som står i beroendeställning till de finansiella företag de värderar utför tillsyn och i någon mening tolkar gällande lagar och förordningar beträffande den finansiella regleringen. Detta är självfallet djupt olyckligt och något som denna proposition inte gör något åt.

En annan svaghet i dagens finansiella reglering som har bäring på kapitaltäckningskraven är det fenomen som kallas shadow banking, skuggbanker. Syftet med att skapa dessa separata bolag, de så kallade skuggbankerna, har i många fall varit att lyfta bort risker och tillgångar från moderbankens balansräkning till skuggbankerna eftersom dessa bolag verkar under svagare tillsyn och reglering. Förfarandet har för moderbankens räkning också den fördelen att det ökar bankens kapital och på

så sätt underlättar för banken att infria kapitaltäckningskraven. Man lyfter ur risker man har i bokföringen och lägger dem i ett separat bolag. Detta var en av de grundläggande orsakerna till finanskrisen.

Dagens kapitaltäckningskrav behöver därför skärpas över hela linjen. Regeringens proposition om ändrade kapitaltäckningsregler uppnår inte detta, och det har knappast heller varit syftet eftersom det pågår ett omfattande arbete med Basel 3. När den propositionen kommer återkommer Vänsterpartiet med ett genomarbetat förslag för hur vi ser på kapitaltäckning och finansiell reglering.

I dag tänker jag beröra några punkter i den proposition vi har framför oss där Vänsterpartiet har avvikande mening.

Det är bra att man föreslår att originatorn, det vill säga den som ger ut ett värdepappersinstrument, också ska tvingas behålla en del av värdepapperet för att på så vis ta ansvar för vilka risker som finns i värdepappersinstrumenten. Det tror vi kan vara lugnande och skapa en ökad trygghet. Problemet är dock att den andel man tvingas behålla är så låg som 5 procent. Vi tror att den andelen är för låg och att man om man förväntar sig en högre avkastning är villig att testa gränsen på 5 procent. Man behåller 5 procent och ger ut papperet trots att man vet att det är en stor risk, och om man lyckas får man en större avkastning på vidare produktion av värdepapperet.

Vänsterpartiet föreslår att man höjer kravet till 10 procent. Den som ger ut värdepapperet ska tvingas behålla minst 10 procent i egen ägo. Vi menar också att det ska gälla fordringar som är garanterade av nationella regeringar, centralbanker eller andra offentliga organ, vilket regeringen inte anser.

Även om jag har flera punkter som skulle kunna nämnas ska jag slutligen ta upp frågan om nya villkor för ersättningssystem. Det har pratats mycket om bonusar och rörliga ersättningar och vilka konsekvenser det har fått för olika finansiella instituts ökade risktagande. Människor som handlar med värdepapper har tjänat mycket för egen räkning genom att ta risker med andra människors pengar. Det är lätt att ta risker med andra människors pengar när man själv inte riskerar något och dessutom kan tjäna stora summor.

Jag tycker att de villkor som nu införs är en stor besvikelse. De innebär inte att man på något sätt kommer till rätta med problemet. Propositionen innehåller vissa generella principer för ersättningssystemens utformning och tillämpning. Principerna innebär att ersättningspolicyn ska vara förenlig med sund och effektiv riskhantering och inte stå i strid med institutets långsiktiga intressen. Det är i sig motsägelsefullt eftersom institutets långsiktiga intressen självklart är att ha en stor del av marknaden under sig och därmed tjäna så mycket pengar som möjligt. Det hänger inte ihop, skulle jag vilja påstå. De ska dessutom vara föremål för löpande oberoende översyn, och de ska på en principiell nivå fastställas av styrelsen. Allt ska vägas samman i en individuell och kollektiv prestation inom institutets övergripande resultat.

Vi menar att detta är alltför vagt och oprecist. De senaste två decennierna har mycket tydligt präglats av att lönerna såväl till företagens ledande skikt som till löntagare på lägre nivåer i stor utsträckning har varit rörliga. Ur ett företagsekonomiskt perspektiv finns det egentligen inget rationellt skäl till att lönerna till finansföretagens ledande skikt är

rörliga. Det finns tvärtom studier som visar att rörliga löner kopplade till olika prestationsmått snarast är kontraproduktiva för företagets resultat.

Bonusar och olika former av ersättningssystem till ledande befattningshavare är en del av ett system i näringslivet i allmänhet och finanssektorn i synnerhet som leder till moral hazard där det är enkelt att ta stora risker med andras pengar. Ibland har det naturligtvis gett hög avkastning, men lika ofta har det fått katastrofala konsekvenser, inte minst för alla de medborgare som nu betalar priset för detta agerande. Mot bakgrund av det resonemanget anser vi att rörliga ersättningar till personer på ledande befattningar i banker och andra finansinstitut helt enkelt bör förbjudas.

Därför, herr talman, lyfter jag fram den reservation som handlar om bonusar och rörliga ersättningar.

Anf. 2 JÖRGEN ANDERSSON (M):

Herr talman! Vi behandlar här regeringens proposition om ändrade kapitaltäckningsregler i enlighet med CRD 2- och 3-direktiven samt en motion väckt med anledning av ärendet. Propositionen innebär förslag om lagändring för att genomföra två EU-direktiv, Capital Requirements Directive 2 och 3, vilket innebär förändringar om regler för kapitaltäckning och stora exponeringar. Framst gäller det ändrade regler om gränsvärden vid stora exponeringar, regler om hur positioner i värdepapperiseringar kan företas, kapitalbasens sammansättning, tillsynen av kreditinstitut, samarbetet mellan myndigheter i kritiska situationer, högre kvalitetskrav på kreditvärderingsföretag med mera. I delar införs direktiven som rambestämmelser som preciseras som föreskrifter genom regeringen eller via tillbörlig myndighet. I andra delar krävs större harmonisering med svensk lagstiftning och direktiven; här föreslås lagändringar.

Som Ulla Andersson var inne på har den snabba utvecklingen inom finansmarknaden i kombination med globaliseringen och internationaliseringen gjort att reglerna kontinuerligt behöver ses över och revideras. Detta är ett arbete som pågått, men som i högsta grad accentuerats och intensifierats efter att finanskrisen inleddes 2008. Även om det fanns en viss insikt om behoven redan före finanskrisen har krisen tydligt blottlagt en rad obalanser som är svåra att bortse från. Det finns en bred uppfattning hos branschen, marknaden och olika politiska läger om att svagheter i systemet behöver ses över och rättas till. De flesta är överens om att vi alla gynnas av en stabil finansmarknad och att vi på alla sätt bör försöka undvika att ytterligare obalanser kvarstår eller uppstår.

Det är angeläget med stramare regler för kreditinstitut när instituten växer sig så stora att länders hela ekonomi står och faller med hur väl kreditinstitutens verksamhet sköts. Vi ser hur länder med god ekonomi förbyts till krisländer på grund av banker som har bedrivit en alltför riskfylld verksamhet. Det är uppenbart att regelförändringar behövs, men det behövs också en större efterlevnad av de regler som redan finns. Även tillsyn och insikt om risker har lämnat en hel del att önska. Det är viktigt med ansvarsutkrävande när missförhållanden under gällande regler råder. Det är också viktigt att signalerna i form av incitamenten från samhället är tydliga om vad som förväntas när det gäller ansvarstagande från ägare och verkställande. Det är nödvändigt att signalerna är sådana att bankerna själva tar ansvar, men att det inte heller kan uteslutas att ytterligare

åtgärder kan komma i fråga. Varje land måste ha möjlighet att utforma sina krav utifrån sin specifika situation, även om huvudprincipen är att gemensamma regler så långt det är möjligt ger bäst förutsättningar för att en stabilare finansmarknad upprätthålls.

Kreditinstitutens verksamhet är tätt sammanflätade med varandra och sträcker sig över nationsgränser och världsdelar. När en får problem sprider det sig gärna till fler. Är problemen stora hotas hela system. Det här komplicerar bilden, och en harmonisering av regler i ett globalt perspektiv är centralt för att försöka undvika och komma till rätta med eventuella obalanser. Verksamheten är internationaliserad, och en alltför apart regelstruktur kan få motsatt effekt.

Att finansmarknaden är solid och fungerar på ett tillfredsställande sätt är viktigt för att samhällsekonomin ska fungera. Kreditgivning till företag och hushåll behöver fungera på ett bra sätt. Det här är ytterligare en faktor som försvårar regleringsprocessen. Det krävs helt enkelt en väl avvägd reglering som inte riskerar en väl fungerande samhällsekonomi, samtidigt som en stabil finansmarknad upprätthålls. Jag tror att det råder samstämmighet om att behoven att strama upp regelverket överväger, även om ingen i dag kan avgöra vilken nivå som är lagom. Jag utgår ifrån att regeringen noga utvärderar och följer utvecklingen. Jag utgår också ifrån att justeringar kontinuerligt kommer att göras när behoven uppstår.

Det går aldrig att avgöra var och när nästa kris kommer eller var problemen uppstår nästa gång, men vi kan vaksamt övervaka och kritiskt granska för att försöka identifiera missförhållanden. När sådana missförhållanden tydligt kan identifieras är det också viktigt att åtgärder vidtas. Utgångspunkten är att åtgärder i första hand görs på ett brett internationellt plan och framför allt på en europeisk nivå, men att särskilda åtgärder ändå kan komma i fråga för varje enskilt land när sådana behov kan identifieras.

Herr talman! När det gäller just detta ärende är detta, med den kunskap och den erfarenhet vi har i skrivande stund, enligt min mening en väl avvägd uppstramning av regelverket för kreditinstitutens verksamhet.

Jag vill med detta som grund yrka bifall till utskottets förslag till beslut och yrka avslag på samtliga reservationer.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

6 § Behörighet för lokförare

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2010/11:TU19
Behörighet för lokförare (prop. 2010/11:122).

Anf. 3 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Vi kommer nu att debattera trafikutskottets betänkande 19. I betänkandet behandlas propositionen *Behörighet för lokförare*, och två motioner har väckts med anledning av propositionen.

Regleringen av järnvägssektorn har sedan början av 1990-talet förändrats genom ett antal reformer både inom Sverige och i övriga EU.

*Behörighet för
lokförare*

Syftet med reformerna är att skapa en gemensam och bättre fungerande marknad för järnvägstjänster och att undanröja hinder för gränsöverskridande järnvägssamarbete.

I propositionen lämnas förslag till de lagändringar som krävs för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv från den 23 oktober 2007 om behörighetsprövning av lokförare som framför lok och tåg på järnvägssystemet i Europeiska unionen.

Herr talman! Förare av järnvägsfordon, eller lokförare, ska dels ha ett förarbevis som styrker att föraren uppfyller vissa minimikrav avseende lämplighet, utbildning etcetera, dels intyg som anger vilken typ av järnvägsfordon föraren får framföra och på vilken järnvägsinfrastruktur innehavaren har rätt att köra.

Förarbeviset ska utfärdas av tillsynsmyndigheten och intyget av förarens arbetsgivare. I propositionen föreslås också en ändring i järnvägslagen så att läkarundersökningar får göras även vid behov och inte bara regelbundet.

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller ett motionsförslag om undantag från lokförarkrav för museijärnvägar och som klargör att lokförarkrav inte heller ska gälla på museijärnvägar på fristående nät.

Herr talman! Med anledning av ett motionsförslag föreslår utskottet dessutom i ett tillkännagivande att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur undantag för registerföring för bland annat järnvägar med historiska ändamål eller turiständamål lämpligen kan regleras.

Herr talman! Härmed överlämnar jag detta betänkande till kammaren för debatt.

Anf. 4 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M):

Herr talman! Detta betänkande om lokförarens behörighet är ett enigt betänkande, men jag vill ändå säga några ord. Betänkandet behandlar en proposition från regeringen samt två motioner som har väckts med anledning av propositionen.

Sedan början av 1990-talet har regleringen av järnvägssektorn genomgått en rad olika förändringar. Ett antal reformer har genomförts både inom Sverige och på EU-nivå med syfte att skapa en gemensam och bättre fungerande marknad för järnvägstjänster, detta genom att successivt öppna marknaderna och genom att skapa tekniska och juridiska förutsättningar för gränsöverskridande trafik. Allt detta sker i syfte att underlätta för järnvägstrafiken och för att få fler personer och mer gods inom Europa att transporteras via järnväg. Trafikutskottet har vid flera tillfällen i olika betänkanden ställt sig positivt till det pågående reformarbete på järnvägsområdet som sker i Europa.

Bestämmelserna om behörighet för lokförare varierar i dag mellan de olika medlemsländerna i EU. Syftet med lokförardirektivet är att skapa en enhetlig reglering inom Europa på detta område.

Herr talman! Med en gemensam reglering blir det lättare för lokförare att kunna flytta mellan medlemsländerna och mellan olika järnvägsföretag. Aktörerna kan också lättare erkänna en behörighet som en förare har fått i ett annat medlemsland.

I detta direktiv görs några undantag för delar av järnvägstrafiken. Ett sådant undantag är fristående lokala och regionala järnvägsnät. Som exempel nämns tunnelbana och spårvägar. Men detta undantag gäller

även museijärnvägar om det är fristående banor. Men propositionstexten kan när det gäller museitrafik på fristående nät uppfattas som något oklar. Utskottet klargör därför i sitt ställningstagande i betänkandet att fristående nät enbart avsedda för museitrafik ska falla in under detta undantag.

I ett av motionsyrkandena tas frågan om undantag för registerföring av järnvägar med historiska ändamål upp. Frågan i sig behandlas inte i den aktuella propositionen från regeringen, men frågan berör ett undantag i genomförandet av EU-direktiv om utveckling av den gemensamma järnvägsmarknaden som den aktuella propositionen är en del av.

Under hösten 2010 sammanställde Transportstyrelsen ett pm med anledning av att museijärnvägarna lämnat in en begäran om möjligheter att få dispens, det vill säga att kunna undantas från kravet på registerhållning.

Utan att gå in i detalj på vad som står i detta pm finns det enligt Transportstyrelsen möjligheter att undanta museijärnvägsfordon från direktivets tillämpningsområde EG-rättsligt sett. Men hur detta ska göras för att inte skapa nya oklarheter eller andra problem för museijärnvägarna är inte klarlagt, och det behöver därför undersökas utifrån juridiska, säkerhetsmässiga och andra synvinklar.

Utskottet har därför ett tillkännagivande till regeringen om just detta så att man undersöker möjligheterna att undanta museijärnvägarna från registerhållning ur juridiska, säkerhetsmässiga och andra synvinklar och att regeringen sedan återkommer till riksdagen med förslag om hur undantag för järnvägar med historiska ändamål eller turiständamål lämpligen ska kunna regleras.

Innan jag avslutar vill jag tillägga att museijärnvägarna som i huvudsak drivs av ideella krafter ger en mycket värdefull kunskap inte bara om gammal järnvägsteknik utan också givetvis om en del av vår kulturhistoria i Sverige. De ger även en hel del till turiständamål och till turister som kommer att kunna se hur det har fungerat tidigare.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 5 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i det eniga betänkandet. Det är bra att det är ett enigt betänkande. Det handlar, precis som har sagts här tidigare, om en ny lagstiftning för att genomföra ett EU-direktiv om behörighetsprövning av lokförare inom EU:s järnvägssystem. Det grundläggande syftet är att man ska få en bättre fungerande järnvägsmarknad och att den gränsöverskridande järnvägstrafiken ska fungera bättre. Det är det som huvuddelen av propositionen men även betänkandet berör. I trafikutskottet och i betänkandet har diskussionen mest handlat om undantagen. Det grundar sig på de motionsyrkanden som har tillkommit som en följd av propositionen.

Att det ska bli lättare för lokförare att kunna köra över gränserna i Europa kommer med all sannolikhet att bli en positiv faktor för det europeiska järnvägsnätet, naturligtvis tillsammans med andra faktorer. Att man får en ändamålsenlig registerföring av utbildning gör också att det blir lättare att ha kontroll på detta. I dag är det bara infrastrukturförvaltaren eller järnvägsföretaget som för dessa register. Nu blir det en uppstramning.

Men det som detta har kommit att handla om är undantagen. Det gäller bland annat den motion som bland andra nästa talare, Björn von Sydow, ligger bakom.

I den andra paragrafen i den nya lagen räknar man upp en del undantag. Ett av undantagen gäller fristående lokala och regionala järnvägsnät. Där har man i propositionen förtydligat detta genom att ta upp Lidingöbanan, Saltsjöbanan och någon mer. Dessutom har man nämnt museibanorna. Men man kan kanske säga att det inte var fullt tydligt. Därför är det bra att vi i betänkandet nu har förtydligat ytterligare att museijärnvägar på avskilda banor ska vara undantagna. Det är egentligen inte fråga om några säkerhetsfrågor. Dessa enskilda nät – det gäller även tunnelbana och spårvagn – har faktiskt inte med det samlade nätet i Europa att göra. Det är andra utbildningar som krävs där.

Det handlar i grunden om att man får en ändamålsenlig lagstiftning och inte att man bara skapar något slags vardagligt krångligt regelverk.

Detsamma gäller det tillkännagivande som finns i fråga om registerhållning av järnvägsfordon och kopplingen till museijärnvägar. Det är viktigt att vi ändå utreder var gränsen går. Om man tittar på museala järnvägsfordon kan det vara stor skillnad mellan de fordon som går på gamla industrispår, på smalspåriga järnvägar på helt avskilda nät, och de fordon som faktiskt är ute på det ordinarie järnvägsnätet och hyr in sig på Trafikverkets system.

I båda fallen är det väldigt mycket ideella krafter som jobbar med detta. De gör naturligtvis ett mycket bra arbete.

Här handlar det mycket om att prägla exempelvis gamla industriepoker i Sverige så det är en otroligt viktig insats som görs. Som Malin Löfsjögård nämnde skapar det här stora turistattraktioner på de ställen där det finns.

Häromdagen besökte jag Munkedals smalspåriga järnväg – ett 600-millimetersspår – som går från Munkedals bruk och ned till hamnen. Det hela kan ses som mycket oansenligt i dag. Men börjar man sätta sig in i vad detta arbete under en lång tid har betytt för området inser man att det är mycket värdefullt.

Naturligtvis ska vi inte ha en lagstiftning som krånglar till detta, utan vi ska ha en ändamålsenlig lagstiftning. I och med förtydligandena i betänkandet kommer vi att få det.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 6 BJÖRN VON SYDOW (S):

Herr talman, ärade ledamöter av trafikutskottet! Det är en stor glädje att ha tillfälle att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och därmed till propositionen och den motion som jag och Lennart Axelsson har lämnat in.

Det är mycket positivt att alla partier har samma åsikt. Av tidigare inlägg har jag hört att vi har samma sätt att se på frågeställningen – det kulturhistoriska och det föreningsaktiva perspektivet samt turismperspektivet.

Jag ska inte uppehålla mig vid frågan om behörigheten för lokförare. Det där är helt klart genom utskottets skrivning, som jag är mycket positiv till.

Låt mig bara få göra ytterligare några kommentarer när det gäller register över järnvägsfordon. Jag är mycket positiv till utskottets tillkännagivande och ser det som nyanserat. Att det kommer att leda till en förändring är jag övertygad om.

Jag vill ta upp två saker. Den ena punkten hade vi uppe i december i föregående debatt om propositionen då. Det gäller de säkerhetsmässiga bedömningarna.

Det som karakteriserar museijärnvägar i Sverige är att de i huvudsak är fristående från Trafikverkets spårssystem. Är de inte det kommer saken i ett annat läge. Men är de det och man räknar på och försöker undersöka vilka försäkringsmässiga risker som finns kan man använda sig av de formler som Räddningsverket brukar använda när man försöker sätta ett pris på, beräkna kostnaden för, en risk.

Den bedömning som vi gjort utifrån museijärnvägarnas organisation, MRO, är att använder man sig av Räddningsverkets metod kan de säkerhetsmässiga riskerna för samtliga museijärnvägar i Sverige åsättas en kostnad om 50 000 kronor per år. Det är en mycket liten summa. Den pekar på att riskerna är väldigt små. Men självklart anser jag att det är värdefullt att detta ytterligare en omgång kan bli belyst genom det utredningsarbete som regeringen och Regeringskansliet ska göra.

Sedan gäller det frågan om hur det ser ut beträffande kostnaderna, de avgifter för fordonsregistreringen som nu är aktuella. Jag har bett några av föreningarna att lämna in lite uppgifter.

Som ledamöterna av utskottet kanske erinrar sig lyfte jag i den föregående debatten fram att den intressanta jämförelsen här gäller trafikintäkter. Ingen har sagt att det ska ske en registrering när det är en uppställning av järnvägsfordon som inte används för trafikändamål – ett statiskt museum. Det är när fordonen används som frågeställningen gäller.

Om man ser detta på det sättet handlar det om trafikintäkterna. Jag har några exempel som jag vill göra utskottet uppmärksamt på. Våra museijärnvägar i dag kan grovt sett indelas i tre grupper: stora, medelstora och mindre.

Ett exempel är en stor järnväg som har intäkter på ungefär 900 000 kronor och där det är många fordon som registreras. Där får man räkna med att fordonsregisterkostnaden blir drygt 16 000 kronor. Med mitt bristfälliga sätt – det får jag, herr talman, erkänna – att i huvudet räkna ut procenten får jag det till att det blir ungefär 2 procent.

Om det är en medelstor museijärnväg som har intäkter på ungefär 400 000 kronor och som har ett sextiotal aktiva fordon blir resultatet en avgift på drygt 8 000 kronor. Fortfarande handlar det om ca 2 procent.

Lars Tysklind nämnde Munkedals järnväg. Jag har fått in uppgifter också från den järnvägen. Jag delar Lars Tysklinds åsikt om hur fin den är. Det är en liten järnväg. Man har bara åtta fordon. Man ska betala 1 040 kronor, kanske inget större belopp. Men sett till att man har trafikintäkter på bara 23 000 kronor ska man ta 5 procent av sina intäkter i fråga om den här kostnaden.

Jag vill fästa uppmärksamheten på de här siffrorna och hoppas att det då framstår som ganska rimligt att resultatet av beredningsarbetet, som är tydligt formulerat i utskottets betänkande, är att regeringen ska komma

till riksdagen med förslag om hur undantag för bland annat järnvägar med historiska ändamål eller turismändamål lämpligen kan regleras.

Ännu en gång, herr talman och ärade utskott, säger jag att jag är tacksam för och glad över det sätt på vilket utskottet bemött den problematik som jag och min medmotionär lyft fram.

I detta anförande instämde Lars Mejern Larsson, Suzanne Svensson och Krister Örnfjäder (alla S).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

7 § Tredje inremarknadspaketet för el och naturgas m.m.

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2010/11:NU21
Tredje inremarknadspaketet för el och naturgas m.m. (prop. 2010/11:70).

Anf. 7 INGEMAR NILSSON (S):

Herr talman! Vi ska nu debattera Näringsutskottets betänkande 21 som handlar om regeringens proposition *Tredje inremarknadspaketet för el och naturgas* samt ett antal motioner från den allmänna motionstiden bland annat om elmarknadens funktion.

Låt mig inledningsvis konstatera att jag självfallet står bakom samtliga socialdemokratiska reservationer i betänkandet. Men för tids vinande nöjer jag mig med att yrka bifall till reservationerna 2 och 3.

När vi diskuterar det här betänkandet är utgångspunkten för oss socialdemokrater vikten av att få till stånd en fungerande elmarknad. Om vi ska lyckas med det på europeisk nivå, vilket de EU-författningar som är den bakomliggande orsaken till regeringens proposition handlar om, gäller det att börja i Sverige.

De socialdemokratiska motioner från den allmänna motionstiden som behandlas i detta betänkande är ett uttryck för en del av de brister vi ser när det gäller den svenska elmarknaden.

Säker tillgång till el samt tydliga och transparenta spelregler för marknadens aktörer och förutsägbara villkor krävs för att såväl företag som enskilda konsumenterna ska kunna känna tillit och tilltro till att vi har en fungerande elmarknad. För visst är det väl så att för att definieras som en marknad ska marknaden fungera inte bara för producenter, nätägare och elhandelsföretag utan också för konsumenterna – en marknad där man som konsument kan göra kloka och rationella val och påverka sin situation.

Det är vår uppfattning att en hel del återstår att göra i Sverige på det här området.

De senaste vintrarnas prisfluktuationer har ökat osäkerheten kring och misstänksamheten mot hur den svenska elmarknaden, om den nu finns, fungerar eller inte fungerar.

När människor i Sverige inte känner förtroende för en så viktig och grundläggande samhällsfunktion som tillgången till el på rimliga, begripliga och förutsägbara villkor har vi alla ett problem.

Herr talman! I detta sammanhang är frågorna om elnäten centrala. Det handlar om det svenska stamnätet, ägt av Svenska kraftnät. Det handlar om regionnät, i huvudsak ägda av någon av de tre stora aktörerna Eon, Fortum och Vattenfall. Det handlar också om lokalnäten, där det finns ca 170 små och medelstora samt några stora elnätsbolag.

Centralt i hela distributionssystemet är stamnätet. Intäktsramen för Svenska kraftnät och därmed för stamnätet i Sverige fastställs i dag av regeringen. Den centrala betydelsen understryks ytterligare av det faktum att det är riksdagen som fastställer investeringsbudgeten för Svenska kraftnät.

Regeringens proposition föreslår i detta avseende att ansvaret för att fastställa intäktsramen ska övertas av Energimarknadsinspektionen. Som stöd för detta åberopar man sin tolkning av EU-direktivet. Vi socialdemokrater avvisar detta förslag, delvis med den motivering som Svenska kraftnät har i sitt remissvar, nämligen att ett sådant förfarande skulle ge myndigheten överprövningsrätt av regeringens avkastningskrav på Svenska kraftnät.

Främst avvisar vi dock kravet av det skälet att vi anser att hela Energimarknadsinspektionens roll och uppgift bör bli föremål för den genomgripande översynen, inte minst i den del som handlar om hur nätföretagens anläggningstillgångar ska värderas. Vår tolkning och bedömning är att ansvaret för att fastställa Svenska kraftnäts intäktsram kan och ska ligga hos regeringen även i fortsättningen.

Herr talman! Det finns i riksdagen en bred samstämmighet om nödvändigheten av att öka produktionen av förnybar energi. För att lyckas med det behövs alla insatser som bidrar och som leder fram till en sådan utveckling. Förbättrade möjligheter och förutsättningar för småskalig elproduktion är ett viktigt sådant bidrag. Då behöver vi underlätta för människor med exempelvis vind- och solex som produceras i småskaliga anläggningar att bidra till den ökade produktionen. För att kunna göra detta möjligt behövs en rad åtgärder.

En av de viktigaste åtgärderna handlar om rätten för alla mindre elleverantörer till nettomätning av el. Dessutom krävs att tiden för kvittning mellan konsumtion och produktion förlängs till kvartalsvis. För att uppnå önskad effekt på detta område och stimulera utvecklingen ytterligare anser vi att man bör pröva effekterna av ett så kallat fastprissystem. Därför yrkar jag bifall till den gemensamma reservationen från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Herr talman! Som jag redan har nämnt finns det ute bland människor i vårt land, såväl privatpersoner som företag, en stark skepsis till hur och om elmarknaden i Sverige fungerar. När jag besöker företag och fackliga organisationer på min hemmaplan är energifrågan en fråga som alltid kommer upp. På samma sätt är det när man träffar enskilda människor eller olika grupper av väljare i andra sammanhang.

Det handlar om priset, självklart, men lika ofta handlar det om hur systemet fungerar – alternativt inte fungerar. Det faktum att det saknas tilltro till systemet och om det fungerar är naturligtvis oroväckande, och jag tror att det finns en rad samverkande faktorer som medverkar till och leder till denna bristande tilltro. Jag vill peka på några.

Det finns ägarkonstellationer där vissa aktörer uppträder som såväl elproducenter som nätägare och elhandelsföretag. Detta underlättar na-

turligtvis inte för konsumenterna att se hur denna marknad fungerar. Det finns också ägarkonstellationer på producentsidan med korsvist ägande och ägande av flera samverkande produktionsslag som gör det än mer komplicerat, svåröverskådligt och mindre transparent. Att allt detta sker samtidigt som merparten av dessa aktörer redovisar mycket stora vinster i sina företag lägger naturligtvis grunden för en berättigad skepsis till den svenska elmarknaden.

När sedan den myndighet som har till uppgift att bevaka att marknaden fungerar, alltså Energimarknadsinspektionen, inte upplevs på ett tydligt sätt kunna klara sitt uppdrag har vi naturligtvis problem. Nu vill vi inte skjuta på pianisten. Det är därför vi föreslår en genomgripande översyn av Energimarknadsinspektionens roll och uppgift. En väl fungerande elmarknad är av stor betydelse för Sverige. Det gäller såväl för den elintensiva industrin som för övriga företag, och det gäller för hushåll och villaägare.

Det är därför vi anser att det krävs en ordentlig översyn av hur myndigheten valt att tolka sitt uppdrag och sin roll under de tre år som har gått. Denna översyn måste också se över den modell för prissättning av elnäten som myndigheten nu arbetar efter. Det är en modell som väckt stark kritik från bland annat Konkurrensverket och en rad konsumentföreträdare.

Kort sagt: Sverige behöver en fungerande elmarknad! Därför, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 3.

Anf. 8 LISE NORDIN (MP):

Herr talman! Det har på senare tid blivit alltmer uppenbart att Sverige håller på att bli omsprunget i energiomställningen. Det beror bland annat på brister i möjligheten för privatpersoner att producera sin egen el. Miljöpartiet har tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i reservation 2 en rad förslag som gör det lättare för privatpersoner att producera egen el. Vi föreslår rätt till nettodebitering, timmätning, att fastpris införs samt att vi ska undersöka möjligheten att låta elnätsavgifterna bli en del av det rörliga elpriset.

Riksdagen har tidigare debatterat dessa frågor, som rör människors möjlighet att producera egen el. Det som har hänt sedan dess är att det blivit än tydligare att det är de länder som skapar möjligheter för egen el som nu ligger före i energiomställningen. I Tyskland är det över två miljoner människor som äger sin egen elproduktion. I Sverige ökar antalet mycket långsamt, och ännu svårare blev det efter regeringens införande av en uttagsskatt på kooperativt ägd vindkraft.

Att förbättra möjligheterna för egen el är ett viktigt steg i att utöka den förnybara energin i det här landet. Genom att göra det enklare och lönsammare för småskalig elproduktion frigör man kapital och kreativitet hos ett stort antal hushåll för att snabbt bygga ut förnybar elproduktion. Därigenom minskar beroendet av icke förnybar elproduktion som kärnkraft, samtidigt som de stora elbolagens dominerande ställning på elmarknaden försvagas.

Privatpersoner har i dag mycket små möjligheter att agera på höga elpriser. En utvecklad politik för egen el skulle göra det mycket lättare för människor att hantera höga elpriser. Egen produktion av el uppmärksammar även hushållen på vilka konsekvenser produktion och konsumt-

ion av el får och uppmuntrar därmed till hushållning av el. Vi föreslår att elnätsavgifterna bakas in i elpriset för att ge ett ökat incitament till energieffektivisering.

Sverige har stor potential för småskalig elproduktion. Särskilt vindkraft och solenergi lämpar sig väl för decentraliserad produktion. För att ge förutsättningar för egen el krävs ett antal regelförenklingar.

Nettodebitering innebär att den småskaliga elproducenten får kvitta den överskottsel som levereras ut i elnätet vid hög elproduktion mot den el som köps in när den egna produktionen är låg. Små elproducenter får alltså sälja el till nätet till samma pris som de betalar för sin elförbrukning. Den största fördelen för elproducenten är att man då kan använda elnätet som ett energilager och därigenom jämna ut variationer i sin egen elproduktion.

En lag om nettomätning ger alltså småskaliga producenter laglig rätt att kräva nettomätning av det lokala elnätsföretaget. Redan i dag erbjuds nettomätning av vissa elnätsbolag i Sverige, medan andra bolag valt att inte ge någon ersättning alls för den el som levereras ut på nätet från små anläggningar. De får – eller tar – alltså elen gratis. Som elabonnet ska man inte behöva vara beroende av de lokala elnätsbolagens goda vilja. Det borde därför vara självklart med en lagstiftning som ger alla mindre elproducenter rätt till nettomätning oavsett vilken nätoperatör man råkar vara ansluten till.

Ett fastprissystem innebär att leverantören får en fast ersättning för den förnybara el som levereras från små vindkrafts- och solcellsanläggningar – en ersättning som är något högre än den vanliga. I de länder som lyckats allra bäst med att tillföra småskalig förnybar el till nätet, som Tyskland och Spanien, har man använt just sådana fastprissystem. De tyska hushållen kan då snabbt räkna hem de investeringar de har gjort i sin elproduktionsanläggning.

Tyskland har genom systemet på kort tid blivit världsledande både på el från vindkraft och från solceller. På köpet har man fått en framgångsrik ny industri för produktion av vind- och solcellsanläggningar som hittills har skapat 150 000 arbetstillfällen.

Regeringen har tidigare argumenterat för att ett fastprissystem inte är möjligt i Sverige eftersom vi i Sverige har valt ett system med elcertifikat. I betänkandet framgår dock att ett flertal länder har kombinerat de båda systemen eftersom de kompletterar varandra.

Energimarknadsinspektionen har i sin rapport om nettodebitering fastslagit att elcertifikatssystemet är utformat på ett sätt som gör det svårt för elanvändare med egen småskalig elproduktion att tillgodogöra sig systemet. Det finns därför goda skäl att se över ett fastprissystem som ett komplement till dagens system.

Om Sverige likt många andra länder vill skapa förutsättningar för småskalig egenproducerad el krävs en politisk inriktning. Regeringen har agerat mycket passivt i frågan. Som svar på motionerna om egen el är regeringens enda respons att man avvaktar en proposition som enligt betänkandet skulle ha presenterats under våren. Det vore bra om vi i dagens debatt kan få besked om varför frågan dröjer och vad regeringspartiernas ståndpunkt är kring de konkreta förslagen för att underlätta för egen el.

Fördröjningen i frågan om egen el leder till att Sverige tappar tid i omställningen. Det är en tid vi inte har.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 2.

Anf. 9 JENS HOLM (V):

Herr talman! Ofta när man debatterar klimat- och energifrågor blir det på en nivå som är långt ifrån medborgarna. I synnerhet energisystem är ju komplexa och drivs av stora företag, ibland privatägda och ibland ägda av stat, kommun eller landsting. Jag tror att vanliga människor inte känner sig särskilt delaktiga i energiproduktionen.

Jag tror att det går att ändra på det här och att det är otroligt viktigt att vi kan engagera så många människor som möjligt i energiomställningen i Sverige, för vi är alla mer eller mindre överens om att vi måste lämna den fossilburna energin bakom oss. Och vad kan då vara viktigare än att just engagera människor? Ja, lite mer än att man bara ska gå och rösta vart fjärde år. Ett sätt att göra det är att låta människor som kanske bor i en villa eller en lägenhet få producera sin egen el.

När jag besökte Malmö för några veckor sedan och träffade människor som bor i ett bostadsområde där berättade de att de vill sätta upp solceller och solpaneler på sina balkonger och på sina tak där de bor, och fastighetsägaren i området där de bor är också väldigt positivt inställd till det. Men de sade: Det är ingen vits att vi gör det här, för det fungerar inte ifall vi sedan vill leverera ut elen på elnätet. Det är det här som kallas för nettodebitering och att man ska kunna producera sin egen el.

Den här frågan har vi diskuterat ett par år nu i Sverige, och vi ser att andra länder ligger långt före Sverige. Tyskland nämndes här tidigare. Jag kan också nämna Spanien och Portugal, som har kommit mycket längre i produktionen av egen el från hushåll eller små producenter.

År 2007 tillsatte den borgerliga regeringen en utredning om bland annat det här. KTH-professorn Lennart Söder fick till uppgift att titta på energisystemet och bland annat på frågan om hur man ska kunna underlätta för hushåll och småföretagare att producera sin egen el. Lennart Söder kom fram med ett förslag året efter, 2008, som handlar om att man ska ha timvis mätning och att man ska ha en avstämning – jag tror att han pratar om att den ska vara månadsvis.

Det är precis det som vi rödgröna nu föreslår i vår reservation nr 2. Vi vill ha en nettodebitering, vi vill ha timvis mätning och vi vill ha en avstämning, månadsvis eller kvartalsvis kan man diskutera. Men det viktiga är att vi måste ta fram ett enkelt, billigt och kostnadseffektivt system för hushåll och småföretag att producera sin egen el.

Vad säger då regeringen? Ja, när de fick förslaget från Lennart Söder tittade de på det. Sedan har han konstaterat flera gånger att det verkar som att regeringen inte förstår vad han har lagt fram för förslag.

Enligt betänkandet som vi diskuterar nu ska det komma en proposition från Näringsdepartementet, men vi vet inte när. Om någon här från den borgerliga sidan vet när den kommer, berätta det gärna för oss. Om ni vet någonting om innehållet, berätta gärna också det för oss.

Det känns som att regeringen bara avvaktar hela tiden och inte törs ta klivet fullt ut, och jag förstår inte varför. Jag vill att vi i Sverige, precis som flera andra länder, ska kunna involvera folket så att de också blir

bärare av den stora energiomställningen som vi står inför. Därför yrkar jag bifall till reservation nr 2.

Jag tycker också att det är viktigt att vi i den stora energiomställningen ser till att vi inte bara gynnar förnybar energi som redan finns inom elcertifikatssystemet. Det rullar på hyfsat, kan jag säga. Men hur är det med till exempel solenergin? Den står ju och stampar i Sverige, medan den växer otroligt fort i andra länder. Av all ny elinstallation i EU-länderna i fjol står faktiskt solelen för hela 22 procent. Det är otroligt mycket. Sverige bidrar inte till det, för i Sverige händer ingenting.

Vad vi i Vänsterpartiet och vi rödgröna vill ha är ett planeringsmål för solenergi. Vi vill också att man ska pröva ifall man kan ha ett fastprissystem, så att man har ett fast pris för el som levereras från ett visst teknikslag. Och det skulle kunna vara solelen, för annars kommer den inte att bryta in på elcertifikatsmarknaden.

I samband med det här tycker jag att det är extremt olyckligt att regeringen i år skriver i budgeten att man avvecklar det direkta stödet för solenergin. Det är ju helt fel. Maud Olofsson sade tidigare i en interpellationsdebatt att solenergin nu är så konkurrenskraftig att den kan stå på egna ben. Men den står ju inte på egna ben i Sverige. Jämfört med andra länder står vi fortfarande och stampar, så det finns fortfarande väldigt mycket som bör göras.

Anf. 10 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag till beslut och avslag på motionerna.

Energifrågorna i Sverige och i EU är alltid högaktuella. I dessa dagar, med Tysklands kontroversiella energibeslut, diskuteras Europas energiframtid intensivt. Vem ska producera, vad ska vi producera och hur kommer prisutvecklingen att bli? Det är väldigt många frågor som behöver besvaras.

Samtidigt har vår regering tydligt markerat vad vi vill med vår energipolitik: Vi ska ha en stabil och hållbar energiproduktion med långsiktiga spelregler och till konkurrenskraftiga priser. Vi måste säkra att vår svenska industri vill stanna kvar och fortsätta utvecklas i Sverige. Utan industri – färre arbetstillfällen, utan arbeten – ingen grund för vår gemensamma välfärd.

Herr talman! Sverige fattar inte ensamt besluten om vår framtid. Vårt medlemskap i EU gör att vi har att förhålla oss till beslut fattade inom EU, men samtidigt ger vårt medlemskap oss möjlighet att påverka Europas framtid och hur den ska utvecklas.

I dag har vi att ta ställning till EU:s tredje inremarknadspaket för el- och naturgas. Paketet syftar till att fullborda en gemensam inremarknad för el- och naturgas och att bland annat inrätta ett samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter för el och gas. Och med tanke på det som händer i Tyskland just nu är just den regleringen eller öppenheten inom EU:s marknad för el och naturgas en väldigt angelägen fråga som vi kommer att ha möjlighet att diskutera flera gånger framöver.

Sveriges lagstiftning är redan väl harmoniserad med det som krävs för att uppfylla kriterierna i direktivet. Därför finns i dag få behov av lagändringar. De ändringar som direktivet föranleder är att nätmyndigheten, det vill säga Energimarknadsinspektionen, ska fastställa intäkts-

ramarna för stamnätet och att det ska ske en förhandsreglering av nät-tarifferna.

Energimarknadsinspektionen har tagit fram en modell för hur förhandsregleringen ska ske. Förslaget har föranlett en hel del debatt. Det finns en rädsla för att utformningen av förslaget ska föra till orimligt höga elnätpriser för konsumenterna. Men vår näringsminister Maud Olofsson har tydligt uttryckt att hon noggrant kommer att följa vilket utfall den nya regleringen kommer att få på kundernas elnätavgifter.

Vi måste vara beredda att agera om vi kan se att modellen kan utnyttjas till nackdel för konsumenterna. Men att avfärda den redan nu som vissa inom oppositionen kräver vore fel. I utskottet är vi av den uppfattningen att eftersom modellen inte har tillämpats saknar vi underlag för att utvärdera den, men vi kommer att följa utvecklingen. Modellen ska skapa förutsägbarhet och säkra nödvändiga investeringar i nätet. Det är något som i sin tur kommer att gynna elkonsumenterna.

Med tanke på vad föregående talare har sagt om förnybar el i Sverige är det väldigt viktigt att våra elnätbolag även förbereder sina elnät för att ta emot den mängd förnybar och ofta mikroproducerad elproduktion som vi kommer att se i Sverige i framtiden.

Herr talman! Svensk lag fungerar i dag i stort sett i överensstämmelse med elmarknadsdirektivet. Områden som kommer att påverkas är bland annat vissa konsumentfrågor. Bland annat ska tydligare information skrivas in i avtalet mellan konsument och elleverantör. En elleverantör får inte missgynna en konsument beroende på det betalningssätt som konsumenten väljer. Vi konsumenter ska underrättas i god tid innan ändringar i avtalsvillkoren sker.

Jag välkomnar också inrättandet av en gemensam byrå för EU:s energimarknadsinspektioner. Vi var i Bryssel för ett tag sedan och diskuterade hur de olika EU-direktiven införs i de nationella lagstiftningarna. Det är väldigt viktigt att vi har ett samarbete mellan de olika energimarknadsinspektionerna för att säkra att det är samma tolkningar som sker här i Sverige som sker i Italien. Det är viktigt för våra konsumenter att veta att en EU-lagstiftning som implementeras i svensk lagstiftning även följs i de övriga EU-länderna.

Herr talman! I dagens debatt lyfts även frågorna om timmätning och nettodebitering fram. Båda frågorna är angelägna dels för att jag blir en aktivare konsument om jag får större kunskap om min elförbrukning genom timdebiteringen, dels för att uppmuntra mikroproduktion av förnybar el genom nettodebitering. Båda lagändringarna efterfrågas här i dag.

Just nu pågår ett arbete inom departementen för att ta fram dessa lagförslag. S, MP och V skriver i sitt alternativa förslag att en lagstadgad rätt till nettomätning gör att man som elabonnet slipper vara beroende av de lokala elbolagens goda vilja att erbjuda nettomätning.

Jag håller med om att alla bör ha samma möjlighet. Men jag vill ändå lyfta fram det positiva med att många nätbolag själva har tagit initiativ och erbjudit sina kunder denna möjlighet och på så sätt ligger i framkant av lagstiftningen.

Det har efterfrågats ett besked från oss i majoriteten om när de två lagstiftningarna kommer. Jag kan inte sätta något datum för det. Men jag

kan lova att vi är lika angelägna att få fram lagstiftningarna som oppositionen är.

Herr talman! I vår energiöverenskommelse är utvecklingen av den förnybara elen viktig. Elcertifikatssystemet är drivande för att få fram ständigt nya kilowattimmar förnybar el. Systemet ses ständigt över och utvecklas för att nå förnybarhetsmålen. Just nu står vi inför en stor förändring och utvidgning av elcertifikatssystemet när vi nu går in i ett samarbete med Norge. Det är ett samarbete som vi har diskuterat i denna kammare väldigt länge och som även branschen för förnybar energi ser som ett välkomnat förslag och en bra utvidgning och ger den bra möjligheter att ytterligare växa på den nordiska marknaden.

Herr talman! I dagens debatt kräver Socialdemokraterna låga förutsägbara elpriser för konsumenterna. Hur ska det åstadkommas? Jo, genom att skrota tillsynsmyndigheten, eller i varje fall skuldbelägga denna för att vi har haft en för låg elproduktion i förhållande till vår konsumtion.

Jag hoppas att Socialdemokraterna även i andra sammanhang är lika angelägna om att stödja elkonsumenterna och vår svenska industris framtid när det kommer till frågan om att säkra en stabil elförsörjning för Sverige. Vår elintensiva industri har länge efterfrågat klara besked från S när det gäller energipolitiken.

När det är sagt håller jag med om att tillsynsmyndighetens funktion är viktig. Därför finns det i dag en rapport från Energimyndigheten själv som lyfter fram de olika myndigheternas uppdrag. Förslaget är att regeringen ser över de uppdrag som Energimarknadsinspektionen, Energimyndigheten och Svenska kraftnät har. Målet är att förtydliga myndigheternas roll och öka kundernas förtroende. Även det förslaget bereds i nuläget hos Regeringskansliet.

Herr talman! El är inte vilken vara som helst. Den är livsnödvändig för ett modernt samhälle. Vi behöver en stabil, förutsägbar politik och en politisk ledning som vågar stå upp för det långsiktiga och inte falla offer för populism.

Regeringen har en långsiktig politik med höga mål för den förnybara elproduktionen men även tydliga besked om att vi inte äventyrar Sveriges framtid. Vi vill ha en säker och hållbar elproduktion som fungerar både när det är kallt och under sköna sommarmånader. Men vi ändrar inte våra politiska ställningstaganden beroende på dagstemperatur.

Anf. 11 INGEMAR NILSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vet inte om jag uttryckte mig vårdslöst tidigare i mitt anförande. Cecilie Tenfjord-Toftby påstår att vi från Socialdemokraternas sida föreslår att vi ska skrota myndigheten, i det här fallet Energimarknadsinspektionen. Jag sade nog inte så, och jag tror att protokollet kan visa det. Jag har uttryckt vad vi vill göra från Socialdemokraternas sida, nämligen att göra en ordentlig översyn av myndighetens roll och uppdrag och hur man har tolkat sitt uppdrag.

Att Cecilie Tenfjord-Toftby och Moderaterna förespråkar marknaden och marknadsfunktioner i alla de här sammanhangen kommer inte som en överraskning, i varje fall inte för mig. Men, som jag försökte säga i mitt anförande: Ska inte den marknaden fungera också för konsumenterna? Min och vår bestämda uppfattning är att den inte gör det. Det är

därför som vi i våra reservationer har ett mycket tydligt konsumentperspektiv.

Vi tycker att det är egendomligt att den beräkningsmodell man har för att mäta nätavgifterna utgår från en nyansaffningsprincip som skulle innebära att det varken finns möjligheter till lån eller försäkring och att alla nät ska byggas nya i morgon.

Jag håller med om vikten av kvalitet och leveranssäkerhet. Men modellen i sig måste ifrågasättas. När myndigheten går ut med sitt förhandsbesked under våren konstaterar man att ett antal nätföretag underdebiterar sina kunder. Det är ett väldigt egendomligt sätt att uttrycka sig.

Det föranledde en av aktörerna att ungefär en timme efter Energimyndighetens pressmeddelande konstatera: Vi tänker minsann inte ta ut hela intäktsutrymmet. Vi ligger 10 procentenheter under den höjning som vi har utrymme för från Energimyndigheten.

När så sker menar vi att det inte är en fungerande marknad och en fungerande modell.

Anf. 12 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Jag uppfattade inte någon fråga här, men jag kan kommentera lite av det som sades.

Fungerar elmarknaden? Vi har två extrema vintrar bakom oss. Vinterns elpriser har varit en chockartad upplevelse, och problemen är väl kända. Vi har haft en för låg produktion i förhållande till konsumtion.

Energimarknadsinspektionen är den myndighet som ska kontrollera att energimarknaden fungerar som den ska. När människor upplever de chockartade elpriserna reagerar de, och det ska de också göra.

Energimarknadsinspektionen har i dag, som jag sade i mitt anförande, själv föreslagit att regeringen ser över det uppdrag som bland annat Energimarknadsinspektionen har. Här handlar det om förtroende. Konsumenterna måste ha ett förtroende för elmarknaden. El är inte vilken vara som helst. Den är, som jag sade, livsnödvändig för våra konsumenter. Förslaget som kommer från Energimarknadsinspektionen bereds nu hos Regeringskansliet.

Det har varit en del kritik från Socialdemokraterna mot modellen för nettodebitering. Jag förstår det så i betänkandet att Socialdemokraterna backar om förslaget att skrota den föreslagna förhandsdebiteringsmodellen. Även vi säger att det är en modell som inte har prövats.

Som Socialdemokraterna skriver i sitt särskilda yttrande har det under beredningens gång kommit fram information som gör att man just nu inte vill skrota den föreslagna förhandsdebiteringsmodellen som Energimarknadsinspektionen har föreslagit. Om det är så att ni under debattens gång återigen ha ändrat er vore det bra och trevligt att få reda på det.

Anf. 13 INGEMAR NILSSON (S) replik:

Herr talman! Vi får se om vi kan bringa någon klarhet i detta. Det är inte så att vi under debattens gång eller under betänkandets processande har ändrat oss. Om man läser betänkandet och om man lyssnar på vad jag i alla fall försöker säga kan man konstatera att det vi i vårt särskilda yttrande tar ställning till är att vi har ändrat vår uppfattning om tolkningen av begreppet nätavgifter i förhållande till nättariffer. Vi har sagt att vi kan ha en viss respekt för hur man försöker beräkna modellen. Det vi

kritiserar – och där kvarstår vår kritik – är sättet att beräkna nätavgifterna och den framtida beräkningsmodellen för dessa. Det är detta som vi bland annat anser måste ses över. Det är inte för inte som bland andra Konkurrensverket och Konsumentverket har varit mycket kritiska i sina remissvar till modellen. Det är det som är utgångspunkten.

Därför blir min fråga till Cecilie och till Moderaterna i det här fallet: Var finns konsumentperspektivet i ert sätt att se det? Enligt mitt sätt att se det är detta en marknad som fungerar för producenter, nätägare och elhandelsföretag – inte för konsumenter.

Anf. 14 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! När det gäller förhandsdebiteringsförslaget säger Maud Olofsson, och även vi i betänkandet, att vi kommer att följa utvecklingen. Detta är en modell som ska skapa förutsägbarhet. Men det är också en modell som ska säkra att nätbolagen har tillräckligt med investeringsmedel för att kunna bygga ut ett smart och modernt elnät för att kunna ta emot den el som både Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet efterfrågar. Det är den nya förnybara elen, som ofta är producerad hos den enskilde konsumenten som i vissa fall nu har möjlighet att bli producent.

För att kunna klara detta och för att kunna ha denna förutsägbarhet – och förutsägbarhet är bra även för konsumenterna – är nättarifmodellen bra. Den är tänkt att skapa förutsägbarhet. Den är tänkt att skapa ett utrymme för nödvändiga investeringar. Den är inte tänkt att vara en modell som ska gynna elnätsbolagens plånböcker. Det är en modell som ska gynna konsumenterna. När man bygger nät måste man också veta var man kommer att investera. När man nu lägger fram sin investeringsplan för Energimarknadsmyndigheten kommer man att kunna få den långsiktighet som efterfrågas.

Men som vi skriver i betänkandet från vår sida, och som näringsminister Maud Olofsson säger, kommer vi att följa utvecklingen. Det är svårt att utvärdera en modell som inte finns. Det är svårt att se vad som skulle kunna hända. Men om farhågorna skulle slå in måste vi vara beredda – alla som sitter här i kammaren – att ta tag i detta och se till att konsumentperspektivet bibehålls. Det är mycket viktigt. Vi är alla elkonsumenter. Ingen av oss vill uppleva vinterns chockartade prishöjningar.

Anf. 15 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Cecilie Tenfjord-Toftbys anförande väcker ett antal frågor – kanske fler frågor än dem vi fick svar på.

Precis som anförts stämmer det att Sverige har att förhålla sig till EU:s regelverk och till den politik som EU för på området. Men jag undrar om regeringen har missat det faktum att EU:s politik är att fastprissystem bör införas i fler länder. Det har varit den EU-inriktade linjen att fastprissystem är ett av de viktigaste verktygen för att få till omställningen till förnybar energi.

Flera länder har enligt betänkandet visat att det är möjligt att kombinera elcertifikatssystemet och fastprissystemet. De fungerar på olika sätt.

Regeringen är passiv i frågan och avvaktar med en proposition. I väntan på att vi ska få klarhet i vad regeringen har för politik för egen el har

vi en situation där människor frånhålls från möjligheten att delta i energiomställningen och ta makten över höga elpriser i egna händer.

Min fråga till Cecilie Tenfjord-Toftby är: När kommer regeringen att presentera en politik för egen el? Och är man emot att hushåll tar makten i egna händer och äger sin egen elproduktion?

Anf. 16 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Som jag sade i mitt anförande bereds just nu både förslaget om nettodebitering och förslaget om timdebitering hos regeringen. När det gäller elcertifikatssystemet pågår det nu en ändring och en översyn som ska göra det enklare för mikroproducenter av el att ta del av systemet samtidigt som vi ser en stor utvidgning av detta system i och med att vi kommer att få ett gemensamt system med Norge.

Propositionen skulle ha kommit under våren. Frågan är mycket angelägen. Jag kan inte i dag säga hur långt det har kommit, men jag vet att propositionen kommer att läggas fram snarligen. Det är viktigt att propositionen läggs fram, men när den gör det är det viktigt att den är väl genomarbetad så att alla eventuella frågetecken om lagstiftningen är avklarade. Det är vi skyldiga dem som i dag är mikroproducenter av el och dem som skulle kunna tänka sig att bli det.

Timdebiteringen av el kommer att vara ett viktigt incitament för alla våra elkonsumenter. Jag tror att jag har sagt det förut, men själv funderar jag på att knyta mina barns månadspeng till deras elkonsumention. Det ska löna sig att hushålla med el.

Anf. 17 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Det gläder mig förstås att regeringen och departementet arbetar med propositionen. Men det står tydligt i betänkandet att den väntades under våren, och jag tror att vi är många som undrar varför den är försenad. Finns det olika politiska ståndpunkter mellan regeringspartierna?

Cecilie Tenfjord-Toftby sade att vi kommer att få ett gemensamt elcertifikatssystem med Norge. Denna fråga har fortfarande aldrig prövats i riksdagen. Det har främst varit en debatt som har förts i medierna, och jag vet att förhandlingar har förts med Norge. Men Sveriges riksdag har aldrig hittills haft möjlighet att ta ställning till frågan, så vi vet fortfarande inte om Sveriges riksdag kommer att rösta för ett gemensamt elcertifikatssystem. Det är ytterligare en proposition som vi har väntat på den här våren och som har fördröjts.

Jag tror att det vore bra om Cecilie Tenfjord-Toftby kunde bringa lite klarhet i varför propositionerna dröjer. Finns det olika politiska uppfattningar som gör att regeringen inte har lyckats enas om en politik i dessa viktiga frågor?

Anf. 18 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Jag skulle önska att jag satt i regeringen så att jag kunde påverka detta. Men nu sitter jag inte i regeringen, och jag har tyvärr ingen inside information om hur kansliarbetet i regeringen sker just nu. Därför kan jag som sagt inte ge dig något datum för när propositionerna kommer. Men det jag vet är att de finns och att de arbetas med.

Som jag sade i det förra replikskiftet är det viktigt att alla eventuella frågeställningar är undanröjda när propositionerna läggs fram. När det gäller huruvida det finns en politisk oenighet inom våra fyra allianspartier kan jag säga att det inte finns någon sådan. Men vi är mycket angelägna om att propositioner som läggs fram för den svenska riksdagen ska vara väl genomarbetade så att man inte fastnar i frågeställningar senare.

Vi skulle kunna sätta press på regeringen, men varför ska man göra det när den redan arbetar med frågan? Vi är tydliga med att vi vill att andelen förnybar el ska öka. Det är regeringens eget beslut.

Jag förstår att ni gärna vill att det ska framstå som att det är oppositionen som driver fram frågorna. Men så är det ju inte! Regeringen arbetar med lagstiftningen, som ytterligare ska gynna svensk förnybar elproduktion. Det är viktigt att även lagstiftningen, och inte bara elproduktionen, är hållbar. Propositionen kommer att presenteras för riksdagen när den är färdig.

Jag tycker att man från oppositionens sida försöker slå in öppna dörrar, och det är inget annat än ren populism.

Anf. 19 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Jag har några frågor till Cecilie Tenfjord-Toftby. Den första gäller om du är av samma uppfattning som näringsminister Maud Olofsson – att solenergin nu börjar bli så konkurrenskraftig att den kan stå på egna ben och inte behöver några riktade bidrag från staten. Ja eller nej?

Du tycker att det är bra att vissa energibolag tillåter produktion av egen el. Det tycker jag också. Men varför inte ge alla medborgare och andra producenter exakt samma förutsättningar? Just nu befinner vi oss i en gråzon. Vissa har tur. De flesta andra har det inte. Jag undrar vad ni på den borgerliga sidan väntar på. När får vi se propositionen? Redan 2007 tillät man en utredning om detta. År 2008 kom utredningen. Nu har ni haft tre år på er.

Du nämnde elcertifikaten och Norge. Jag tycker också att det kan vara intressant. Men som sades tidigare har vi aldrig fått diskutera detta här i riksdagen. Eftersom du lyfte upp frågan vill jag fråga dig: Hur kan vi garantera att den norska vattenkraften inte äter upp alla elcertifikat så att producenter av annan förnybar energi står där utan någon möjlighet att leverera?

Anf. 20 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Just nu bereds ett ärende om solenergi i Regeringskansliet. Det är mycket som bereds just nu. Jag kan glädja Jens Holm med att just nu bereds en förlängning av stödet till solenergi. Som svar på din första fråga kan jag säga: Nej, jag tror inte att solenergin står på egna ben än. Stödet till solenergin kommer att förlängas. Jag tycker att det är väldigt positivt. Det är ett förslag från Regeringskansliet som jag välkomnar och som jag utgår ifrån att även övriga partier, även på oppositionssidan, kommer att välkomna.

När det gäller den andra frågan om nettodebitering kan jag svara på samma sätt som jag svarade Lise Nordin. Den propositionen ligger just nu i Regeringskansliet. Den bereds, och som jag sade är det viktigt att även vår lagstiftning, och inte bara energiproduktionen, är hållbar. När

den beredningen är klar kommer det förslaget att läggas fram för riksdagen. Det förslaget kommer att innehålla möjligheter till nettodebitering för alla mikroproducenter av el, men det är inte färdigberett. Det finns fortfarande en del frågeställningar kvar, bland annat skattefrågorna. Vi har haft en del debatter när det gäller kooperativa vindkraftverk och skattefrågor. Det känns som att de ibland kan vara lite oklara och otydliga. Det är väldigt viktigt att en sådan frågeställning inte återkommer. Därför är det viktigt att den här lagstiftningen blir grundligt beredd.

Både Jens Holm och Lise Nordin har rätt i att frågan om elcertifikatsystem med Norge aldrig har lagts fram för riksdagen. Men vi har diskuterat elcertifikatsystem med Norge ett flertal gånger, och jag kan inte tolka det på annat sätt än att även oppositionen är mycket intresserad av det. Förslaget har varit ute på remiss hos alla producenter av förnybar el i Sverige. Remissvaren behandlas just nu i Regeringskansliet. Det är viktigt att remissvaren tas till vara så att vi får ett bra förslag när det slutligen läggs fram för riksdagen.

Anf. 21 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! När det gäller solenergi känns det lite ologiskt att först avveckla det stöd som finns och sedan återinföra det. Som jag har förstått det aviserar man först att det riktade stödet till solel ska avskaffas och sedan låter man det vara kvar, men det riktade stödet till solvärmen kommer att avvecklas. Det står i budgeten. Eller är det också någonting som ni nu ska återinföra trots att ni har budgeterat för att ni ska ta bort det? Det vore intressant att veta.

Jag håller med om att lagstiftningen ska vara hållbar både ur ett ekologiskt och ur ett juridiskt perspektiv. Just därför tycker jag att det är så olyckligt att den här regeringen har infört ett kommunalt veto mot ett enda energilag, nämligen vindkraft. Det är verkligen inte juridiskt hållbart. Det innebär att ansökningar om ny vindkraft kan ligga på kommunkanslierna i en månad, ett år, två år eller tio år, och ingenting kommer att hända efter som de inte behöver göra någonting. Det är ett totalt juridiskt limbo som stora delar av vindkraften befinner sig i just nu.

Till sist skulle jag vilja säga något om stöd till ny energi. Jag tror inte att riktade statliga subventioner är det bästa, utan det mest effektiva systemet är elcertifikatsystemet, men för ny energi som inte redan är introducerad behöver vi ett fastprissystem. Det är precis det som vi lyfter upp i vår reservation nr 2. Jag vill veta varför ni moderater är sådana motståndare till ett fastprissystem för att introducera till exempel solenergin på allvar i Sverige.

Anf. 22 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Det gläder mig att Jens Holm är glad för att vi fortsätter med stödet till solel. Jag kan inte ge något svar på frågan om solvärme. Jag är väldigt glad för att stödet till solel fortsätter. Med tanke på att vi snart kommer att införa nettodebiteringsmöjligheter tror jag också att det är mycket viktigt att vi får flera system som bygger upp vår förnybara elproduktion.

När det gäller det kommunala vetot mot vindkraft vill jag säga att det finns ett kommunalt veto till, och det är mot uranbrytning. Det finns två kommunala veton här.

För ett tag sedan var jag på besök på Högskolan på Gotland. Där forskar de väldigt mycket om vindkraft. De sätter inte bara in vindkraften i ett energiperspektiv utan även i ett socialt perspektiv och i ett samhällsvetenskapligt perspektiv. Jag tycker att det är mycket viktigt. Jag och den här regeringen vill se en utbyggnad av vindkraft i Sverige. Förra året placerade vi oss på den globala tio-i-topp-listan när det gäller nyetablering av vindkraft. Det är något som vi ska vara mycket stolta över. Även 2011 kommer vindkraftsetableringarna att slå rekord.

Någonting som jag tycker är mycket viktigt för den framtida vindkraftsproduktionen i Sverige är att även de som inte själva är vindkraftsproducenter ska se någonting positivt när de ser på vindkraften. De ska se att det är någonting som gynnar både deras energisäkerhet och klimatet. För att nå de målen är det mycket viktigt att våra svenska invånare och våra svenska kommuner inte känner sig överkörda. De ska känna sig delaktiga, och de ska se det som är positivt. Jag tror att det målet nås bäst genom dialog. Väldigt många duktiga vindkraftsbolag går in med en ödmjuk hållning. De säger: Så här har vi tänkt göra. Vad säger ni? Svaret blir: Om ni plockar bort det och det tycker vi att det är jättebra.

Genom dialog får man fram ny vindkraft, och genom den dialogen kommer det också fram en positiv hållning till vindkraftsetableringar. Det tror jag är den hållbara framtiden för vindkraft i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

8 § Nedskräpning

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2010/11: MJU24
Nedskräpning (prop. 2010/11:125).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 13 §.)

9 § Fastighetsrätt

Fastighetsrätt

Föredrogs
civilutskottets betänkande 2010/11: CU20
Fastighetsrätt.

Anf. 23 KATARINA KÖHLER (S):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1 och 2 angående tomträtt och bostadsarrenden.

Låt mig börja med tomträttens betydelse och titta lite bakåt i tiden. Tomträtten var tidigare ett viktigt redskap för att skapa möjligheter för fler att bo i egna hem. Man kunde bygga sitt eget hus utan att äga marken. I stället upplät kommunen marken med tomträtt.

Men de senaste åren har vi allt oftare hört om problem när det gäller tomträten och tomträttsavgälden. Allt oftare ser vi skräckexempel på att kommunerna höjer avgiften väldigt mycket och väldigt snabbt. Vid ett tillfälle höjs avgiften väldigt mycket. Det senaste exemplet kunde vi följa i tv häromveckan när fastboende i Sandhamn fick sina tomträttsavgälder höjda från ungefär 5 600 kronor per år till 56 000 kronor per år. Det var flera som sade att de inte skulle ha råd att bo kvar utan måste söka nytt boende. Det är inte acceptabelt. Nu har tomträten blivit en väldigt otrygg upplåtelseform för den enskilde.

Samma sak gäller i många fall bostadsarrenden. Allt fler arrendatorer befinner sig i en väldigt utsatt ställning. Alltför många hamnar i orimliga situationer när arrendeavgifterna plötsligt skjuter i höjden eller när det visar sig att besittningsskyddet är väldigt svagt.

De här frågorna hänger naturligtvis ihop med prisutvecklingen på hela bostadsmarknaden. Det gäller också markpriserna som har skjutit i höjden enormt. Nu finns det kommuner som tycker att de kan tillgodogöra sig värdestegringarna på marken genom att kraftigt höja avgälden eller privata fastighetsägare som kraftigt höjer arrendena. Det här är inte en rimlig bostadspolitik. Människor har byggt sitt hus och tror att de kan leva i trygghet, och så visar det sig att fötterna slås undan väldigt hastigt.

Vi måste hålla i minnet varför systemet med markträten en gång infördes. Det var en viktig del i att kunna skapa möjligheter för fler att bo i egna hem. Om vi har den politiska viljan måste det gå att även i dag ta sociala hänsyn vad gäller bostaden.

Vi socialdemokrater har envist stått bakom principen om bruksvärdessystemet när det gäller bostäderna. Det gäller naturligtvis också markfrågan. Utgångspunkten för bruksvärdessystemet är att människor ska känna sig trygga i sitt boende. Därför är det mycket viktigt att det görs en översyn av lagstiftningen kring tomträterna liksom av reglerna för bostadsarrenden, detta för att de enskildas ställning ska kunna stärkas i de olika boendepriinciperna.

Utgångspunkten i en utredning måste vara att se möjligheterna med att skapa generella skyddsregler mot oskäligen avgiftshöjningar, förstärka besittningsskyddet och så vidare. Nu har regeringen äntligen efter flera år och efter många interpellationer och debatter i kammaren sagt att det ska tillsättas en utredning. Direktivet planeras komma före sommaren. Justitieministern har vid flera tillfällen sagt att man ser problemen, men hittills har man sagt att andra frågor är viktigare och därför prioriterat annat. Hon har vid något tillfälle även sagt: Det är på sikt inte så klokt att ha den här typen av upplåtelseform, men det återstår väl att se. Det gällde alltså frågan om tomträtt och markavgäld.

Detta gör mig orolig. Vi socialdemokrater befarar att regeringen möter kritiken om tomträttsreglerna och bostadsarrendeavtalen med att tillsätta en utredning där vi är rädda att direktivet ska handla om att tomträten ska avskaffas. Det vore mycket olyckligt. Vi behöver slå fast att den ska vara kvar och att vi i stället ska stärka regelverket på olika sätt. Därför anser vi inte heller att det ska införas någon friköpsrätt, men givetvis ska kommunerna, om de vill, kunna erbjuda möjligheter till friköp.

Nej, vi tycker att tomträttsinstitutet i stället ska utformas som ett bostadspolitiskt instrument med social inriktning och att vi bibehåller de gamla principerna om varför tomträttsavtalen från början kom till.

Anf. 24 EVA BENGTSON SKOGBERG (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i detta motionsbetänkande rörande fastighetsrättsliga frågor. Samtidigt yrkar jag avslag på de två reservationerna gällande tomträtt och bostadsarrende.

En översyn bör göras av tomträttsinstitutet, och jag håller med Katarina Köhler om hennes problembeskrivning. Särskilt när det gäller privatbostadsfastigheter drabbas de boende av stegvisa avgäldsökningar som ofta blir stora då avtalstiderna är långa och markvärdet stiger. Liknande problem är det vid bostadsarrenden där avgiftens storlek bestäms när arrendeavtalet ingås. Med åren kan beloppet anses understiga en skälig nivå, och när nivån sedan anpassas vid en förlängning medför det en stor utgiftsökning för arrendatorn.

Inom Justitiedepartementet färdigställs i dagarna ett direktiv som gäller en översyn av tomträtsfrågorna. Justitiedepartementet arbetar även med att analysera behovet av en översyn av arrendereglerna, och ett direktiv väntas före sommaren. Det finns därför ingen anledning att nu ta ställning till motionerna.

Vid expropriation trädde nya ersättningsregler i kraft nyligen. En utredning om vinstfördelning pågår, och den ska redovisas senast oktober 2012.

Ska en ny granne tåla störningar som lukt och buller från närliggande verksamhet om den fanns där tidigare? Utredningsarbetet har berört svårigheterna med att tillgodose skilda hänsyn och samhällsintressen inom ramen för en god helhetslösning. En god boendemiljö motverkas av att vissa intressen ges större tyngd vid avvägningar mot andra angelägna samhällsintressen.

PBL ger kommunerna ett betydande utrymme att tolka olika samhällsintressen och hur dessa ska ställas mot varandra för att få en helhetsyn. Reglerna ger alltså kommunerna ganska vida möjligheter till olika ställningstaganden i mål- och intressekonflikter, och de kan med planbestämmelser eller på annat sätt ställa villkor och krav för att kompensera brister i vissa avseenden.

Skymmande vegetation är också något som kan förstöra grannsämjan. Här gäller att var och en ska ta skälig hänsyn till omgivningen. Tomter ska skötas så att olägenheter för omgivningen och trafiken inte uppkommer. Vegetationen får inte bli så hög att den skuggar grannens tomt i oacceptabel grad. Men att genom lagändring tillmötesgå fastighetsägare som vill ha mer solljus och bättre utsikt kan slå mot andra som vill bevara vegetationens kvaliteter, såsom skugga och vindskydd. Växtligheten har även stor betydelse för djurlivet och miljön.

När det gäller jordabalkens felregler anser utskottet att någon översyn inte behövs. Gällande regler innebär en rimlig avvägning mellan köparens och säljarens intressen.

Herr talman! Jag har kort berört några av frågeställningarna i betänkandet. Mina allianskamrater kommer säkert att ta upp andra och gå in djupare på en del av dem.

Anf. 25 KATARINA KÖHLER (S) replik:

Herr talman! Jag måste reagera när Eva Bengtson Skogsberg säger att man nu inte behöver anamma dessa motioner eftersom det ändå ska göras

en utredning och direktivet kommer före sommaren. Jag tycker tvärtom att det är oerhört viktigt att vi nu verkligen markerar och lyfter upp de här frågorna. Naturligtvis vill vi försöka påverka innehållet i direktiven till utredningarna. Det är jätteviktigt.

Regeringen har under de gångna fem åren flera gånger sagt att man ska titta på frågan, men det har hittills inte kommit något. Vi vill försäkra oss om att direktiven till utredningarna blir så breda och så bra som möjligt. Det är viktigt också för riksdagen att markera sin uppfattning i frågan.

Anf. 26 EVA BENGTSON SKOGSBERG (M) replik:

Herr talman! Det stämmer, men vad jag förstår ligger arbetet med direktivet så långt framme att det i det närmaste redan var framtaget. Samma motionsskrivningar har ju funnits även tidigare år så regeringen har sett dem. Där finns samma frågeställningar. Jag tror nog att regeringen är medveten om problemet.

Anf. 27 KATARINA KÖHLER (S) replik:

Herr talman! Jag vill bara markera detta eftersom det är vår roll. Vi är i opposition, och vi vill verkligen tydliggöra dessa frågor.

Anf. 28 EVA BENGTSON SKOGSBERG (M) replik:

Herr talman! Jag förstår att det är oppositionens roll. Jag tar det till mig.

Anf. 29 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Jag ska huvudsakligen hålla mig till frågan om tomträtt och bostadsarrenden. Där finns kopplingar till ett område som är viktigt, och som Katarina Köhler också var inne på, nämligen bostadspolitiken. Sedan ska jag avsluta med att lite grann tala om äganderätt och expropriation av mark.

Centerpartiet vill verka för en fungerande bostadsmarknad där tillgången till bostäder alltid motsvarar behoven och där du som köpare eller hyresgäst, eller arrendator av ett bostadsarrende, ska kunna upprätta ett enkelt avtal. Följderna av det ska vara möjliga att överblicka och du ska inte behöva drabbas av obehagliga överraskningar.

Rätten för människor att förverkliga sin bo-dröm och kunna bo kvar så länge de önskar och har behov av det är självklar och viktig, även om det rör sig om ett eget hus på någon annans mark.

Jag instämmer därför egentligen helt och hållet med vad som anförs i reservationen från Socialdemokraterna när det gäller tomträttsavgälden. Därmed inte sagt att jag vill yrka bifall till ett tillkännagivande. Det ska inte få förekomma oskäligen höjningar som leder till att människor tvingas flytta trots att de i övrigt håller sig till det avtal som träffats med ägaren till fastigheten.

Jag instämmer också i vad som sägs om bostadsarrenden, nämligen att arrendatorn behöver ett starkare skydd så att denne inte hotas i sin besittning av bostaden.

De här frågorna hänger samman, och det är uppenbart att det behövs ett samlat grepp. Lagstiftningen kring tomträtt är mer än 100 år gammal,

och bostadsarrendeslagen är mer än 40 år gammal. Katarina Köhler vill tillkännage för regeringen att lagstiftningen om bostadsarrenden ska ses över. Man vill även se över tomträten. Det är också vår inställning. Direktiven till en sådan här utredning är på gång, som vi börjar förstå av debatten som har förts hittills.

Det framgår också av betänkandet att den dåvarande socialdemokratiska regeringen redan 1998 mottog en lagrådsremiss på området, utan att presentera någon proposition. Det här är alltså synnerligen efterlängtat, kan man säga. Det om något visar väl också att det finns anledning att ha respekt för uppgiften och konstatera att det behöver göras en översyn, men att resultatet av en sådan kan bli så omfattande som en gemensam lagstiftning för arrenden och tomträtt. Justitieministern har också som det framgår aviserat att ett sådant arbete förbereds. Jag finner ingen anledning till att riksdagen ska vara oenig och peta i detta nu.

Tomträtt och bostadsarrenden är skattemässigt att jämföra med ägande. Därför kommer jag nu att gå in på äganderättsfrågor.

Herr talman! Jag ska tala om området expropriation.

Alla vill ha tillgång till fiber, vatten och avlopp, el och vägar, men man tänker inte alltid på vems mark dessa ledningar dras över. Beredvilligheten hos markägare att bidra till att sådan service görs tillgänglig för grannar och andra människor är kanske inte heller alltid så stor. ”Not in my backyard”, brukar man säga.

Centerpartiet tycker att det är positivt att det nåtts en överenskommelse mellan LRF och regeringen, så att ersättningsnivåerna ska kunna motsvara värdet av det intrång som görs. Dessutom tar detta höjd för den förändring av markvärdet som blir följderna av åtgärden, och det görs nu även möjligt för en markägare att förhandla till sig ersättning för förväntningsvärden som kan finnas hos den som tillskrivs rätten att göra intrång på dennes mark.

Motionärerna Anders Åkesson och Kenneth Johansson från Centerpartiet tar upp ytterligare en aspekt på frågan: de fall där fler intrång omöjliggör ett normalt brukande av marken och där det finns brister i helhetssyn och samordning i anspråkstagandet av marken. Finns det redan ett dike ska man väl i första hand använda sig av det, inte minst för att skona miljön.

Tidigare var det storsamhällets behov av gemensam infrastruktur som föranledde markintrången. Det finns massvis med mänskliga tragedier som blivit följderna av olika motorvägsbyggen och annat som hanterats okänsligt tidigare. I dag råder det kanske en mer jämlik situation, där äganderätten hos markägarna har stärkts, samtidigt som karaktären på intrången är annorlunda, när intressena allt oftare företräds av enskilda företag och bolag.

Därmed skärps också kraven på affärsmässighet. Samtidigt är det rimligt att det nu också ges ett utrymme för att avtalsmässigt ge möjlighet till markägaren att få ta del av de vinster som den aktuella ledningen kan ge upphov till.

Centerpartisternas motion riktar uppmärksamheten på frågan utifrån att mark inte ska användas onödigtvis. Vi måste vara beredda att ta ytterligare steg på vägen mot ett ökat samförstånd, bort från begreppet ”not in my backyard”, genom möjlighet till jämlika förhandlingar, rimlig ersättning för intrång och incitament att samförlägga ledningar av olika slag.

Herr talman! Jag vill yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på reservationerna.

Anf. 30 OTTO VON ARNOLD (KD):

Herr talman! Vi har i dag att diskutera fastighetsrättsfrågor. Det är viktiga bitar för samhällets funktion. Två motioner har väckts kring tomträtt och bostadsarrende. Jag kommer att prata om lite andra saker också. Förhoppningsvis kan jag glädja de församlade med lite nyheter och klargöranden.

Nåväl! Tomträttsinstitutet har behandlats ett antal gånger i denna kammare och i utskottet. Det är från 1908 och avser en tidsbegränsad nyttjanderätt till fast egendom.

Det råder i stor utsträckning avtalsfrihet om villkoren för upplåtelsen. Också efter tiden för tomträttsens upphörande kan man antingen sälja marken eller använda den till någonting annat.

Syftet med tomträtten är och var att främja byggande på allmän mark. Det här är någonting som är aktuellt även i dag, när vi har väldigt höga fastighetspriser bland annat inne i städerna.

År 1954 reformerades reglerna. Man stärkte då tomträtten, som nu kunde bli föremål för belåning såsom kreditobjekt. Tomträtten utformades som en nyttjanderätt som uppläts på evinnerlig tid.

Upplåtelsen ska betalas med en viss årlig avgäld i pengar. Den ska vara oförändrad under den tiden. Den minsta avgäldsperioden är tio år, och den kan förlängas.

I och med den fria avtalsrätten finns det olika metoder för att fastställa avgäldsrentan och avgäldsunderlaget. Högsta domstolen har i flera fall bestämt avgäldsrentan med utgångspunkt i den långsiktiga realrentan på den allmänna kapitalmarknaden, det vill säga skillnaden mellan den nominella rentan och inflationen.

Hur den här tomträttsavgälden ska bestämmas har kritiserats, speciellt för de långa perioderna. Det är väldigt svårt att se in i framtiden, och det leder precis som påpekats i reservationen till väldigt kraftiga språng. Det här är ett problem. Man har samma avgift en väldigt lång tid, och helt plötsligt kommer det en kraftig höjning som äventyrar tryggheten i boendet.

Det saknas också enhetliga metoder. Många av de riktigt gamla tomt-rätterna bedöms efter en äldre lagstiftning. Det får vi inte glömma bort. Det leder också till att man har olika metoder vid olika tidpunkter. Det här ger ingen rättstrygghet. Detta har påpekats från utskottet vid flera tillfällen. Regeringen har lyssnat in det här, och som nämnts tidigare kommer det direktiv till en utredning. Enligt uppgift från Regeringskansliet är man beredd att lösa problematiken genom att skapa en större stabilitet och förutsägbarhet.

Det finns såvitt jag kan förstå inga tankar på att avskaffa tomträttsinstitutet. Däremot finns det kanske diskussioner om friköp och så vidare, men det är också något som utredningen får titta på. Det som också diskuteras är att införa någon typ av index och kanske lite kortare avgiftsperioder, vilket skulle öka stabiliteten.

När det gäller bostadsarrende är problematiken snarlik. Det handlar om något som finns mellan en privatperson som är markägare och en bostadsarrendator. Här är det på samma sätt, alltså att det finns en stor

avtalsfrihet och det överläts till rättstillämpningen att dra upp riktlinjerna. En metod att värdera bostadsarrenden är ortspris, alltså vad man är beredd att betala på respektive plats. Det finns arrendenämnder och domstolar, och sedan 2006 kan det överklagas till hovrätt och Högsta domstolen för att få en stabilitet i rättskipningen.

På samma sätt har vi en otrygghet i boendet. Där finns, precis som när det gäller tomträten, en social funktion för boendet i vårt land. Det ska vi ta hänsyn till fortsättningsvis också. Precis som när det gäller tomträten är det de långa avtalstiderna som ställer till problem. Det blir kraftiga markvärdesökningar. Det finns dock en domstolspraxis, men även om den möjligtvis är lite bättre än för tomträten är det inte tillfredsställande. Vi har också olika förväntningar hos parterna som vi inte bör komma bort ifrån.

Bostadsarrendet ingår också i direktiven. Man är inne på att lösa problemen med stabilitet och förutsägbarhet. Förhoppningsvis kan vi se fram emot den utredningen.

Låt mig ta upp en motion som handlar om fideikommissen. Fideikommiss är ju ett gammalt institut som är under avveckling. Sedan 2006 finns det en lagstiftning om detta. I dag finns det ungefär 30 fideikommiss kvar som är i fast egendom, i lösöre eller i penningfideikommiss.

Det kritiserar ur jämlikhetssynpunkt och ur arvssynpunkt. Man får inte glömma bort att fideikommiss är en nyttjanderätt – man kan likna det vid en stiftelse – till förmån för en viss linje. Det finns även kvinnor som är innehavare av fideikommiss.

Att riva upp den här lagstiftningen i dag måste givetvis vägas mot annat. Dit hör de stora kulturhistoriska värdena som finns i våra fideikommiss, och man har enligt avvecklingslagen en möjlighet att förlänga dem.

Jag vill upprepa att det är viktigt att vi ser till de kulturhistoriska värdena och låter avvecklingslagen ha sin gång. Det finns ingen anledning att ändra på det.

En sista punkt av intresse är de historiska arrendena. Historiska arrenden har diskuterats här många gånger. De blir färre och färre i vårt land. Jordbruken blir större och större och slås samman för att kunna uppehålla en rationalitet. Många arrenden upphör också på grund av att arrendatorerna går i pension.

Man får inte glömma bort att detta med historiska arrenden drivs av ett litet fåtal, och det finns någon enstaka större jordägare som har problem med sina arrendatorer. Att samma familj har innehaft sitt arrendeställe förekommer inte bara hos privata jordägare utan även hos kyrkan, staten och universiteten. Som Lunds universitet påpekade är detta med friköpsrätt inte särskilt intressant för deras arrendatorer eftersom köpeskillningarna riskerar att bli väldigt höga.

Den här frågan har utretts ett antal gånger, och regering och riksdag har kommit fram till att detta med att tillåta friköp inte är motiverat. Som skäl anförs att man har stärkt arrendators ställning, och det skulle då vara obilligt mot jordägaren eftersom det finns starka skäl för detta i vår grundlag och i internationella konventioner. Jag menar att det är klarlagt att den här motionen, som nu har väckts ett antal gånger, fortsättningsvis är onödig.

Anf. 31 JAN LINDHOLM (MP):

Herr talman! Jag ska inte bli mångordig den här gången. Jag begärde ordet för att det slog mig att några av de lyssnare vi har funderar över varför Miljöpartiet den här gången inte reserverar sig när det gäller bostadsarrenden. Vi har ju gjort det tidigare. När vi nu har en regering som inte har egen majoritet verkar det kanske lite konstigt att vi inte ansluter oss till den övriga oppositionen i frågan för att på det sättet fälla regeringen.

Nu ser vi det inte som ett egenvärde att fälla regeringen. Vi tycker att vi under utskottsbehandlingen av detta betänkande i princip har fått våra yrkanden och ställningstaganden tillgodosedda. Vi ser fram emot att utredningen kommer och att vi får ett fortsatt arbete som vi kan delta i och se positivt på. Jag ville säga detta för att räta ut det frågetecknet som jag kan tänka mig att många har.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

10 § Biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort och EU:s viseringskodex

Föredrogs

socialförsäkringsutskottets betänkande 2010/11:SfU8
Biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort (prop. 2010/11:123)
och
socialförsäkringsutskottets betänkande 2010/11:SfU9
EU:s viseringskodex (prop. 2010/11:121).

Anf. 32 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Sveriges yttre gräns går även vid floden Evros mellan Grekland och Turkiet. Det är lätt att glömma bort att Sveriges gränser inte längre går endast mot Norge, Finland och Danmark. I och med Schengen är EU:s gränser även Sveriges. Man kan tycka vad man vill om det.

För precis en vecka sedan stod delar av socialförsäkringsutskottet just vid den grekisk-turkiska gränsen i ett förvar i Fylakion. Det som mötte oss var en syn som borde få alla i Europa att skämmas. Vi stod inför smutsiga och överfyllda burar med ca 50 migranter i varje – migranter som aldrig eller ytterst sällan fick komma ut i dagsljuset. Inte sällan var de inlåsta under dessa kränkande förhållanden i fyra till sex månader. Aldrig har det varit så smärtsamt tydligt att vi har en mycket lång väg att gå innan mänskliga rättigheter omfattar alla i Europa, även migranter, oavsett om de har flytt krig eller förtryck eller blott söker ett bättre liv.

Herr talman! Debatten om biometriska kännetecken i uppehållstillstånd i dag handlar just om detta. Vilka skillnader ska vi acceptera när det gäller mänskliga rättigheter och integritet för EU-medborgare respektive tredjelandsmedborgare? Det är en debatt som just nu förs inom många olika områden och som egentligen klarnar först om vi träder ett steg tillbaka och ser den i sin helhet. Det kräver att vi nogsamt sorterar i

bruset och urskiljer de pusselbitar som tillsammans bildar en ganska oroväckande bild.

Herr talman! Vad är det då för bild som uppenbaras? Det handlar om allt från handfasta, fysiska kränkningar av mänskliga rättigheter som de vi såg i förvaret i Fylakio men även nonchalering av rättigheter som vi anser självklara för oss EU-medborgare.

Det kan vara allas rätt till vård och hälsa som fortsatt förvägras papperslösa och asylsökande här i Sverige. Gårdagens utredning gav glädjande besked, och vi får se om migrationsministern fortsätter att vägra ta till sig att rätten till vård är en mänsklig rättighet – individuell och oberoende av juridisk status. Men det är en helt annan diskussion.

Det kan också vara rätten till sin familj som just nu konsekvent förvägras människor från Somalia. Det kan vara rätten att få en individuell asylprövning, där Amnesty nyligen i sin årliga rapport om mänskliga rättigheter påtalat att de skäl som asylsökande romer från till exempel Serbien anför avfärdas som uppenbart ogrundade.

Herr talman! Det är de samlade små stegen som till slut tillåter brott mot integritet och mänskliga rättigheter. Den gula stjärnan på kläderna kom inte utan förvarning utan föregicks av lagändringar som pekade ut vissa grupper, steg för steg, allt tydligare. Man menade att den oskyldiga hade väl inget att dölja, men den oskyldiga blev till slut skyldig i kraft av sin identitet, sin grupptillhörighet som antingen jude, homosexuell eller rom.

När förslag eller lagändringar som kan inkräkta på integriteten presenteras används inte sällan argumentet att den som inte har något att dölja inte behöver vara orolig, men varje integritetskränkande åtgärd måste noggrant vägas mot den nytta åtgärden kan tänkas ha för samhället. Så snart staten väljer att inkräkta på den personliga integriteten förändras nämligen även maktbalansen mellan individ och samhälle. Individerna blir sårbara för förtryck och diskriminerande strömningar i samhället.

Sverige kan inte motsätta sig att införa biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort. Men regeringen väljer att frivilligt gå ännu längre genom att tillåta att inre utlänningskontroll nu även ska omfatta fotografering och fingeravtryck.

Herr talman! Låt oss nu föreställa oss hur en omfattande och utvidgad kontroll av uppehållstillstånd kan gå till. Den första frågan som uppstår är så klart vilka personer som kommer att utsättas för utvidgad utlänningskontroll med fotografering och fingeravtryckstagning. Är det blåögda personer med ljus hud eller är det faktiskt personer med ett utseende som med en rasistisk term kan klassas som utomeuropeiskt? Gruppen romer, som vi ju tyvärr av erfarenhet redan vet utsätts för omfattande diskriminering i Europa och även i Sverige, kommer även att riskera att utsättas för ständiga kontroller.

Därmed riskerar jämförelsen av biometriska kännetecken i uppehållstillståndskorten även att befästa en redan existerande rasism och diskriminering. Den som har ett utseende som upplevs som europeiskt kommer inte att utsättas för samma kontroller som den som upplevs som anorlunda. Kontrollerna kommer sannolikt oftast att ske på allmän plats, och när allmänheten ser polisen stoppa mörkhyade människor, fotografera dem och ta deras fingeravtryck kan detta inte undgå att negativt

färga uppfattningen av dessa människor. Bilden blir att den som utsätts för detta antagligen är misstänkt för brott, kanske till och med terrorism. Det kommer att bidra till utstötning och marginalisering och motverka integration. Motsättningarna mellan ”vi” och ”dem” byggs upp och förstärks.

Herr talman! Regeringsformen ger envar skydd gentemot det allmänna för den personliga integriteten. Det är tveklöst att en öppning för kontroll av biometriska kännetecken i uppehållstillståndskorten innebär en inskränkning av den personliga integriteten i den betydelsen. Inskränkningar får bara ske för ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle och aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som föranlett det.

Det är minst sagt tveksamt om dessa krav är uppfyllda i detta fall. Det är även tveksamt om förslaget står i överstämmelse med artikel 8 i Europakonvention om skydd för privatlivet.

Flera remissinstanser, bland annat Migrationsverket och Statens kriminaltekniska laboratorium, har motsatt sig förstörande av de insamlade uppgifterna och föreslagit att de samlas i en nationell databas. Det är lite beklämmande att Migrationsverket och Statens kriminaltekniska laboratorium här hamnat i dåligt sällskap med Sverigedemokraterna som i vanlig ordning tar alla chanser att misstänkliggöra och kriminalisera utlandsfödda i allmänhet och tredjelandsmedborgare i synnerhet.

Så blir det som tur är inte just nu, men det är lätt att förutse en sådan utvidgning om några år. Då ökar kränkningen och utpekandet av ”de andra” ännu mer.

Herr talman! Nu till förslaget om viseringskodex. Visumkrav riktade mot länder där det pågår krig eller omfattande kränkningar mot mänskliga rättigheter är en viktig del av EU:s utestängningspolitik mot flyktingar och andra skyddsbehövande. Detta är ett allvarligt hot mot asylrätten. Regeringen bör inom EU verka för att korta ned listan över visumpliktiga länder och för att visumkrav inte ska användas för att stänga ute flyktingar och därmed kortsluta Genèvekonventionen.

För vad innebär egentligen betänkandet om viseringskodex? Cecilia Malmström föreslog senast den 25 maj återinförande av visumkrav för Serbien och Makedonien eftersom, som det sades, tusentals personer från dessa länder sökt asyl i EU-länder men endast en handfull haft legitima asylkrav. Därmed har dessa länder enligt Malmström missbrukat visumfriheten.

Malmström kunde ha påpekat att det handlar om asylsökande romer som utsätts för en fruktansvärd diskriminering i dessa länder. Diskrimineringen kan vara så svår att den uppfyller kravet på förföljelse i flyktingkonventionen. Amnesty International publicerade för att par veckor sedan rapporten *Romer i asylprocessen* som visar att asylsökande romer i Sverige i de flesta fall avvisas med omedelbar verkställighet utan att grundläggande krav på en rättssäker asylprocess uppfyllts.

Malmströms förslag skulle få som konsekvens att romer hindras från att utnyttja sin mänskliga rättighet att söka och åtnjuta asyl. Vänsterpartiet är oerhört kritiskt till att visum används för att kortsluta flyktingkonventionen och asylrätten.

Herr talman! Vi kan inte motsätta oss merparten av de ändringar i utlänningslagen som följer av viseringskodexen, eftersom vi är rättsligt

förpliktade till detta. Men på en punkt går propositionen längre än vad som EU-rätten kräver. Det rör bevisregeln i 3 kap. 2 § utlänningslagen.

I propositionen föreslås denna bevisregel upphöra, detta eftersom viseringskodexen anses ersätta nationella bestämmelser om enhetlig visering i Schengenkonventionen. Vänsterpartiet menar, precis som juridiska fakulteten vid Lunds universitet betonar i sitt remissvar, att formuleringen i artikel 32.1 i viseringskodexen om att sökanden ska styrka ändamålet och villkoren för vistelsen kommer att uppfattas som en skärpning av beviskravet, vilket inte skulle motsvara den EU-rättsliga lagstiftarens avsikt.

Det kommer med andra och helt vanliga ord att bli svårare för människor från krigs- eller orosdrabbade länder att få komma till Sverige för besök hos anhöriga eller vänner. Bevisbördan på den sökande ökar, eftersom det finns risk att denna kommer att söka asyl. Ni hör hur det låter: Om risk finns att personen i fråga kan visa sig vara skyddsbehövande får denna inte komma hit. Det är ett mycket märkligt och helt orimligt resonemang ur ett människorättsperspektiv.

Herr talman! Vi kan faktiskt välja. Med små steg kan vi försöka röra oss i en riktning bort från förvaret i Fylakio, där migranternas mänskliga rättigheter inte respekteras. Vi kan röra oss i en riktning där alla, oavsett juridisk status, papper eller ej, behandlas med värdighet och respekt för integritet och enligt gällande mänskliga rättigheter. Eller också kan vi välja att med små steg ge avkall på integritetsskyddet och rättigheter för vissa grupper.

Förslagen vi diskuterar i dag är just sådana små steg, till synes obetydliga – men i helt fel riktning. Vänsterpartiet kan aldrig acceptera förslag som bygger på att utländska medborgare behandlas grundläggande annorlunda än svenska medborgare och att utländska medborgare därför inte åtnjuter samma integritetsskydd och mänskliga rättigheter.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 3 kring biometriskt kännetecken och till reservation 4 kring EU:s viseringskodex.

Anf. 33 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslagen i SfU8 och SfU9.

Förra veckan besökte socialförsäkringsutskottet, precis som Christina Høj Larsen sade, Grekland och Aten, men också flyktinglägret. Den aktuella situationen var precis så omskakande som Christina Høj Larsen beskriver. Det understryker också vikten av en gemensam asyl- och flyktingpolitik, att vi faktiskt hanterar människor på samma bra sätt över hela Europa, inte bara i Sverige. Det vi såg i Fylakio var omskakande. Människor hanterades på ett sätt som vi inte skulle anse vara värdigt djur.

Hur man säkerställde var de här människorna kom ifrån var också en diskussion som faktiskt fördes. Vi tyckte att det fanns en tydlig osäkerhet när det gällde hur man hade identifierat de här personerna. Vi upplevde det som ganska osäkert.

Nu när vi diskuterar biometriskt kännetecken i uppehållstillstånd pratar vi om att man ska säkerställa en tillförlitlig koppling mellan en person och hans eller hennes uppehållstillstånd. Det är ju viktigt att man vet att personerna är de som de utger sig för att vara.

*Biometriska
kännetecken i
uppehållstillståndskort
och EU:s
viseringskodex*

Vi tycker att regeringen har gått balansgång i sin proposition och vi tycker att vi kan stå bakom den. Det kommer att innebära att ett fotografi och två fingeravtryck sparas i ett lagringsmedium i uppehållstillståndskortet. Därmed blir det enklare att känna igen personen.

Enligt artikel 4 i den aktuella EU-förordningen ska uppgifter i uppehållstillståndet säkras, och lagringsmediet ska ha tillräcklig kapacitet för att det ska vara möjligt att garantera uppgiftens integritet, autenticitet och sekretess. Utskottet vill ändå framhålla att det är viktigt att detta följs vid utformningen av uppehållstillståndskortet och att regeringen kan återkomma till riksdagen med en redovisning i denna del just för att säkerställa den personliga integriteten.

När det gäller viseringskodex handlar det om att också följa de regler vi har att acceptera utifrån att vi är medlemmar i EU. Det innebär "gemensamma bestämmelser om handläggning av och beslut angående viseringsansökningar som avser planerade vistelser som inte varar längre än tre månader under en sexmånadersperiod". Det här kan verka vara regelmässigt, men det är också viktigt att vi har en gemensam lagstiftning, att vi hittar gemensamma regler för hur vi inom EU hanterar människor som kommer och att viseringarna fungerar bra.

Med det, herr talman, tänkte jag som sagt yrka bifall till förslagen i de här betänkandena.

Anf. 34 EVA LOHMAN (M):

Herr talman! I dag debatterar vi två betänkanden från socialförsäkringsutskottet, dels det som handlar om biometriska kännetecken, dels det som gäller EU:s viseringskodex. Inledningsvis vill jag yrka bifall till förslaget både i SfU8 *Biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort* och i SfU9 *EU:s viseringskodex*.

Med detta tar Sverige och EU ytterligare ett viktigt steg framåt i det fortsatta arbetet med en harmonisering av asyl- och migrationspolitiken. Det är positivt. EU behöver en rättssäker, gemensam migrationspolitik och den behöver skyndas på.

Det handlar helt enkelt om att EU:s alla länder ska ha samma system vad gäller uppehållstillstånd. De nya uppehållstillståndskorten har ett lagringsmedium i form av ett chip som innehåller ett fotografi och två fingeravtryck. Med detta chip får vi en mer tillförlitlig koppling mellan innehavaren och dennes uppehållstillstånd. Det blir också svårare att använda korten i olaglig verksamhet och det blir svårare att olagligt invandra och bosätta sig i Sverige.

En person som söker uppehållstillstånd i Sverige måste låta sig fotograferas och lämna fingeravtryck. Dessa biometriska data – alltså fotografi och fingeravtryck – lagras i ett litet chip som sitter på uppehållstillståndskorten. Om en person söker uppehållstillstånd, blir fotograferad och lämnar fingeravtryck men sedan får avslag på sin ansökan förstörs uppgifterna omedelbart. Det är viktigt att detta förfarande är rättssäkert för den enskilde och att sekretess finns.

Om det är fysiskt omöjligt att ta fingeravtryck gäller naturligtvis inte skyldigheten att lämna fingeravtryck. Det gör den inte heller för barn som är under sex år.

Förfarandet med att ta biometriska kännetecken ska fastställas i enlighet med de nationella rutinerna i de berörda medlemsstaterna och med

de säkerhetsföreskrifter som fastställts i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna. Det ska vara rättssäkert och tryggt för den enskilde.

Herr talman! Det handlar också om att den svenska utlänningslagen måste anpassas till EU:s regelverk och om hur visum får utfärdas eller avslås. Detta är en EU-förordning och gäller som lag i Sverige. För att kunna genomföra detta behövs några kompletteringar i utlänningslagen, som vi i dagligt tal kallar viseringskodexen. Den innehåller gemensamma bestämmelser om ansökningar om visum för planerade besök. Det gäller besök som ska vara i minst tre månader under en sexmånadersperiod.

Ett sådant visum gäller i alla EU:s stater och det är positivt. Det är också positivt att man kan överklaga ett negativt beslut till en migrationsdomstol. Ett nationellt visum, som vi fortsättningsvis kommer att ha kvar, går inte att överklaga.

I länder utanför Schengenområdet där Sverige saknar representation kan andra Schengenstaters representation utfärda visum för Sveriges räkning. På samma sätt kan Sverige bistå andra länder som saknar representation i något land där Sverige finns. Men det ska vara en behörig myndighet som utfärdar visumet. Det är viktigt att påpeka. Sverige är för närvarande representerat av annan Schengenstat på 79 orter i världen och vi representerar andra stater på 18 orter.

Bestämmelserna i utlänningslagen kommer nu att ändras i enlighet med detta.

Dessutom kommer ett nytt stycke att införas. Det är samarbete med extern tjänsteleverantör eller en kommersiell mellanhand i enlighet med viseringskodexen. Det kan vara en byrå som tillhandahåller administrativa tjänster, transportföretag eller en resebyrå.

Det kan vara säkerhetsskäl som gör att en beskickning eller ett konsulat väljer att anlita en tjänsteleverantör eller en kommersiell mellanhand, men dessa ska alltså endast tillhandahålla ansökningsformulär. De har ingen myndighetsutövning.

Detta regleras också i en artikel där det står att medlemsstaterna får samarbeta med kommersiella mellanhänder när det gäller att ta emot viseringsansökningar men att kommersiella mellanhänder inte får ta upp biometriska kännetecken. Ett sådant här samarbete grundar sig också på en så kallad ackreditering av den aktuella medlemsstatens behöriga myndighet.

Herr talman! Sverigedemokraterna vill ha hårdare krav vad gäller både biometriska kännetecken och EU:s viseringskodex.

Sverigedemokraterna vill spara fingeravtrycken i ett nationellt register som inte bara Migrationsverket utan också andra rättsvårdande myndigheter ska ha tillgång till. Det kommer att bli lättare att identifiera dem som vistas olagligt i Sverige, till exempel utlänningar som när de har fått avslag på sin ansökan inte har lämnat landet utan gömmer sig. Vi tycker att ett sådant register inte ska användas i polisiärt arbete utan för helt andra ändamål.

Jag tycker också att det är fel utgångspunkt när man ser alla som potentiellt kriminella. Vi måste se till att den personliga säkerheten och rättssäkerheten alltid kommer på första plats och inte på andra plats.

Prot. 2010/11:109
1 juni

*Biometriska
kännetecken i
uppehållstillståndskort
och EU:s
viseringskodex*

Jag håller med om att alla rånare är kriminella, men alla asylsökande är inte kriminella. Som asylsökande har man rätt till personlig integritet, sekretess och rättssäkerhet.

Sverigedemokraterna menar också att Schengensamarbetet är överstatligt och att viseringskodexen, till exempel, är en produkt av det gränslösa Schengensamarbetet som lett till ett närmast totalt avskaffande av gränskontroller, vilket i sin tur medfört ökad organiserad brottslighet med ligor som rånar äldre och med stöldturnéer, smuggling, trafficking med mera.

Jag håller inte med. Migrationsrörelser i sig är inte brottsliga, och flyktingar är heller inte brottsliga personer.

Sverige är inte en isolerad ö utan vi behöver samverka med andra för att växa och utvecklas. I och med inträdet i EU har Sverige överlåtit mycket kompetens till EU. Vi har samtyckt till detta.

Andra konventioner som vi verkar efter och som är ett uttryck för internationellt samarbete och samsyn i viktiga frågor är till exempel Europakonventionen, barnkonventionen och FN-stadgan. Vi kan inte heller här besluta om sådant som går stick i stäv med dessa konventioner.

Vänsterpartiet menar att det är integritetskränkande om den som redan har uppehållstillstånd vid en kontroll är skyldig att låta sig fotograferas och ta fingeravtryck en gång till. Det är för att kontrollera att uppgifterna motsvarar de som finns på chipet.

Det betonas i betänkandet och i propositionen att fotografi och fingeravtryck som tagits för kontroll av uppehållstillståndskort inte får användas för andra ändamål. Det understryks vidare att fotografi, fingeravtryck och biometriska data som tagits fram i samband med kontroll omedelbart ska förstöras när en kontroll av uppehållstillståndskortet har genomförts. Ändå ser Vänsterpartiet förslaget som integritetskränkande, inte minst för att förslaget bygger på att utländska medborgare behandlas på ett grundläggande annorlunda sätt än svenska medborgare och att utländska medborgare inte åtnjuter samma integritetsskydd och rättigheter enligt Vänsterpartiet. En sådan kontroll, menar jag, kan inte anses bidra till stärkt främlingsfientlighet. Det är rimligt att låta sig fotograferas och ta nya fingeravtryck, och de data som tagits fram kommer dessutom omedelbart att förstöras.

Herr talman! Jag avslutar mitt anförande med att ännu en gång yrka bifall till förslagen i betänkandena SfU8 och SfU9.

Anf. 35 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Miljöpartiet de gröna ingick i mars detta år en överenskommelse med regeringen om samarbete inom migrationspolitikens område. I överenskommelsen ingick bland annat ett snabbt antagande av både EU:s viseringskodex och förordningen om biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort.

Till följd av en ny EU-förordning om biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort krävs kompletteringar i utlänningslagen. Förordningen stipulerar att en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd blir skyldig att låta Migrationsverket, Regeringskansliet eller utlandsmyndigheter som ambassader och konsulat fotografera personen och ta hans eller hennes fingeravtryck. Uppgifterna ska sparas i ett lagringsmedium i uppehållstillståndskortet. Kortet kommer att ersätta dagens tillstånds-

märken för uppehållstillstånd. Foton och fingeravtryck får också tas vid kontroll vid inresa, utresa eller vid inre utlänningskontroll. Samtidigt avkrävs inte en utlänning som är under sex år eller som inte har någon fysisk möjlighet att lämna fingeravtryck att göra det.

I grunden är Miljöpartiet de gröna inte positivt till att Sverige tvingas införa biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort. Det är inte fokus på mer övervakning av människor som behövs i framtiden utan snarare att rörlighet över gränser tillåts och uppmuntras. Nu är dock situationen att EU kräver att Sverige inför detta. Därför har det varit viktigt för oss i framtagandet av denna proposition tillsammans med regeringen att garantera att informationen som samlas in hanteras på ett säkert sätt och tar hänsyn till den personliga integriteten. Därför vill jag påpeka att jag är glad att fingeravtryck som inte sparats i lagringsmedium i uppehållstillståndskortet och de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ur fotografiet omedelbart ska förstöras när uppehållstillståndskortet har lämnats ut eller ärendet om uppehållstillstånd har avgjorts utan att utlänningen har beviljats uppehållstillstånd. Jag vill med det yrka bifall till förslaget i det betänkandet.

Herr talman! Samarbetet om migration mellan regeringen och Miljöpartiet ska bland annat också leda till stärkt rättssäkerhet för enskilda personer som berörs. I dag krävs ofta visum för att resa in i EU. Helst skulle vi från Miljöpartiets håll se att medborgare från allt fler länder kunde slippa visumkrav och att EU:s murar mot omvärlden nedmonteras. Men i dagsläget är fokus självfallet på att underlätta för enskilda när det handlar om visering samt att stärka rättssäkerheten. Genomförandet av EU:s viseringskodex sker på flera sätt. Detta handlar för övrigt också om en förordning som är bindande för Sverige som medlemsland i EU.

Med genomförandet av viseringskodexen måste beslut om avslag på viseringsansökningar motiveras, och avslagsbesluten kan överklagas. Äntligen! Nu kan den som får avslag få reda på varför och också överklaga beslut till migrationsdomstol för att få sin talan prövad. Besluten blir enhetligt utformade med tydliga motiveringar och skäl för eventuella avslag. Det här hoppas jag är en positiv trend som ska följas av fler liknande reformer inom migrationsområdet. Med viseringskodexen införs också möjligheter för dem som ansöker om visum att göra det genom så kallade ombud, som förmedlar ansökan vidare till den svenska beskickningen. För den som bor i Ryssland eller andra länder med långa avstånd kommer detta att leda till mycket stora förbättringar. Enskilda kommer att slippa resa långt för stora pengar. Även detta är en reform som kommer att göra livet lättare för många människor.

Tack vare propositionen görs livet enklare för människor som söker visum. Hårdare krav ställs på svenska beskickningar och rättssäkerheten för enskilda ökar. Jag vill därför också yrka bifall till utskottets förslag till beslut i socialförsäkringsutskottets betänkande 9.

Anf. 36 ULF NILSSON (FP):

Herr talman! Även jag var med vid besöket i Grekland som tidigare talare har berättat om, och även jag blev skakad av intrycken i det flyktmottagande vi såg. Det var utan tvivel helt omänskliga förhållanden, som jag inte ska gå in på att beskriva närmare här.

*Biometriska
kännetecken i
uppehållstillståndskort
och EU:s
viseringskodex*

Samtidigt fick vi också information om hur EU-kommissionen har agerat med kraft, hur kompetens i form av personal och resurser har förmedlats från dels EU:s solidaritetsfond, dels Frontex och andra organ. Samtidigt kunde jag som svensk känna en tacksamhet för att svenska Migrationsverket har beslutat att tills vidare inte skicka människor tillbaka till Grekland enligt Dublinförordningen så länge förhållandena är sådana.

Samtidigt som intrycket var deprimerande var det också hoppfullt. Det stärkte mig i min uppfattning att Europa inte kan klara flyktingmottagande och migrationspolitik utan att samarbeta. EU utgör i grunden – även om man inte behöver hålla med om allt som EU beslutar – en positiv möjlighet för att vi gemensamt ska klara av de åtaganden vi har i fråga om internationella konventioner och solidaritet.

EU-samarbetet innebär att vi medlemsländer kommer överens om ett antal saker – om miljö, handel, tullar och forskning. Ibland fastnar diskussionerna i en mängd tekniska frågor, om hur EU-direktiv ska tolkas eller inte. När vi gick med i EU sade många EU-motståndare att vi kan samarbeta ändå utan att komma överens om en mängd bindande beslut. Det är faktiskt precis tvärtom. Det som är riktigt samarbete innebär ju att man kommer överens om gemensamma linjer för ett antal områden, just sådana områden där länder annars brukar ha konflikter och som de brukar bråka med varandra om.

Jag gillar, som sagt, inte riktigt alla beslut som fattas på EU-nivå, men när jag tänker tillbaka på vad EU inneburit för Europa med fred, öppenhet, fri rörlighet för både människor och varor och utveckling är det självklart att EU i det långa perspektivet har varit en positiv kraft i det gamla splittrade och krigshärjade Europa. Förutom handel, miljö, forskning, rörlighet för arbetskraft och så vidare är det svårt att tänka sig migrationspolitik i stort utan europeiskt samarbete. Det är över huvud taget svårt att tänka sig att inte ha internationellt samarbete med EU som en bra grund.

Stockholmsprogrammet som antogs under Sveriges ordförandeskap ritade upp en politik för solidaritet och mänskliga rättigheter och för att skapa enhetliga principer för uppehållstillstånd i hela EU. Kommissionen under Cecilia Malmström agerar också, som sagt, aktivt för att stödja länder som får särskilt stora flyktingströmmar, och ett stödkontor för flyktingar har inrättats.

De propositioner vi beslutar om i dag gäller teknisk-juridiska detaljer inom migrationspolitiken men är ändå ganska viktiga. Det handlar, som vi har hört, om hur vi reglerar resandet till och från EU och mellan EU-länder. Som helhet tycker jag att det är uppenbart och självklart att EU ska ha gemensamma regler för visum och för uppehållstillstånd. Med de här betänkandena anpassar vi oss efter EU-direktiv om hur viseringar ska gå till med två huvudtyper av visum. Det är allmänna så kallade Schengenviseringar för hela EU och nationella viseringar. När det gäller de allmänna viseringarna ska man, som vi hörde, ha rätt att överklaga avslag till migrationsdomstol.

Sverigedemokraterna vill, som vi har sett, avslå propositionen eftersom de anser att EU sätts över svensk lag. Om man tänker efter lite mer tycker jag att det är självklart att inse att det är bra att vi har de här gemensamma reglerna för hur vi hanterar tillstånd för människor att

komma till EU. Det är praktiskt, och det underlättar för kontakter med affärsförbindelser, turister och studenter. Det underlättar också för ett gemensamt agerande och mottagande av flyktingar.

Vänsterpartiet har en annan utgångspunkt. De reserverar sig därför att de tycker att det är för hårt att kunna avslå en visumansökan därför att man inte verkar hederligt ha angett avsikten med resan. Jag tycker inte att det är särskilt konstigt när man ansöker om visum att de uppgifter man lämnar ska stämma med verkligheten. Sedan är det en annan sak att vi på många nivåer, inte minst vi liberaler i EU-parlamentet, arbetar för att minska visumtvånget till EU, vilket vi tänker fortsätta att göra.

Det känns på något sätt, herr talman, som att riksdagens två EU-negativa partier riktigt slår knut på argumenten även i de här juridisk-tekniska frågorna för att kunna gå emot allt som har med EU att göra.

Det andra huvudförslaget som vi har att ta ställning till handlar om foton och fingeravtryck, så kallade biometriska kännetecken, som ska kunna användas i hanteringen av ansökan om uppehållstillstånd. Det är inte heller konstigt, tycker jag, att man vid en gränskontroll kan kontrollera om de sparade uppgifterna stämmer och att de kan kontrolleras genom en datorstödd jämförelse. Sedan förstörs, som sagt, foton och fingeravtryck.

Här menar då Vänsterpartiet, som vi hörde, att det kan leda till ökad främlingsfientlighet eftersom utlänningar behandlas annorlunda än svenskar. Jag tycker att det är ganska långsökt. Så länge det går till på ett korrekt och respektfullt sätt är det inte ovant för någon av oss som har varit utanför Sveriges gränser att det är någon form av annan och noggrannare kontroll för andra medborgare än för dem som bor i det land dit man kommer. Det kallar inte jag diskriminering.

Här blir det tvärtom när Sverigedemokraterna vill att riksdagen ska uttala hur det alternativt ska lösas för de människor som det på grund av handikapp eller av någon annan anledning inte går att ta fingeravtryck på. Jag är övertygad om att för de få människorna kan praxis utvecklas utan att svenska riksdagen lägger sig i och ger praktiska förslag om hur det ska gå till.

Herr talman! Jag slutar som jag började. Dagens beslut med ett antal juridiska detaljer får inte skymma grundidén att det blir lättare både att resa mellan EU-länder och att ha kontakter med länder utanför EU om vi har tydliga, enkla gemensamma principer för hur visum och uppehållstillstånd beviljas i EU. Besluten om dagens två betänkanden är några små steg på vägen mot ökat samarbete mellan länderna i EU – små steg men några av många.

Därmed yrkar jag bifall till förslagen i betänkandena SfU8 och SfU9.

Anf. 37 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Om Ulf Nilsson hade valt att lyssna på mitt anförande hade han kanske lagt märke till att det inte var något EU-kritiskt anförande i sig utan att det handlade om farhågor kring integritet – något som Folkpartiet brukar vara ganska måna om. Jag tycker att vi fortsätter på det spåret och pratar om det jag talade om, nämligen integritetsfrågan.

Jag kan fortsätta med frågan om visering. Det var situationer till exempel under inbördeskriget på Sri Lanka där personer som sökte visum för att komma till Sverige fick frågan vilken grupp de tillhörde. Vi vet

*Biometriska
kännetecken i
uppehållstillståndskort
och EU:s
viseringskodex*

alla att en grupp regelmässigt förtrycktes av staten och regeringen där, och de som tillhörde den gruppen kunde inte få komma till Sverige. Då fanns det risk att de skulle söka asyl – något som man ansåg var ohederligt. För dem som tillhörde den majoritet som förtryckte den andra gruppen gick det väldigt bra.

Detta är enligt min och Vänsterpartiets uppfattning helt fel. Så kan det inte gå till. Det var det mitt anförande gick ut på – det samt integritet. Därför ber jag dig svara: Ska det vara beroende av vilken folkgrupp man kommer från?

Anf. 38 ULF NILSSON (FP) replik:

Herr talman! Jag känner inte till det exemplet. Men enligt min uppfattning kan det inte vara så att man går efter vilken folkgrupp människor tillhör. Det finns naturligtvis inte heller inskrivet i någon form av reglering eller bestämmelse i Sverige. Ibland har saker och ting säkert gått fel historiskt i olika exempel, men det finns inget sådant regelverk i Sverige.

Som jag sade tidigare arbetar vi liberaler både i diskussionerna här hemma i Sverige och inte minst på EU-nivå när det gäller de gemensamma EU-direktiven om viseringar för att vara så öppna som möjligt från EU:s sida i fråga om viseringar. Men själva principen att en visering där man uppger ändamålet med resan som ska vara ärligt menat har alltid gällt. Det är det som är själva idén med viseringar: Om man skriver att man kommer till ett land för att studera avser man att studera.

Det är därför jag menar att det inte är någon drastisk förändring av gamla principer att vi får en gemensam kodex för detta. Även om Christina Höj Larsen personligen inte sade någonting negativt om EU tycker jag att detta problem förstoras i och med Vänsterpartiets reservation. Detta är egentligen bara en formalisering av ett gemensamt hanterande av en princip som alltid har funnits. Själva idén med ett visum är att man uppger ändamålet med resan hederligt.

Anf. 39 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Ja, det är just frågan om hederlighet som är lite svår när det gäller asylsökande. Om man lever i en förtryckande och svår situation är det inte alltid enkelt att ange att man tänker resa till Sverige för att söka asyl. Detta torde vara väldigt självklart. Och det är just när vi har detta krav som det blir väldigt svårt för människor som faktiskt står i behov av vårt skydd, och har rätt till det, när de inte har den möjligheten.

Något som Folkpartiet också brukar stå upp för är just rätten till asyl och att värna den. Det är just detta frågan handlar om, att hederligheten knyts till rätten till asyl, och det är det vi tycker är problematiskt. Det var detta jag försökte anknyta till i mitt anförande, inget annat.

Anf. 40 ULF NILSSON (FP) replik:

Herr talman! Man kan föra en bred och intressant diskussion – som jag hoppas att vi kan återkomma till – om motsättningen mellan att ha effektiva och riktiga gränskontroller och att samtidigt leva upp till kraven i fråga om asyl. Jag noterar med tillfredsställelse att regeringen och ministern i diskussioner om EU:s gränsbevakning alltid brukar lyfta fram att man ska problematisera och se problematiken med att ha en effektiv

gränsbevakning samtidigt som det är viktigt att bevaka att människors möjlighet till asylprövning finns med.

Vi som parti har tidigare – utan att nu aktualisera det i regeringsförhandlingar eller så – diskuterat möjligheten till flyktingvisum och annat. Det finns många saker att ta upp.

Jag tycker inte att detta är något principiellt nytt negativt. Det innebär snarare att vi får ordning och gemensamma regler, så att man inte upplever att visumansökningar hanteras på ett annat sätt när man kommer till ett visst land. Dessutom införs möjlighet till överklagande.

Just i den sakfråga som vi diskuterar i dag blir det ingen väsentlig försämring för dem som söker asyl.

Anf. 41 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr talman! Vi har två betänkanden framför oss som är av ganska teknisk natur. Jag ska försöka anlägga en vinkel som inte redan har framförts i denna kammare – jag ser ingen anledning att stå här och återupprepa goda argument som mina meddebattörer redan har anfört.

Från Centerpartiets sida vill jag börja med att yrka bifall till förslagen i betänkandena 8 och 9 från socialförsäkringsutskottet.

Den aspekt som jag kan tycka saknas i diskussionen hittills och som jag tycker bör tillföras är just hur vi i och med dessa två betänkanden faktiskt stärker rättssäkerheten för den enskilde. Migrationsrätten såsom den ser ut är knuten till att enskilda personer är de som får beslut om att få stanna eller inte få stanna. Då är det just den individens enskilda skäl som är de väsentliga. Därför är det viktigt att man vet att personen är just den som den uppger sig vara så att man kan få en bättre och smidigare process.

På flera sätt skulle det också kunna tänkas underlätta en asylansökan om man vet att personen de facto är den som den uppger sig vara och man slipper den typ av diskussioner som riskerar att bli väldigt misstänkliggörande av den enskilde och som vi tidigare har fått rapporter om. Detta är ett sätt att säkerställa att person A, som kommer hit och söker asyl, har korrekt identitet, så att vi vet vem personen är.

Det handlar inte om att man ska gå i riktning mot mer av övervakning eller kontroll av den enskilde. Det är precis som att vi alla här när vi reser måste ha med oss ett pass som anger vilka vi är eller behöver legitimera oss när vi köper något och då måste kunna visa att det är just vi som står bakom våra Visakort eller vad det handlar om. Därvidlag är diskussionen inte så märklig eller svår på något sätt.

Det är också ett naturligt steg – i och med att vi ska gå mot mer av en harmoniserad migrationspolitik i Europa – att se till att inte bara regler och möjligheter ska bedömas lika inom unionen utan också att man kan veta att de personer som kommer till unionen är de personer som de har uppgett att de är.

Med detta, herr talman, nöjer jag mig, så vi kan gå vidare i debatten.

Anf. 42 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslagen i de båda betänkandena.

Jag är också glad att Erik Almqvist nu har kommit in i salen. Eftersom du inte var närvarande när debatten började var jag orolig över att jag inte skulle få möjlighet att ställa de frågor som jag har till dig.

Jag tycker att det mesta av de motiv som vi har för de slutsatser som vi har kommit fram till i utskottet har framförts av mina allianskamrater, så jag tänker inte gå in på det utan tänker gå in direkt på det som har framförts i Sverigedemokraternas motion.

Sverigedemokraterna är självfallet i sin fulla rätt att ha synpunkter på olika saker i propositionen, skriva en motion om det och motivera sina förslag. Det jag tycker är otroligt anmärkningsvärt är att man här har skrivit en motion där man helt och hållet underlåter att motivera det man föreslår.

Ni begär fyra tillkännagivanden.

Det andra är att ni begär ett tillkännagivande om vad som sägs i motionen och vill inte att man ska utöka möjligheten för tredjelandsmedborgare att överklaga ett beslut om avslag om Schengenvisering. Ni hänvisar till vad ni skriver i motionen om detta – men i motionen står det inte en enda rad om detta. Det står ett antal floskler om hur illa ni tycker om EU men inte en rad om varför ni inte vill att tredjelandsmedborgare ska kunna överklaga.

Min lilla förhoppning var att det i reservationen skulle komma en förklaring. Ni skriver i reservationen att ni inte vill, att ni inte tycker att det ska vara möjligt. Det är en enda mening som säger att ni inte vill – men ingen motivering! Varför ska inte tredjelandsmedborgare ha möjlighet att överklaga ett beslut om avslag?

Det är samma sak med det tredje tillkännagivandet. Här skriver ni att man inte ska låta privata tjänsteleverantörer fatta myndighetsbeslut och hänvisar till vad ni skriver i motionen om detta. Men det står absolut inte en enda rad om detta – det nämns över huvud taget inte. Vad är det ni menar? Vad är det ni hänger upp er på?

Det är samma sak här: I reservationen sägs ingenting. Det är bara en mening om att ni inte vill. Det är i princip rubriken som är innehållet i reservationen – ingen motivering, ingen förklaring.

Vad är ni rädda för? Vilken typ av privata institutioner är ni rädda för? Det är en lagstiftning som har funnits i Sverige sedan 1993 som anger att det här är möjligt.

Det handlar om att den svenska exportmyndigheten Exportrådets institutioner i länder där vi inte har någon svensk beskickning, där det inte finns någon ambassad, ska kunna sköta behandlingen av visum för någon som vill komma hit och besöka en släkting en vecka, någon som vill komma och semestra, någon som vill studera eller någon som vill komma hit och gå på idrottsaktivitet.

Det handlar inte om några stora mängder, utan det handlar om vissa ställen i världen – vad jag känner till är det bara Taiwan. Är det detta ni är rädda för?

Jag tycker att det hör till anständigheten att om man föreslår att det ska göras tillkännagivanden ska man också åtminstone med någon liten rad säga vad man vill och varför.

Anf. 43 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Den europeiska harmoniseringen fortgår på asyl- och migrationsområdet. Utgångspunkten för vårt europeiska samarbete är genomförandet av Stockholmsprogrammet. Sverige verkar för en gemensam politik i Europeiska unionen.

Denna gemensamma politik ska vara human, rättssäker och effektiv. Asylsökande och andra som söker uppehållstillstånd ska behandlas på ett likvärdigt sätt oavsett vilken medlemsstat de söker asyl i eller till medlemsstat vilken de lämnar en ansökan om uppehållstillstånd.

I april 2008 antogs en EU-förordning som innebär att bevis om uppehållstillstånd till medborgare i tredjeland ska utfärdas som en separat handling, ett uppehållstillståndskort, med ett lagringsmedium innehållande innehavarens ansiktsbild och fingeravtryck. EU-förordningen är bindande och direkt tillämplig i Sverige.

I propositionen *Biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort* lämnar regeringen förslag till de kompletteringar i utlänningslagen som EU-förordningen föranleder.

Det föreslås att en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd ska vara skyldig att låta Migrationsverket, en utlandsmyndighet eller Regeringskansliet fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck. Skyldigheten att låta en myndighet ta fingeravtryck gäller inte om utlänningen är under sex år eller om det är fysiskt omöjligt för utlänningen att lämna fingeravtryck.

Ett fotografi och två fingeravtryck ska sparas i ett lagringsmedium i uppehållstillståndskortet. Fingeravtryck som inte har sparats i ett sådant medium och de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ur fotografiet ska omedelbart förstöras när uppehållstillståndskortet har lämnats ut eller ärendet om uppehållstillstånd har avgjorts utan att utlänningen har beviljats uppehållstillstånd.

Den kontroll av ett uppehållstillståndskort som sker vid gränskontrollen eller en inre utlänningskontroll bör omfatta en kontroll av att de uppgifter som finns sparade i kortet motsvarar innehavarens uppgifter. Utlänningen bör därför vara skyldig att låta en befattningshavare som genomför kontrollen ta fotografi och fingeravtryck av honom eller henne. När en kontroll av uppehållstillståndskortet har genomförts ska det fotografi och de fingeravtryck som tagits för kontrollen omedelbart förstöras. Detsamma gäller de biometriska data som tagits fram i samband med kontrollen. Detta är naturligtvis viktigt ur en integritetsaspekt.

Dessa förslag innebär inte – det kan vara värt att notera – att utländska medborgare behandlas grundläggande annorlunda än svenska medborgare. I passlagen finns en bestämmelse om svensk medborgares skyldighet att låta sig fotograferas och lämna fingeravtryck för kontroll av uppgifter i passet.

Herr talman! Även på viseringsområdet verkar Sverige för en fortsatt europeisk harmonisering, både genom lagstiftning och genom praktiskt samarbete. Likaväl som asylsökande och andra som söker uppehållstillstånd ska behandlas lika ska även viseringssökande behandlas lika.

Viseringspolitiken ska skapa så stor frihet för rörelse över gränserna som möjligt inom ramen för den reglerade invandringen. Besök ska underlättas och mellanfolkliga kontakter främjas. Exempelen är många på hur detta kan bidra till såväl demokratisk som ekonomisk utveckling.

Prot. 2010/11:109

1 juni

*Biometriska
kännetecken i
uppehållstillståndskort
och EU:s
viseringskodex*

Samtidigt måste konsekvenser undvikas där viseringsfritt resande utnyttjas för andra ändamål än de avsedda. Organiserad brottslighet och förmedling av resor under falska förespeglningar om uppehållstillstånd i andra länder får inte dra fördel av vår öppenhet mot omvärlden.

I propositionen *EU:s viseringskodex* som riksdagen har att ta ställning till lämnas förslag till ändringar i utlänningslagen bestående av dels nödvändiga kompletteringar vad gäller de nationella bestämmelserna, dels borttagande av nationella bestämmelser som inte är förenliga med kodexen.

Bland de viktigare förslagen skulle jag vilja nämna att beslut om avslag på en ansökan om Schengenvisering nu får överklagas av alla. Tidigare har endast EES-medborgares familjemedlemmar och familjemedlemmar till medborgare i Schweiz kunnat överklaga negativa viseringsbeslut.

Utlänningslagens bevisregel avseende visering föreslås tas bort. I regeln anges att om det vid en samlad bedömning framstår som sannolikt att avsikten med vistelsen är en annan än den uppgivna eller att utläningen inte kommer att lämna Sverige eller Schengenstaternas territorium efter viseringstidens utgång får visering inte beviljas.

Vilka beviskrav som ska gälla vid tillämpning av viseringskodexen är en fråga om tolkning av kodexens bestämmelser. Det är inte förenligt med kodexen att ställa upp nationella beviskrav.

Utlänningslagens bestämmelser föreslås också ändras så att regeringen ska få ingå en överenskommelse med en Schengenstat om att den statens behöriga myndigheter får besluta om Schengenvisering, såväl bifall som avslag.

Vidare föreslås att regeringen får besluta om samarbete med en extern tjänsteleverantör eller en kommersiell mellanhand i enlighet med viseringskodexen. Ett exempel är att ta upp biometrisk kännetecken. Ett sådant samarbete kan nämligen underlätta för den sökande, öka tillgängligheten och dessutom minska köerna utanför ambassaderna. Det är dock inte meningen att beslutsfattandet i viseringsärenden ska överlämnas till externa tjänsteleverantörer.

Med dessa förslag tar vi några kliv vidare mot harmonisering. Individens rättigheter stärks samtidigt som vårt intresse av ordning och reda tillvaratas. Det är en sådan balans och ett sådant ansvarstagande som måste ligga till grund för den fortsatta harmoniseringen. Det förvånar mig därför inte heller att se reservationer och motioner från riksdagens två ytterlighetspartier.

Anf. 44 ERIK ALMQVIST (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1 och 2 i SfU8 och till reservationerna 1, 2, 3 och 5 i SfU9.

I våra reservationer framkommer några av Sverigedemokraternas ställningstaganden. Det här har redan bemötts av en del kritik. Jag tänkte börja med Eva Lohman som företrädare Moderaterna och Alliansen och som menar att det inte är rimligt att man lagrar fingeravtryck i ett nationellt register. Det är inte rimligt att man tillgängliggör det här för rättsinstanser.

Jag tycker att det är ett ganska signifikant ställningstagande för de nya Moderaterna, att man inte vågar ställa krav, att man inte vågar vidta

åtgärder för att kunna stävja internationell brottslighet som är ett stort problem i Sverige i dag.

Eva Lohman säger att det handlar om att skydda de laglydiga invandrarna, men jag förstår inte hur den som är laglydig skyddas av att vi har sämre förutsättningar att hantera dem som inte är laglydiga, dem som inte vill oss väl. För det är ett stort problem. Bland dem som får avslag och utvisningsbeslut är det en hög andel som avviker och stannar kvar i landet illegalt. I denna grupp är det endast 25 procent som polisen sedan lyckas verkställa avvisning av. Man har alltså inte de medel som behövs för att kunna fullfölja sitt uppdrag.

Om vi tittar på brottsligheten i Sverige kan vi se att det av de långtidsdömda i svenska fängelser bara är en minoritet som är av svenskt ursprung. Merparten har utländsk bakgrund. En hög andel är utländska medborgare. Det är alltså ett stort problem.

Biometri och lagring av biometri, fingeravtryck, dna eller liknande, skulle så klart underlätta för polisen att bekämpa den här typen av internationell brottslighet. Det skulle framför allt underlätta för de laglydiga invandrarna som kommer till Sverige med goda avsikter, eftersom vi inte låser upp våra resurser vid illegal invandring och kriminell invandring, men också därför att den allmänna attityden till invandrare så klart påverkas av vilka erfarenheter vi har. I Sverige är vi i dag väldigt dåliga på att sälla. Vi har bevisligen inte de metoder som behövs. Det här är ett förslag för att förbättra de möjligheterna.

Ulf Nilsson från Folkpartiet hävdar att EU-viseringen, Schengenvisering, är någonting bra för att det underlättar för invandring. Ja, om man ser invandring som ett självändamål kanske man tycker att allting som underlättar är bra. Men vi Sverigedemokrater menar, precis som det stipuleras i grundlagen, att makten i Sverige bör utgå från det svenska folket. Då tycker vi också att det är högst rimligt att det är det svenska folket som bedömer vilka som har rätt att bosätta sig i eller resa till Sverige.

I och med att vi inte vill ha Schengenvisering är det ganska logiskt att vi inte heller vill ha en överprövning av beslut om Schengenvisering. Det är kanske svar även på Emma Henrikssons fråga.

Anf. 45 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Herr talman! Det gäller att vara snabb med att trycka på knappen när ett anförande avslutas snabbare än vad man har tänkt. Jag väntade nämligen på svar från Erik Almqvist på de frågor jag ställde.

Är det så att ni faktiskt har någonting på fötterna i de tillkännagivanden ni begär, eller är det så att ni inte har någon aning om vad det här handlar om?

Rubriken är: Privata tjänsteleverantörer. Det låter jättestort och vitt och brett. Här pratar vi om en bestämmelse där man ändrar en liten formulering i lagstiftningen, men innehållet är precis detsamma. Sedan 1993 har de som tillhör Exportrådet i vissa fall kunnat ge visum på de ställen där vi inte har en utlandsbeskickning. Är det här ett stort problem? Varför är det ett stort problem?

Uppenbarligen tycker ni att det är ett så stort problem att ni tycker att det ska göras ett tillkännagivande från riksdagen till regeringen om att det här ska ändras i lagstiftningen. Men om den här lagstiftningen, som

har funnits sedan 1993, är så anmärkningsvärd och upprörande måste ni kunna motivera det. Ni måste veta varför ni vill ändra det här. Det nämns inte med ett ord. Du nämnde det inte heller med ett ord i ditt anförande. Det är något allmänt tal om att ni inte gillar invandring. Men här pratar vi om visum för någon som vill komma hit och hälsa på eller arbeta under en kortare period. Vill ni inte att människor ska komma och besöka Sverige heller? Är det en sådan utveckling Sverigedemokraterna är på väg mot? Det skulle vara intressant att veta.

Det är samma sak när det handlar om den andra frågan. Jag fick inte något svar på den heller. Varför vill ni inte att tredjelandsmedborgare ska kunna överklaga sina beslut? Är inte det en ganska bra princip att man ska kunna överklaga om man får avslag? Eller vill ni göra skillnad på svenskar och invandrare? Tycker ni att det är bra för svenskar att kunna överklaga ett beslut, att det är en del av rättssäkerheten, men att det är någonting som inte ska omfatta invandrare?

Anf. 46 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Herr talman! Det säger sig självt att om vi inte vill att Schengen ska utfärda visum till Sverige vill vi inte heller att man ska kunna överklaga Schengenbeslut om visering. Vi vill att visum ska utfärdas nationellt, i Sverige.

För oss är det viktigt att visering sker efter rättssäker prövning. Därför är det inte rimligt att man har kommersiella mellanhänder som hantlar viseringen – därav det ställningstagandet.

Det här är två tydliga ställningstaganden.

Anf. 47 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna menar alltså att det ligger stora privata intressen bakom att taiwaneser vill komma hit och studera en kortare period, besöka en släkting eller gå på en spännande fotbollsmatch och att det är ett stort och omfattande problem.

Kan Erik Almqvist ge ett exempel på ett tillfälle då det finns skäl att tro att det inte har gjorts en noggrann prövning och att det inte skett på ett rättssäkert sätt? Finns det något som tyder på att den av regeringen förordnade enheten som har rätt att göra bedömningarna och utfärda visum på uppdrag av svenska folket har misskött sig? Finns det något sådant exempel eller är det bara ett allmänt populistiskt uttryck från Sverigedemokraterna?

Anf. 48 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Herr talman! Jag vet inte varifrån taiwaneser på fotbollsmatch kommer, men oavsett om man kommer från Taiwan för att gå på fotboll eller från Indien för att plugga eller från Afrika för att besöka en släkting är det rimligt att vi har en enhetlig process för visering.

Jag ser det inte som en åtstramning för den som vill komma till Sverige, snarare tvärtom. Det ger en ökad tydlighet om prövningen sker av ett statligt organ och inte av privata tjänsteleverantörer, till exempel resebyråer. Det är fullt rimligt. Framför allt ger det den som söker visum en tydlighet i processen.

Det blir också enkelt för oss som beslutsfattare att kunna utvärdera att processen fungerar när vi har en enhetlighet i systemet.

11 § Arbetslöshetsförsäkringen

Föredrogs

arbetsmarknadsutskottets betänkande 2010/11:AU9
Arbetslöshetsförsäkringen.

Anf. 49 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Vi ska debattera arbetsmarknadsutskottets betänkande nr 9 om arbetslöshetsförsäkringen. Arbetslöshetsförsäkringen är en fråga som har debatterats i kammaren vid flera tillfällen de senaste åren.

Att förstöra och rasera arbetslöshetsförsäkringen var en av de bärande delarna i den moderata arbetsmarknadspolitikerna när man tog över 2006. De förändringar som den moderatledda regeringen har genomfört i arbetslöshetsförsäkringen har fått enorma effekter – men kanske inte riktigt de effekter man sade att de skulle få.

500 000 personer har lämnat försäkringen. Det innebär att försäkringen har en mycket sämre funktionalitet och ett mycket sämre skydd för de många människor som står utanför på grund av den moderata politiken. I dag har endast 4 procent av de arbetslösa 80 procent av sin inkomst – alltså det inkomstskydd som vi förväntar oss av arbetslöshetsförsäkringen och som de flesta försäkrade därför tror att de har. Många drabbas av en chock när de inser vart den moderatledda politiken har lett.

Endast 40 procent av de arbetslösa har någon ersättning över huvud taget, grundersättning eller inkomstbaserad ersättning. Det är skrämmande fakta i den politik som förs vad gäller arbetslöshetsförsäkringen. Om två år är det 25 procent av de arbetslösa som har någon form av ersättning med den nu förda politiken.

Så här ser det ut och så här går det vidare. Utan att ta till några som helst överord kan man säga att regeringen har förstört en tidigare välfungerande försäkring. Det som finns kvar i dag är resterna av den.

Varför gjorde man så här? Vad var idén bakom? Tanken med att förstöra arbetslöshetsförsäkringen var att sätta press på löntagarna. Det skulle medverka till större lönespridning i samhället. Man skulle dumpa lönerna, alltså sänka de lägsta lönerna, och disciplinera arbetstagarna och deras organisationer. Det är grunden för hela politiken, och finansministern har uttalat att han vill se sänkta ingångslöner. Ett försök att skapa en låglönearbetsmarknad var den teoretiska bakgrunden till detta mycket misslyckade experiment.

Vi socialdemokrater har en helt annan inställning till arbetsmarknadspolitik och arbetslöshetsförsäkring. Vi vill koppla det till en tillväxtpolitik där vi ser ett Sverige som växer. Vi vill ha en arbetslöshetsförsäkring som främjar arbetslinjen. För oss är kopplingen mellan en aktiv arbetsmarknadspolitik och att främja arbetslinjen oerhört viktig. Arbetslöshetsförsäkringen spelar en viktig roll i en aktiv arbetsmarknadspolitik.

När jag snart går igenom mer av betänkandet kommer jag att kunna peka på direkt destruktiva inslag i den moderatledda politiken.

Vi socialdemokrater står för en tillväxtpolitik, en arbetslinje. Här finns arbetslöshetsförsäkringen med som en del i vår helhet, i vår politik. Det vi vill uppnå med en fungerande arbetslöshetsförsäkring är att stödja och upprätthålla arbetslinjen. Vi ska stödja strukturomvandling i svenskt näringsliv, vilket vi så framgångsrikt gjort under decennier av socialdemokratiskt regeringsinnehav. Vi ska utveckla och stärka landet, inte genom att skapa en låglönearbetsmarknad utan genom att skapa nya och bra jobb med välutbildad arbetskraft. Det är Socialdemokraternas politik för arbetslöshetsförsäkringen.

Vi vill underlätta matchningen på arbetsmarknaden. Det är också en punkt i betänkandet. Den moderata politiken har skadat matchningen på arbetsmarknaden. Vi vill också hålla uppe efterfrågan i lågkonjunktur. Här är ersättningsnivåerna givetvis viktiga. Vi vill till skillnad från den moderatledda regeringen motverka lönedumpning, och vi ser arbetslöshetsförsäkringens syfte även i detta. Vi vill givetvis också ge ekonomisk trygghet åt den enskilde. Det är något som dagens moderata arbetslöshetsförsäkring fullständigt misslyckas med.

Ni har skapat ett otryggt samhälle. Ni har skapat ett samhälle där de arbetslösa slängs ut och får ta eget ansvar för något som borde vara ett samhällsansvar, ett gemensamt ansvar.

Vårt svar är aktiv arbetsmarknadspolitik. Vi vill förändra regelverken så att de främjar arbetslinjen. Vi vill ha en inkomstförsäkring för förlorad arbetsinkomst. Vi vill ha det till en rimlig avgift, och vi vill ha en rimlig ersättning. Den rimliga ersättningen är att de flesta ska ha de 80 procent som de förväntar sig att få ut av arbetslöshetsförsäkringen.

Vi vill ha en försäkring där alla ska med. Det är vår socialdemokratiska politik att vi vill att alla ska kunna vara med i en försäkring. I dag står många utanför. De står utanför för att avgifterna har höjts så att lågavlönade inte har råd att vara med i försäkringen. De står utanför för att regelverket har gjort att man inte får någon ersättning om man drabbas av arbetslöshet.

Vi har lösningarna på problemen. Vi vill se över regelverket så att den som drabbas av arbetslöshet och förlorar sin arbetsinkomst också ska kunna få en ersättning. Ersättningen ska vara inkomstbaserad, och avgiften ska vara sådan att även låginkomsttagare har råd att vara med i försäkringen. På det sättet skapar vi en försäkring för alla. Det är vår lösning.

Vi har lösningar, men den moderata regeringen bluffar. Man säger att man vill införa ett obligatorium. Men det är ett obligatorium som inte innebär att någon får mer ersättning. Det är ingen lösning på problemet. Med samma regelverk innebär ett obligatorium inte att fler än i dag får ersättning. Vi vill ha en solidariskt finansierad frivillig a-kassa för alla med rimliga regelverk och rimliga ersättningar.

Arbetslöshetsförsäkringen är, som sagt, till för att ge trygghet vid omställning. Den ger en möjlighet till försörjning under en period utan arbete och en möjlighet att fortsätta sitt liv med fokus på att bli anställningsbar och hitta ett arbete. Vi kan konstatera att det under de gångna åren har skett stora förändringar i arbetslöshetsförsäkringen och i tillämpningen av reglerna för att man ska kunna få ersättning.

Det fanns tidigare en möjlighet för den arbetslöse att under de första 100 dagarna begränsa sitt arbetssökande till lämpliga arbeten inom sitt

yrke och i närområdet. I dag ställs krav på att den arbetssökande ska vara beredd att söka arbete i hela landet från första dagen. Det gör att förutsättningarna för att söka ett lämpligt arbete som motsvarar den sökandes utbildningsnivå och kompetens har blivit sämre. Enligt vår mening måste regelverket vara utformat så att arbetslösa matchas till rätt jobb. Vi vill understryka att en väl fungerande arbetslöshetsförsäkring är en viktig del av en flexibel och väl fungerande arbetsmarknad. Förmåga till omställning och innovation i näringslivet på arbetsmarknaden är av avgörande betydelse för att Sverige ska kunna hävda sig väl i den globala konkurrensen.

Vi noterar att bland annat framstående OECD-ekonomer framhåller att en generös arbetslöshetsförsäkring leder till en bättre matchning på arbetsmarknaden genom att den arbetslöse får ekonomiska förutsättningar att söka efter ett lämpligt arbete som motsvarar hans eller hennes utbildningsnivå och kompetens.

Finansutskottet tillstyrker i sitt yttrande till arbetsmarknadsutskottet förslaget om en återinförd 100-dagarsregel med motiveringen att det kan bedömas ha positiva konsekvenser för en väl fungerande arbetsmarknad och därmed för samhällsekonomin på lång sikt. Vi anser därför att de arbetslösa bör ha rätt att begränsa sitt arbetssökande under de första 100 dagarna och att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett lagförslag med den innebörden.

Detta gör vi för att vi vill ha en försäkring som stöder arbetslinjen, produktiviteten och ett starkt näringsliv. Det är de krav vi ställer på försäkringen. Därför menar vi att den här förändringen är viktig.

Vi vill också se över de deltidsarbetslösas situation. Drabbas man av arbetslöshet och saknar egen försörjning är man ofri. Varje arbetad timme är en angelägen fråga, inte bara för individen utan också för samhället. Vi kan konstatera att tidsbegränsade anställningar är vanligt förekommande, framför allt inom branscher där många unga arbetar. Arbetsgivare har getts ökad möjlighet att använda visstidsanställningar, och antalet visstidsanställda har ökat kraftigt de senaste åren. Unga, framför allt unga kvinnor, är förutom att de ofta har en otrygg anställning de som jobbar lägst antal timmar. Från och med 2008 får de som arbetar deltid maximalt 75 ersättningsdagar från arbetslöshetsförsäkringen. Dessa nya regler försätter människor i orimliga situationer när det efter 75-dagarsperioden inte utbetalas någon ersättning. De tvingas välja mellan att avstå från en stor del av sin försörjning och att tacka nej till arbete och bli arbetslösa på heltid.

Finansutskottet påpekar i sitt yttrande till arbetsmarknadsutskottet att forskarna bakom Långtidsutredningen har kommit fram till att ”det är troligt att det finns välfärdsvinster kopplade till en längre ersättningsperiod för deltidsarbetslösa än vad som är fallet i dag. Sannolikt lönar det sig för lite för de heltidsarbetslösa att ta ett deltidsarbete i nuläget”.

Vi instämmer i de bedömningar som finansutskottet har gjort och anser att arbetslöshetsförsäkringen måste vara utformad så att arbetslinjen upprätthålls. Det ska inte, som den moderata politiken i dag gör, straffa sig att tacka ja till ett arbete, vilket blev följden av deltidsbegränsningarna i försäkringen.

Det har kommit direktiv till Socialförsäkringsutredningen där det framgår att regeringen vill införa en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring.

Vår utgångspunkt är att medlemskapet i en a-kassa ska vara frivilligt, att a-kassorna ska fortsätta att vara självständiga och att arbetslöshetsförsäkringen även fortsättningsvis ska administreras av a-kassor knutna till fackförbunden.

Enligt nuvarande regler räknas dagar med aktivitetsstöd in i ersättningsperioden för arbetslöshetsförsäkringen. Aktivitetsstödet betalas ut av Försäkringskassan, men alla uppgifter om nivån på ersättningen och hur många ersättningsdagar som finns kvar kommer från a-kassorna. Det ställer stora krav på informationsutbyte mellan a-kassan och Försäkringskassan.

För ersättningstagaren skulle det bli bättre om a-kassan hade ett samlat grepp om arbetslöshetsersättningen och aktivitetsstödet. Då skulle det gå snabbare att få korrekta beslut vid byte av aktivitet, och man skulle slippa vända sig till två institutioner. En överflyttning av utbetalningen till a-kassorna skulle också minska risken för felaktiga utbetalningar. Resurserna skulle utnyttjas bättre. Det skulle bli mer kostnadseffektivt och underlätta för a-kassornas handläggare om kassorna fick sköta utbetalningarna. Därför bör ansvaret för administrationen av aktivitetsstödet överföras från Försäkringskassan till arbetslöshetskassorna.

En av grundvalarna i svensk demokrati är att människor engagerar sig i samhällsfrågor fackligt och politiskt. Därför måste alla ges förutsättningar att utföra ett förtroendeuppdrag, och en viktig förutsättning för det är att de förtroendevalda inte förlorar ekonomiskt på sitt engagemang.

Gällande regelverk bidrar till att arbetslösa inte kan ta sig an politiska eller fackliga uppdrag. För personer med fackliga förtroendeuppdrag anses den tjänstlediga tiden, som ersätts som förlorad arbetsförtjänst, inte vara a-kassegrundande när man har löneavdrag från sitt jobb. Detta hindrar många att våga sig på ett fackligt eller politiskt uppdrag.

Hösten 2009 lämnade IAF en skrivelse till regeringen där man föreslår en lagändring. Förslaget skulle innebära att fackligt arbete utanför den egna arbetsplatsen – där den förtroendevalda får ersättning för förlorad arbetsförtjänst – likställs med vanligt arbete och därmed blir a-kassegrundande. Vi vill därför att regeringen ser över möjligheterna att jämställa frånvaro från anställningen som är kopplad till ett förtroendeuppdrag med förvärvsarbete i arbetslöshetsförsäkringen.

Vi anser att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett lagförslag där denna skrivelse kan vara en utgångspunkt.

Med detta yrkar jag bifall till punkterna 4 och 6 i betänkandet. Jag yrkar också bifall till reservationerna 2 och 5.

(Applåder)

Anf. 50 MARIA PLASS (M):

Herr talman! Arbetslösheten i Sverige sjunker nu i snabb takt – näst snabbast i Europa. Vi ser en stark sysselsättningsökning i år och framåt. Även långtidsarbetslösheten sjunker de närmaste åren, vilket innebär att allt fler människor tar ett steg närmare arbetsmarknaden. Det är bra, men det finns givetvis mer att göra.

På ett år har 120 000 fler kommit i arbete. 32 000 långtidsarbetslösa och 33 000 unga har hittat vägen tillbaka till arbete.

Detta betänkande handlar om arbetslöshetsförsäkringen, a-kassan. A-kassan är en ersättning som faller ut vid arbetslöshet. För att få denna

ersättning måste man vara medlem i arbetslöshetskassan, vilken oftast är knuten till ett visst yrke eller en viss bransch. Det finns i dag 31 a-kassor. För den som inte är medlem i en a-kassa finns ett grundskydd som uppgår till 320 kronor per dag.

Alliansregeringen har reformerat a-kassorna i syfte att återupprätta deras roll som en omställningsförsäkring. A-kassan ska vara ett stöd på vägen till ett nytt arbete; den ska inte låsa in människor eller hindra dem från att få ett arbete.

Alliansregeringens arbetslinje är därför central. Målsättningen är att de som förmår arbeta ska, utifrån sina egna förutsättningar, ha ett arbete att gå till. De ska ha en lön och en arbetsgemenskap. Det ska löna sig bättre att arbeta, och det ska vara mer lönsamt för företagare och arbetsgivare att anställa.

Jag ska kommentera ett par av motionsförslagen i betänkandet.

I Vänsterpartiets kommittémotion A387 kan vi se att Vänsterpartiet anser att regeringen snarast bör lyfta ut arbetslöshetsförsäkringen ur Socialförsäkringsutredningen och tillsätta en separat utredning om framtidens arbetslöshetsförsäkring. I motionen lyfts fram frågor som skulle vara utgångspunkt för en sådan utredning. Det som Vänsterpartiet lyfter fram är en återställarpolitik av stora mått. Gemensamt för Vänsterpartiets samtliga förslag är att de skulle öka utgifterna för arbetslöshetsförsäkringen. Partiet har inte presenterat några uppskattningar av vilka kostnader det skulle innebära, än mindre några tankar eller idéer om hur finansieringen skulle gå till.

Om man beräknar att slopandet av en deltid ersättning skulle kosta ungefär 3 miljarder kronor, vad skulle då inte ett batteri av de återställarförslag som Vänsterpartiet presenterar kosta att genomföra?

När det gäller frågan om en separat utredning av framtidens arbetslöshetsförsäkring svarar direktiven till Socialförsäkringsutredningen – där Vänsterpartiet också finns representerat – på många punkter mot den typ av frågeställningar som partiet vill ha utredda. Jag kan inte se värdet av att bryta ut frågor som rör arbetslöshetsförsäkringen ur den sittande utredningens mandat. Jag ser tvärtom betydande fördelar med att den allmänna försäkringen mot sjukdom och arbetslöshet behandlas i ett sammanhang. Därigenom kan samspelet mellan dessa försäkringar och andra stödsystem i samhället belysas tidigare.

Utredningen har också med de givna mandaten goda möjligheter att pröva eventuella för- och nackdelar med en harmonisering av försäkringarna. En sammanhållen utredning underlättar också regeringens ambition att se över möjligheterna att skapa ett enhetligt inkomstbegrepp för de olika trygghetssystemen. Ett enhetligt inkomstbegrepp ska enligt utredningens direktiv syfta till att underlätta kontrollen men även öka rättssäkerheten och förbättra andelen korrekta utbetalningar. Alliansen avstyrker alltså denna motion.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna har gjort gemensam sak och ställt sig bakom två motioner, dels motion A379 om ett återinförande av den så kallade 100-dagarsregeln, dels motion A279 om ersättningsregler för deltidarbetslösa.

Allianspartierna anser att dessa två motioner bör avslås av riksdagen. Men jag vill ändå påpeka att de reformer som alliansregeringen har infört utvärderas kontinuerligt.

Motivet till A379 från Socialdemokraterna handlar om den så kallade 100-dagarsregeln, det vill säga återinförandet av att yrkesmässigt och geografiskt begränsa sitt arbetsökande. Motivet till att denna regel slopades år 2007 var just begränsningen som den kunde leda till. När man blir arbetslös är det viktigt att hitta ett nytt jobb så fort som möjligt. Tyvärr minskar sannolikheten att hitta ett nytt jobb med tiden.

Oppositionen låter påskina att man med dagens regler ska tvingas söka vilket jobb som helst, oavsett vilket yrke man har eller oavsett hur familjesituationen ser ut. Det är därför viktigt att påpeka att Alliansen anser att rimlig hänsyn ska tas till den arbetsökandes förutsättningar för arbete och andra personliga förutsättningar. Arbetsförmedlingen ska göra en prövning i varje enskilt fall. Av exempelvis familjeskäl kan den sökande begränsa sitt sökområde under en övergångsperiod.

Data från Arbetsförmedlingen visar att andelen arbetsökande som under sina första 100 inskrivningsdagar uppger att de söker arbete utanför den lokala arbetsmarknaden har ökat från 10 procent till ca 90 procent mellan åren 2006 och 2010.

Alla åtgärder som förlänger arbetslöshetstiden, om än marginellt, innebär betydande utgiftsökningar för staten. Detta är inget undantag. Exakt hur mycket en återinförd hundradagarsregel skulle kosta är svårt att beräkna. Men enligt Regeringskansliet skulle bara en dag extra med akassa för dem som i dag uppger till Arbetsförmedlingen att de söker arbete utanför den lokala arbetsmarknaden innebära 200 miljoner extra.

Vi liksom alliansföreträdarna i finansutskottet anser att man under beredningen av olika motionsförslag, även när det gäller tillkännagivanden, ska beakta förslagets finansiella effekter innan man tillstyrker dem. Så har inte gjorts denna gång.

De som tillstyrker de aktuella motionsförslagen, det vill säga Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänstern och Sverigedemokraterna gemensamt, borde visa ett ekonomiskt ansvar och redovisa både kostnadsberäkningar och sättet att finansiera förändringar. Motion A279 från Socialdemokraterna skulle innebära generösare villkor när det gäller arbetslöshetsförsäkringen till deltidsarbetslösa. År 2008 infördes nya regler för möjligheten att få ersättning från arbetslöshetsförsäkringen på deltid. För veckor som en person utför eller deklarerar deltidarbete lämnas ersättning från arbetslöshetsförsäkringen under längst 75 ersättningsdagar inom en ersättningsperiod. Syftet med denna regel var att motverka att de deltidsarbetslösa fastnade i ofrivillig arbetslöshet och att förstärka de deltidsarbetslösas incitament att söka heltidsarbete. I förlängningen skulle det också leda till att arbetsgivare i större utsträckning skulle erbjuda heltidsarbete.

Att begränsa möjligheten att deltidsstämpla är ett sätt att minska deltidsarbetslösheten, vilket är en jämlikhetsfråga, eftersom ungefär 75 procent av dem som jobbar deltid är kvinnor. Dessa återfinns dessutom mestadels i offentlig sektor.

Som en parentes kan jag säga att den offentliga sektorn här verkligen kan föregå med gott exempel för att begränsa ofrivillig deltid.

Det är oklart vilka förändringar Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänstern och Sverigedemokraterna gemensamt förespråkar. Oavsett på vilket sätt man minskar deltidsbegränsningen skulle det medföra bety-

dande utgiftsökningar för statskassan, vilket man också gemensamt måste finna en finansiering för.

Enligt beräkningar från Regeringskansliet och riksdagens utredningstjänst skulle ett återinförande av de gamla reglerna om a-kassa på deltid kosta ungefär 3 miljarder. Det är anmärkningsvärt när oppositionen verkar vilja dölja dessa kostnadsberäkningar som har gjorts. Vi var inom utskottet överens om att inhämta beräkningsunderlag dels från Arbetsmarknadsdepartementet, dels från riksdagens utredningstjänst. Ändå väljer oppositionen att inte redovisa de beräkningar som har kommit in.

Gemensamt för de två senaste motionerna är att de rödgröna och Sverigedemokraterna har ingått en ohelig utgiftskoalition där de lägger fram gemensamma förslag utan att ens ha en tanke på hur de ska finansieras. Men även i opposition måste man faktiskt visa vilka följder ett förslag medför i form av ökade skatter och indragna utgifter för välfärden. Allt annat är ren populism.

Jag yrkar bifall till reservationerna 4 och 6 och avslag på övriga reservationer.

(Applåder)

Anf. 51 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Nu när vi ska gå igenom denna arbetslöshetsförsäkring säger Maria Plass från Moderaterna att denna reform utreds kontinuerligt. Det vore spännande att få lite insikter i hur denna utredning har utfallit.

Jag inledde mitt anförande med att påvisa några saker som har skett. 500 000 har lämnat försäkringen. 4 procent av de arbetslösa har 80 procent av sin inkomst. 40 procent av de arbetslösa har någon sorts ersättning. Om den moderata regeringen får fortsätta sin destruktiva politik kommer det om två år att vara 25 procent av de arbetslösa som har någon ersättning.

Är det Maria Plass och Moderaternas uppfattning att detta är en väl fungerande försäkring? Var det hit ni ville komma? Var det så här ni ville att försäkringen skulle fungera? Var det hit ni ville att era reformer skulle nå? Detta tycker jag skulle vara spännande att få ett svar på.

När det gäller de två punkter i betänkandet som det finns majoritet för i utskottet skulle det vara spännande att höra Maria Plass argumentera emot de framstående OECD-ekonomerna som hävdar att detta är samhälls-ekonomiskt vansinne att argumentera emot att en bättre matchning skulle vara någonting att vara rädd för. Det skulle vara spännande att höra Maria Plass argumentera emot att en förändring som stärker arbetslinjen inte ska genomföras. Det skulle vara spännande att höra Maria Plass argumentera för att arbetslösa ska välja heltidsarbetslöshet framför arbete.

Anf. 52 MARIA PLASS (M) replik:

Herr talman! Det är många frågor som jag ska svara på. Jag håller med om att det är spännande frågor.

Jag nämnde att regeringen gör kontinuerliga utvärderingar, och det är regeringen som gör det. Jag kommer inte att kommentera dem, lika lite som jag kommer att kommentera socialförsäkringsutredningen. Patrik Björck låter påskina att han redan vet resultatet. Jag skulle inte vilja gå så långt som att säga att det kommer att bli på det ena eller på det andra

sättet. Jag avvaktar därför med att kommentera detta tills vi har sett resultatet av socialförsäkringsutredningen.

Vi har gjort en del förändringar just därför att människor inte ska lämna a-kassan. Patrik Björck och Socialdemokraterna glömmer ofta att ta upp dem, utan de talar mer om hur många som har valt att lämna a-kassan och skyller då givetvis på regeringen.

Vi har vidtagit åtgärder. Vi har till exempel sänkt avgiften, och vi har ändrat villkoren just därför att människor ska stanna kvar i a-kassan.

Såvitt jag förstår har Patrik Björck tagit upp den obligatoriska arbetslöshetsförsäkringen i sitt anförande. Det står i direktiven om detta. Jag vill därför inte föregripa det. Jag kan däremot säga att jag tycker att det är en bra idé att människor ska ha en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring, på samma sätt som sjukförsäkringen är obligatorisk. Vi delar inte uppfattning i fråga om detta. Patrik Björck anser att facken ska ha en starkare roll i detta och också styra över arbetslöshetsförsäkringen.

När det gäller matchningen ska jag försöka svara på de ställda frågorna, men jag är inte säker på att jag hinner med alla. Åren 2006–2010 ökade andelen arbetssökande som uppgett att de går utanför den lokala arbetsmarknaden. Ni är så otroligt bekymrade över denna missmatchning på svensk arbetsmarknad, men samtidigt verkar ni motverka den.

Anf. 53 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Att Maria Plass avvaktar med att kommentera förstår jag. Maria Plass kan naturligtvis inte svara på de ställda frågorna.

Men jag ska göra det ganska lätt: 500 000 har lämnat försäkringen, 4 procent av de arbetslösa har 80 procent av sin inkomst, 40 procent av de arbetslösa har någon sorts ersättning och om två år har 25 procent av de arbetslösa någon sorts ersättning – är det en positiv utveckling, ja eller nej? Det är min första fråga.

Maria Plass kommer med ett ganska sensationellt påstående. Hon påstår nämligen att man har sänkt avgiften. Men jag tror inte att det finns någon medlem i arbetslöshetskassorna eller någon annan arbetslös som känner igen sig i det påståendet. Det skulle vara väldigt spännande med en fundering kring hur detta motiveras. Är det för att man har sänkt avgiften som 500 000 har lämnat försäkringen? Är det Maria Plass uppfattning?

Maria Plass säger att jag skyller detta på regeringen. Ja, skyller på – jag konstaterar bara att regeringens politik har lett fram till de fakta som jag här läst upp. Om det är att skylla på regeringen kan man alltid fundera över.

Sedan till detta med att avvakta och att kommentera. Maria Plass behöver inte kommentera regeringens eventuella utredningar. Maria Plass behöver inte kommentera Socialförsäkringsutredningen. Maria Plass kan däremot kommentera de frågor som jag ställer till henne. Det hinner Maria Plass utmärkt med på två minuter om hon koncentrerar sig på det.

Anf. 54 MARIA PLASS (M) replik:

Herr talman! Jag gjorde ett försök att faktiskt svara på frågor i stället för att bara kasta tillbaka saker. Mitt försök att svara på de ställda frågorna uppskattades tydligen inte.

Jag kan kommentera detta med sänkt avgift. Jag är själv med i a-kassan, och jag har fått sänkt avgift. Jag vet inte om Patrik Björck längre är med i a-kassan. Jag är alltså med där, av skäl som är viktiga för mig och andra. Det är viktigt att vi har a-kassan.

Jag fick ingen kommentar om mismatchningen på svensk arbetsmarknad. Ni vill att människor ska söka arbete inom de hundra dagarna, och ni talar så mycket om matchning. Men samtidigt agerar ni på ett sådant sätt att ni motverkar sådant som gör att människor har möjlighet att få hjälp. Arbetsförmedlingen har faktiskt i uppgift att ordna arbete till människor i *hela* Sverige. Det ska vi kanske också ta upp. Det talas mycket om politik men väldigt lite om Arbetsförmedlingen som har en otroligt stor roll i detta avseende.

Jag vet inte om jag missade något. Det gick väldigt fort i början av Patrik Björcks förra replik. Om jag missade någon av punkterna får vi återkomma.

Anf. 55 MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! När det gäller de frågor vi nu hört Maria Plass och Patrik Björck lyfta fram kan jag säga att det finns två väldigt tydliga skillnader mellan den politik som det nu i utskottet finns en majoritet för och den politik som tidigare förts.

Senare kommer vi att höra företrädare precis som Maria Plass ta upp frågan om att det inte finns något större övergripande ansvarstagande. Det är väl svårt att motsäga det eftersom vi är i opposition. Det är regeringen och de partierna i riksdagen som har ansvar för att se till helheten.

När vi lyfter upp vissa delar är det inte så, i alla fall inte från Miljöpartiets sida, att vi stakar ut exakt hur de här problemen, för problem är det, ska hanteras. Vi pekar på att det finns problem. Dessa problem har vi flera gånger tidigare lyft fram, också innan ändringarna när det gäller 100-dagarsregeln och 75-dagarsregeln antogs. Efter det var det långa debatter, och det har skrivits väldigt mycket om det här i medierna. Människor och öden har belysts. Men regeringen har inte gjort några markanta förändringar. Därför har vi den i dag rådande majoritetssituationen i utskottet.

Jag har mött många företagare och andra personer som berättat att den så kallade 75-dagarsregeln för dem snarast varit ett hinder för ett fungerande arbetsliv. När dessa människor berättar att de har fått ge upp ett deltidsarbete därför att de efter 75 dagar inte har råd att vara anställda på deltid blir jag lite förundrad över att man fortfarande talar om arbetslinjen. Man har ju en regel som hindrar människor att arbeta. Det gäller människor som är driftiga, människor som väldigt gärna vill ha ett heltidsarbete. Men rådande omständigheter gör att det inte går att hantera situationen på annat sätt än att de säger upp sig.

Det är naturligtvis inte så det var tänkt. Det var inte tänkt att ha regler som tvingar människor som är deltidsarbetslösa, som haft den typen av anställning, ut på en lite krokig bana som så småningom kanske slutar i fas 3. Det var inte tänkt så, utan från regeringens sida hade man liksom bolstrat upp med regler som skulle göra det möjligt för de här människorna att flytta från hemorten. Man skulle försöka matcha dem till jobb utanför det egna kompetensområdet.

Men verkligheten ser inte ut så. Trots att vi i dag har rapporter om att arbetslösheten minskar i en rasande takt är det fortfarande inte få personer som hamnar i omöjliga situationer.

Man kan titta på vad vi i utskottet nu har en majoritet kring. Det gäller framför allt två frågor. Den ena frågan gäller den utredning som det hela antagligen bygger på och där det framhålls att det handlar om att människor kanske inte riktigt matchas fram till rätt jobb eftersom de av olika skäl väljer att vara kvar på sin hemort och inte är villiga att flytta från hemorten för att ta vilket jobb som helst var som helst.

Nu har vi hört Maria Plass säga att det inte är så att människor inte längre söker jobb utanför hemorten. Den siffra vi fått höra och som finns i diverse dokument är att det tidigare var bara 10 procent av de arbetslösa som sökte jobb utanför hemorten. Numera är det fantastiska 90 procent. Att 90 procent av de arbetslösa söker jobb utanför hemorten ses som en enorm framgång, och det kan man ju tycka.

Men jag skulle vilja höra hur många av de 90 procenten som faktiskt får jobb utanför hemorten. Sådana siffror skulle jag vilja höra från regeringsidan. Det är den ena biten.

Å andra sidan handlar det om på vilket sätt vi ska hantera människor som *inte* har möjlighet att söka jobb utanför hemorten och utanför sitt arbetsområde. Det finns undantag, tycker man. Det står också om det i texten här. Men vi ska väl inte ha ett samhälle där människorna hela tiden behöver utnyttja undantagen, där en arbetsförmedlingstjänsteman ska bedöma från fall till fall.

I stället ska vi väl förlänga tiden från i dag 100 dagar och ha något som kanske är enklare. Det skulle åtminstone skapa förutsättningar för det som många brukar lyfta fram och som jag tror behöver en lite bättre förklaring, nämligen ordet *matchning*.

Vi har flera oberoende instanser – även internationella sådana, bland annat OECD – som framhåller att det finns viktiga och positiva effekter av en generös arbetslöshetsförsäkring. ”Matchning” kan verka vara ett krångligt ord, men det handlar egentligen om att vi ska ha rätt arbete till rätt person, alltså ett arbete som motsvarar arbetstagarens utbildningsnivå och kompetens. Det är det som är det viktiga i första hand.

Sedan säger vi inte från Miljöpartiets sida att detta ska pågå i evigheter, men den extremt korta tid som regeringen drog ned det hela till har gjort det i princip omöjligt – förutom siffermässigt – att hantera vardagen. Det blir en stresssituation, och det blir ett ohållbart dilemma för människor som har mycket annat att tänka på den första dagen de blir arbetslösa. Det innebär ett trauma i sig att kanske ha blivit övertalig på ett jobb eller behöva gå från en anställning. Man ska inte från dag ett behöva fundera på om man ska behöva flytta om Arbetsförmedlingen kommer fram till att man kanske inte ryms inom de undantag som finns.

När det gäller den ändring i förordningen om arbetslöshetsförsäkringen som regeringen införde i början av 2008 var det nya regler för möjligheten att få arbetslöshetsersättning på deltid. Om vi då tittar på vilket sätt detta har renderat ett mervärde på ser vi snarare att alla andra instanser än dem regeringen verkar ha baserat sina uträkningar på lyfter upp att det är ett problem att det inte riktigt ser ut så som det gör i teoriboken.

En väl fungerande arbetsmarknad förutsätter nämligen att arbetskraften används på ett effektivt sätt, och att det är så tror jag nog att regering-

ens tänkare har kommit fram till. Det är teorin. På vilket sätt är det då effektivt? Jo, det är när de sysselsatta har jobb där de kan använda och utveckla sina förmågor på bästa möjliga sätt. Så långt tror jag att vi är med på samma båt. Problemet är vad som krävs av arbetstagarna och också av näringslivet, och det är här någonstans jag tror att vi går isär.

För att man ska kunna använda sin egen förmåga och matcha den mot de arbeten som finns krävs en kontinuerlig omvandling av ekonomin där bra jobb skapas. Med ”bra jobb” menar jag inte att det skulle vara statusjobb på något sätt, utan bra jobb är jobb där människor känner att de delar med sig av sina erfarenheter och kunskaper. De dåliga jobben försvinner. ”Dåliga jobb” handlar inte heller om status eller att jag delar upp jobben i olika bitar, utan det handlar om jobb där människor tar skada både mentalt och fysiskt.

Tack och lov har vi i Sverige, i alla fall när det gäller den fysiska biten, nått väldigt långt. Människor ska dock känna att det finns en lust i jobbet och en känsla av att de tillför något viktigt i form av den kunskap och det kunnande de har.

I denna gränzson mellan bra och dåliga jobb måste vi få arbetstagare och arbetsgivare att mötas på ett effektivt sätt. Här någonstans upplever jag att den majoritet som fanns under föregående mandatperiod och som regeringen bygger sitt arbete på inte riktigt har hängt med. Alla dessa saker finns nämligen väldigt tydligt uppspaltade i Långtidsutredningen. Man talar om dynamiska effekter. Man talar om att människor utifrån sitt eget kunnande och sin egen förmåga faktiskt måste kunna ta till sig de signaler vi sänder här ifrån riksdagen.

De människor jag har träffat på tycker att det är väldigt förvånande att denna regering, som talar om en arbetslinje, har åtgärder som för företagarnas del har lett till att kompetenta personer som företagarna inte har kunnat erbjuda heltid till har blivit tvungna att sluta. Dessa arbetstagare, som numera är arbetslösa, har blivit tvungna att säga upp sig. Det kan inte ha varit meningen, och jag tror att regeringen kan bättre på denna punkt.

Dessa två beslut, där jag har sett borgarnas reservationer, tror jag kommer att återkomma från regeringshåll så att vi i så fall med ett bättre underlag kan besluta om nya regler – den ena när det gäller lag, och den andra när det gäller förordning.

Anf. 56 MARIA PLASS (M) replik:

Herr talman! Jag måste börja med att göra ett förtydligande vad gäller våra reservationer. Det är reservationerna 3 och 4 jag yrkar bifall till. Jag ber om ursäkt för att jag läste lite snabbt förut.

Tack, Mehmet Kaplan! Jag tycker att det känns väldigt positivt. Det är en positiv tanke runt Miljöpartiets anförande, och jag ser att Mehmet Kaplan också har noterat de positiva siffrorna vad gäller arbetslösheten, som sjunker stadigt. Det togs upp när det gäller 100-dagarsregeln att 90 procent – det var de siffror jag redovisade – fler söker jobb 2010 jämfört med 2006, vilket också har medfört att fler har fått jobb. Det är faktiskt så att utvidgar man sitt sökområde är möjligheten att få ett jobb större.

Mehmet Kaplan kommenterade även detta med Arbetsförmedlingen, och där blev jag lite fundersam. Jag vet inte om jag missförstod det hela. Det pratades om undantagen, och undantagen från denna regel är just

gjorda för att möta människor. De personer den arbetslöse möter är personerna på Arbetsförmedlingen som ska hjälpa till att hitta jobb. Där tycker jag att det finns en viktig tanke i att man ser människan, och det är väl det som är den stora möjligheten. Jag vet inte om den tveksamhet jag kände inför Mehmet Kaplans fråga var befogad.

Sedan har jag ytterligare en fråga. Miljöpartiet går med på dessa delar och vill också höja ersättningen för a-kassan. Man vill höja skatten på arbete, och man tycker att det är bra med en paus i arbetslivet. Samtidigt har vi en demografisk utveckling i Sverige som gör att vi har ett större antal äldre, och vi måste klara äldreomsorgen. Min fundering är: Hur har Miljöpartiet tänkt klara välfärden med de åtgärder man nu föreslår?

Anf. 57 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Tack, Maria Plass! Jag börjar framifrån.

När det gäller det utvidgade sökområdet säger Maria Plass att det finns siffror på det. Det är ett påstående, och jag har kanske ingen anledning att betvivla det. Jag har dock inte sett sådana siffror. Man kan absolut anta att ju större geografiskt område man söker av, desto större chans – i teorin – finns det att man faktiskt hittar ett arbete.

Samtidigt träffar jag på arbetsgivare i områden i Sverige som har ett bra utbud av arbete och som säger att man får ansökningar från en annan del av Sverige men inte ser någon möjlighet. Man tycker inte att det är menat att personen ska flytta från en del av landet till en annan. Man söker ofta i sitt närområde, där människor har en bostad och en situation där de på ett enkelt sätt kan ta sig till och från jobbet. Man verkar alltså dela upp detta.

Det kan naturligtvis vara fel; man kanske inte ska göra det. Då bör det dock finnas ett informationsarbete gentemot företagen i de här fallen, där vi säger: Ni ska inte dela upp människor, oavsett om de söker från Lycksele eller Skinnarp.

I grunden handlar det dock om att dessa siffror inte visar på att det har blivit så mycket bättre i förhållande till stressen och den upplevda känslan av att man faktiskt är tvungen att göra lite mer än vad som vore fallet de första dagarna. Det handlar alltså om en period, och jag tror inte att det är uppochned.

När det gäller att möta människor och ha undantag – ja, absolut, men det ska man göra även med de förändrade regler som regeringen förhoppningsvis kommer fram till.

När det gäller arbetskraft får jag svara på det i nästa replik.

Anf. 58 MARIA PLASS (M) replik:

Herr talman! Jag vill upplysa om att de siffror som jag nämnde är data som kommer från Arbetsförmedlingen.

Jag tycker att det vore bra om man skulle kunna ge ett större informationsmaterial till arbetsgivarna så att de kan ta del av vilka det är som söker. Sedan kan man diskutera definitionen av närområde. I storstäderna finns det mer jobb. Kanske får man söka sig inte bara till Stockholm, det finns ju andra större städer, för att få ett jobb, men det kan ändå vara pendlingsavstånd. När vi pratar om att söka i hela landet kan man få en känsla av att personer från Skåne ska söka upp i Gällivare. Så är det inte riktigt, utan det kan finnas jobb på närmare håll.

Jag ser fram emot svaret på min andra fråga.

Anf. 59 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! När det gäller Arbetsförmedlingens siffror motsäger jag inte att de visar att 90 procent numera söker. Det vore konstigt annars när det finns en bestämmelse om att man måste söka utanför hemorten. Jag tycker att det vore konstigt om det fortfarande var 10 procent. Då hade Arbetsförmedlingen inte gjort sitt jobb, eller någon annan.

Det jag efterlyser och som jag fortfarande inte får något riktigt svar på är hur många av dessa 90 procent som faktiskt får jobb. Man kan anta att det är ett antal till eller en liten andel till. Men det märkliga tycker jag är att man fortfarande inte kan säga: Hälften av dem som söker jobb utanför hemorten får ett jobb, eller en fjärdedel eller en tiondel. Jag skulle vara nöjd med det. Problemet är att det inte finns sådana siffror. Den enda siffra vi får är 90 procent, och det är naturligt. Det är inte ett goddagsxskaffssvar men inte långt ifrån.

När det gäller den demografiska utvecklingen har vi en utmaning i Sverige, precis som i alla andra länder i Västeuropa, de utvecklade ekonomierna. Det måste mötas på många olika sätt. Att ta en paus i arbetslivet är någonting som vi absolut kan diskutera, men det är kanske inte rätt tillfälle nu. Vi har tagit upp frågan tidigare. Det finns länder där det här fungerar. Den utredning som gjordes efter den reform vi var med och genomförde har visat att det egentligen varken tillför eller tar bort någonting mer än ger känslan av att människor som har varit utarbetade under många år, framför allt kvinnor, i lågstatusyrken har möjlighet att tänka om i yrkesval eller karriärval. Men det är en annan fråga.

När det gäller demografikutvecklingen har vi tillsammans med regeringen sett till att öppna för arbetskraftsinvandring. Det är vi väldigt stolta över.

Anf. 60 HANS BACKMAN (FP):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till reservationerna 3 och 4 av Folkpartiet, Moderaterna, Centern, Kristdemokraterna. I övriga delar yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill tillsammans med Sverigedemokraterna frångå, som framgån här i talarstolen, den nuvarande begränsningsregeln för ersättning till deltidsarbetslösa. Det är oklart exakt vilken förändring som oppositionspartierna egentligen förordar. Oavsett på vilket sätt man minskar deltidsbegränsningen skulle det medföra betydande utgiftsökningar i statskassan, något dessa partier gemensamt måste finna en finansiering för. I Alliansen vill vi behålla nuvarande begränsningsregel. Att ta bort denna begränsning för deltidsarbetande tror vi kommer att leda till en ytterligare ökning av deltidsanställningar och en försämrad ställning för arbetstagare på arbetsmarknaden. Det är deltidsanställningar man får, fast man vill ha heltid.

Låt oss utgå från det mest näraliggande alternativet, en återgång till reglerna för april 2008. Vi noterar att deltidsersättningens andel av kostnaderna för arbetslöshetsförsäkringen är 25 procent. Regeringskansliet respektive riksdagens utredningstjänst, RUT, har för utskottets räkning räknat ut att en återgång till det tidigare regelverket beräknas medföra ökade utgifter för staten i storleksordningen 3 miljarder kronor. Allian-

sens företrädare i finansutskottet har framfört att ett ansvarsfullt agerande i riksdagen innebär att utskotten under beredningen av olika motionsförslag, även om det bara handlar om tillkännagivanden, nogsamt ska beakta förslagets finansiella effekter innan de tillstyrks. Vi som företrädare Alliansen i arbetsmarknadsutskottet anser, liksom alliansföreträdarna i finansutskottet, att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet tillsammans med Sverigedemokraterna borde ha redovisat både kostnadsberäkningar och möjliga sätt att finansiera förändringen på innan man tillstyrkte de aktuella motionsyrkandena.

Vi kan konstatera att det varken i motionen eller i utskottets ställningstagande, såsom vi skriver i vår reservation, finns någon uppgift om hur Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet tillsammans med Sverigedemokraterna ska utforma ett framtida gemensamt budgetalternativ där denna utgift täcks in. Det är ansvarslost att på detta sätt forma en utgiftskoalition i flermiljardsklassen utan att ens peka på en tanke om en lämplig finansiering av åtagandet.

Det är beklämmande att utskottsmajoriteten inte har varit beredd att stå för konsekvenserna av sina förslag utan velat undandra finansutskottets beräkningsunderlag som har tagits fram för arbetsmarknadsutskottets räkning inför finansutskottets beredning. Utskottet var enigt om behovet av att inhämta beräkningsunderlag. Men när båda de inhämtade underlagen visade att en förändring av nuvarande regelverk skulle bli mycket kostsam för skattebetalarna ville inte oppositionspartierna längre att underlagen skulle användas i beredningen. Det är anmärkningsvärt.

Det är också märkligt, herr talman, att oppositionspartierna i sak inte har något gemensamt alternativ till hur reglerna för ersättning till deltidsarbetslösa ska se ut.

Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet vill avskaffa deltidsbegränsningen helt. Socialdemokraterna ville så sent som inför förra årets budget utöka antalet ersättningsdagar från 75 till 100 för deltidsarbetslösa, men de har inför årets budgetbehandling ändrat sig och vill bara begränsa regelverket. Miljöpartiet motsatte sig 75-dagarsregeln inför dess införande men förordade i höstas bara en översyn.

Det är olämpligt av oppositionspartierna att kräva en mycket kostsam förändring av regelverket utan att ha någon gemensam uppfattning om vad som bör komma i dess ställe. Olika typer av deltidsbegränsningsregler, bland annat tidsmässiga, har tillkommit under såväl borgerliga som socialdemokratiska regeringar och har varit vanligt förekommande under försäkringens historia. Motivet har varit att arbetslöshetsförsäkringen ska vara en omställningsförsäkring, inte ett långvarigt försörjningsstöd som dessutom får till följd att arbetsgivare kan låta staten subventionera ofrivilliga deltidsanställningar.

De nuvarande begränsningsreglerna är ett inslag i regeringens arbetslinje, men argumenten att begränsa tiden med deltidsersättning har alltid varit relativt beständiga över tiden oberoende av regering. Vi i Alliansen kan utan svårighet instämma i de uttalanden om vikten av att försäkringen inte ska användas som en deltidsförsörjning som gjordes av de socialdemokratiska regeringarna år 1973, 1987 och 1996. Vid det sistnämnda tillfället anmälde den dåvarande socialdemokratiska regeringen bland annat att man övervägt att ta bort den då gällande deltidsbegränsningen, men att ta bort denna begränsning för deltidsarbetande skulle enligt rege-

ringens bedömning endast leda till en ytterligare ökning av deltidsanställningar och en försämrad ställning för arbetstagare på arbetsmarknaden. Detta alltså sagt av en socialdemokratisk regering.

Herr talman! Ett viktigt led i Folkpartiets och regeringens politik är att göra det mer attraktivt för arbetsgivare att anställa, och regeringen har genomfört en stor mängd åtgärder för att fler människor ska få arbete och att fler av dem som vill arbeta heltid också ska få möjlighet att göra det. Jobbskatteavdragen gör det till exempel mer lönsamt för kvinnor och män att arbeta. Eftersom kvinnor i större utsträckning än män är låg- och medelinkomsttagare, bland annat beroende på att de oftare arbetar deltid, kan jobbskatteavdragen komma att vara av större relativ betydelse för kvinnor än för män och bidra till ökade ekonomiska drivkrafter för kvinnor att gå från deltids- till heltidsarbete. De deltidsarbetslösas incitament i kombination med att det faktiskt är kostsamt för företagen att byta ut personal med jämna mellanrum bör leda till att företag i högre grad än tidigare kommer att vilja erbjuda heltidsanställning i stället för att anställa nya personer på deltid.

Ofrivilligt deltidarbete drabbar huvudsakligen kvinnor, ofta kvinnor som är verksamma i den offentliga sektorn. Det är därför angeläget att fler arbetsgivare till exempel inom vård och omsorg i den offentliga sektorn erbjuder bra villkor och fler heltidsanställningar. Alla som vill och kan måste få möjlighet att jobba mer. Jag vill betona arbetsmarknadens parter ansvar i denna fråga. Jag noterar i detta sammanhang att i flera av de kollektivavtal som träffades under 2010 ingår att parterna ska se närmare på just deltidsfrågan.

Herr talman! Jag vill ta upp ett problem med dagens system, och det är personer som vill jobba men tackar nej till erbjudanden om korta anställningar, till exempel endagsvikariat, inom den offentliga sektorn på grund av att sådana anställningar i dag gör att många deltidsstämplingsdagar går åt. Detta problem anser jag att det bör tittas på så att möjliga lösningar kan arbetas fram, för min och regeringens åsikt är att varje möjlighet till arbete är i grunden bra och också ger möjligheter att skapa kontakter som leder till mer arbete. Men att helt ta bort 75-dagarsregeln är inte, som jag ser det, en bra lösning.

Herr talman! Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill tillsammans med Sverigedemokraterna också återinföra den så kallade 100-dagarsregeln. Vi företrädare för allianspartierna vill att denna regel ska kvarstå.

Motivet till att 100-dagarsregeln slopades var just den begränsning av arbetssökandet som regeln kunde leda till. Sannolikheten att en person ska hitta ett arbete minskar ju med tiden för den som är arbetslös. Därför är det viktigt att finna ett arbete så snabbt som möjligt. Och för exempelvis ungdomar kan möjligheten att flytta till en annan ort för att få ett jobb vara både utvecklande och stimulerande. Detta bör därför uppmuntras. Det är väl många av oss som har träffat på ungdomar som har tagit steget och bytt ort och fått ett jobb och som tycker att det är och har varit en positiv upplevelse.

Vi i allianspartierna anser dock, som tidigare nämnts här i talarstolen, att hänsyn ska kunna tas till den sökandes förutsättningar för arbetet och andra personliga förhållanden. Det är också så sagt att Arbetsförmedlingen ska göra en prövning i varje enskilt fall, och enligt gällande föreskrif-

ter kan en sökande av till exempel familjeskäl begränsa sitt sökområde. Kravet i arbetslöshetsförsäkringen på att byta arbetsuppgifter och arbetsort ställs också, enligt vad som framgår av Riksrevisionens rapport *Omställningskraven i arbetslöshetsförsäkringen*, endast i begränsad omfattning.

Herr talman! Av den promemoria som upprättats i Regeringskansliet på utskottets begäran framgår också att ett återinförande av 100-dagarsregeln kommer att leda till längre arbetslöshetstider, även om det är svårt att beräkna den exakta längden. I promemorian konstateras att alla åtgärder som förlänger arbetslöshetstiden, om än marginellt, innebär betydande utgiftsökningar för staten. I promemorian ges ett exempel: Om återinförandet av 100-dagarsregeln antas höja den genomsnittliga tiden i arbetslöshet med bara en enda ersättningsdag för samtliga som i dag uppgett till Arbetsförmedlingen att de söker arbete utanför den lokala arbetsmarknaden redan från dag ett skulle det innebära en ökning av utgifterna med ca 200 miljoner kronor. Det visar vilka betydande utgiftsökningar som kan antas bli följden av de rödgrönas och Sverigedemokraternas förslag.

Herr talman! Som jag tidigare har sagt anser vi i allianspartierna att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet tillsammans med Sverigedemokraterna borde ha redovisat både kostnadsberäkningar och möjliga sätt att finansiera förändringarna innan man tillstyrkte de aktuella motionsyrkandena.

Herr talman! Just nu växer det fram en mängd nya jobb. Enligt Arbetsförmedlingen uppgick antalet lediga platser som anmälades till landets arbetsförmedlingar under april 2011 till 62 000, vilket är 14 000 fler än för ett år sedan. Uppgången var särskilt märkbar inom vård- och omsorgsverksamheten och verkstadsindustrin. Det har kommit 120 000 personer fler i arbete på ett år och 33 000 unga fler i arbete på ett år, och 32 000 färre är långtidsarbetslösa. Detta har skett på ett år. Och på sikt, enligt en prognos, kommer 320 000 fler att vara i sysselsättning till år 2015. Så nog har regeringens politik en positiv inverkan på sysselsättning. Bland annat är matchningen väldigt viktig. Därför tycker vi i Alliansen att det är mycket anmärkningsvärt att oppositionen i detta läge vill ta bort en möjlighet att matcha människor, och då inte minst ungdomar, till jobben som nu växer fram.

(Applåder)

Anf. 61 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Jag tänker ställa tre enkla frågor till Hans Backman och hoppas att han använder sin väl avvägda tid till att besvara dem. Hans Backman kommer inte att bli förvånad när han hör dem, för han har hört dem tidigare. Jag har ställt dem till Maria Plass, men där fick jag inga svar.

När det gäller den moderata arbetslöshetsförsäkringen är resultatet att 500 000 har lämnat den, 4 procent av de arbetslösa har 80 procent av sin inkomst, 40 procent av de arbetslösa har någon sorts ersättning, och om två år är det 25 procent av de arbetslösa som har någon ersättning. Tycker Hans Backman att det är ett bra resultat av den förda politiken – ja eller nej?

Hur argumenterar Hans Backman mot OECD:s ekonomer som påvisat det samhällsekonomiskt lönsamma med en arbetslöshetsförsäkring som matchar rätt person till rätt jobb? Det finns alltså inget stöd bland forskare för den politik som Hans Backman står för.

Den tredje frågan: Hur förklarar Hans Backman för en arbetslös att det är bättre att vara helt arbetslös än att ta de påhugg som erbjuds?

Anf. 62 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! När det gäller matchningen tycker jag ändå att många tecken talar för att det som nu händer är att personer matchas in i arbete. Sedan finns det ju fler åtgärder än själva arbetsmarknadspolitiken som är viktiga just för att klara av den framtida matchningen som vi måste klara av. Inte minst gäller det att matcha in nyanlända svenskar i jobb. Här har utbildningssystemet en viktig roll. Bland annat de satsningar som vi nu kommer att göra på lärlingsutbildningar tror jag kommer att vara bra för många just när man ska matchas in i arbete.

Jag är övertygad om att möjligheten att ge en push till en person som bor i exempelvis Sandviken, som är utbildad inom hotell och restaurang och får ett jobb i Västerås, kommer att göra att den personen tar jobbet snabbare. Det är ofta väldigt bra, så i så måtto tror jag att vår matchning fungerar. Sedan kan man alltid diskutera och utveckla olika system inom arbetsmarknadspolitiken, och det görs också av regeringen.

När det gäller deltidsarbetslösa nämnde jag i mitt anförande att både socialdemokratiska regeringar och nu alliansregeringen har sagt att man inte tror att det är en bra idé att ta bort 75-dagarsregeln helt och hållet. Man tror att det skulle förstärka problemet med att fler får helt enkelt deltidsanställningar mot sin vilja. Och jag är böjd att lyssna på de många företrädare här i riksdagen som har stått upp för det, både ledamöter och regeringsföreträdare.

Däremot, som jag var inne på i mitt anförande, ser jag personligen det som ett problem att människor som kan tänka sig att ta korta påhugg inte gör det. Det skulle jag gärna vilja att man tittade närmare på för att finna möjliga lösningar, för det håller jag med om är ett problem. Varje arbetad timme och dag tycker jag, som jag tidigare har sagt, är positiv.

Anf. 63 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Hans Backman så mycket för den här öppningen. Nu har Hans Backman en möjlighet att rösta för våra förslag när de kommer till omröstning, för då hittar han en lösning på problemet. Det är tacknämligt att Hans Backman ställer sig bakom vår politik och avvisar den moderata politiken, även om han tillhör ett stödparti till Moderaterna.

När det gäller punkten om OECD:s ekonomer och hur Hans Backman skulle argumentera mot dem tror jag inte att OECD:s ekonomer skulle vara så väldigt imponerade när Hans Backman säger att många tecken talar för eller att han tror att matchningen fungerar. Jag tror inte att ekonomerna skulle vara oerhört imponerade av den argumentationen. Jag tror att de skulle ställa lite större krav på någon sorts evidensbaserad bakgrund än att ”många tecken talar för”.

Det är inte bara forskarna som dömer ut den moderata arbetsmarknadspolitiken. Det gör även Svenskt Näringsliv. De konstaterar att

matchningen inte fungerar. De konstaterar att man missar rekryteringar. De konstaterar att företagen missar order på grund av att den här politiken leder till en felaktig matchning, som i sin tur skadar svensk ekonomi och skadar svensk arbetsmarknad.

När det gäller den första frågan valde Hans Backman, precis som kollegan Maria Plass, att inte kommentera resultatet av den förda politiken. 500 000 har lämnat a-kassan, 4 procent av de arbetslösa har 80 procent av sin inkomst, 40 procent av de arbetslösa har någon ersättning, om två år är det 25 procent av de arbetslösa som har någon ersättning. Det är resultatet av politiken från den moderatledda regeringen, där Hans Backmans stödparti ingår som underlag. Är det ett bra resultat – ja eller nej?

Anf. 64 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Din fråga var om den moderata arbetslöshetsförsäkringen. Jag visste inte att det fanns en sådan. Nu förstår jag att du menar alliansregeringens arbetslöshetsförsäkring.

Jag tror att en lösning är att vi inför en obligatorisk a-kassa så att alla får samma trygghet vid arbetslöshet precis som de har vid sjukdom. Det vore tacknämligt om även Socialdemokraterna kunde ställa sig bakom en sådan trygghetsreform för alla arbetstagare.

Jag står självklart bakom regeringens politik till fullo. Det som Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna föreslår är oklart. Man vet inte vad ni vill med förslaget. Ni vill ta bort nuvarande 75-dagarsregel. Men vad ni vill ha i stället vet vi inte. Dessutom är det inte finansierat.

Jag kommer aldrig att ställa mig bakom förslag som inte är finansierade och så här oklara. Däremot ska man vara beredd att titta på och utveckla de system vi har i dag exempelvis genom att titta på situationen för dem som undviker att ta korta påhugg. Det är en helt annan sak än att inte stå bakom regeringens politik.

När det gäller OECD och bevis vill jag upprepa att det är 120 000 fler i arbete på ett år, 33 000 unga fler i arbete på ett år, 32 000 färre långtidsarbetslösa på ett år och på sikt enligt prognos 320 000 fler i sysselsättning fram till 2015. Detta är enligt bland annat SCB:s AKU-undersökningar.

Det är siffror som jag tycker talar för att ett antal av de personerna kommit i arbete på grund av att vår politik har en positiv effekt på matchningen.

Anf. 65 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Tack, Hans Backman! Jag tycker att du är väldigt tydlig i hur du väljer att framföra orden för din sak.

Jag vill ställa en enkel kort fråga till Hans Backman utifrån den förklaring och redovisning som han hade i talarstolen om vad det var för beräkningar vi ville ha till utskottet för att kunna göra en bedömning av vad det kostar.

Hans Backman och också tidigare talare från Alliansen har uppehållit sig vid, och det är något som vi får beskyllningar för, att vi inte riktigt vill redovisa siffror. Min fråga är: Vad var det vi i utskottet frågade Regeringskansliet och riksdagens utredningstjänst, Hans Backman?

Anf. 66 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Kort och gott ville vi ha fram kostnader för de framlagda förslagen. Det var själva andemeningen i det hela, och det fick vi.

Anf. 67 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Detta står i finansutskottets ställningstagande. Det är inte något som vi på något sätt vill dölja. Det låter på Hans Backman som att vi har försökt mörka någonting. Det är lite märkligt med tanke på att det är offentliga dokument. Betänkandet är offentligt och finns redan på vår hemsida Riksdagen.se.

Det riksdagens utredningstjänst har gjort när det gäller 100-dagarsregeln är att de avstår från att svara. Varför då? Jo, de har skrivit att det är mycket svårt att göra en beräkning av 100-dagarsregeln.

Regeringskansliet svarar i enlighet med det som Alliansen bygger sitt resonemang på. De gör en bedömning av konsekvenserna under antagandet att ändrade regler skulle leda till att arbetslöshetstiden skulle öka. Man talar om att en dag kostar si och så mycket pengar. Men det är inte underbyggt på något sätt, utan man gör ett antagande ifall det skulle vara så.

När det gäller 75-dagarsreglen har beräkningar gjorts för en återgång till tidigare regler. Men det är inte vad majoriteten i arbetsmarknadsutskottet föreslår. Det innebär inte en återgång till tidigare regler. Hans Backman säger också själv att det är olika förslag, och tack och lov för det. Vi är fyra olika partier som absolut inte är överens om vilken typ av metod vi ska ha.

Vad som är viktigt är att riksdagen inte ska binda regeringen vid en viss bestämd teknisk lösning. I stället handlar det om ett uppdrag till regeringen att se över reglerna för att få en bättre fungerande arbetslöshetsförsäkring som stärker den arbetslinje som ni håller för helig och också förbättrar matchningen på arbetsmarknaden. Det är vare sig mer eller mindre än det.

Anf. 68 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Jag tackar Mehmet Kaplan för frågorna. När man tittar på beräkningarna kan man notera att det är svårigheter att få fram en exakt siffra när det gäller 100-dagarsregeln. Det är ändå ett ganska mildt antagande att arbetslösheten ökar med en dag för sökande som undviker att söka jobb och inte får ett jobb i samma trakt som i dag.

Som Mehmet Kaplan själv var inne på söker nu 90 procent av de arbetslösa jobb utom sin hemort. Om den effekten minskar kan det vara rimligt att tro att det kan bli en utgiftsökning på 200 miljoner kronor och däromkring eller till och med mer. Det som det visar är att det blir en utgiftsökning.

Om man tittar på den andra biten ser man att den är påtagligt dyrare. Att vi har valt att titta på en återgång till det tidigare systemet och regelverket för beräkning av deltidsersättning är mer att det var det konkreta exempel vi hade sedan tidigare.

Sedan vet vi inte exakt vad ni har tänkt att det ska bli, om vi ska vara ärliga. Det blir problemet med er fyra partier, Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna. Vi fyra i Alliansen har en fast linje som vi lägger fram som ett regeringsalternativ och ett

förslag som skulle kunna bidra till lagstiftning i Sverige. Ni har inget gemensamt alternativ.

Man får ändå bedöma att kostnaderna kommer att bli betydande med den här typen av inriktning på förslagen. Det är vad vi har byggt våra texter på. Dessutom tyckte vi att det var märkligt nu när det är så offentligt att inte låta finansutskottet ha med det i sitt beredningsunderlag.

Anf. 69 ABIR AL-SAHLANI (C):

Herr talman! Människor som förlorar jobbet ska ha rätt till en bra arbetslöshetsförsäkring. Det gynnar både individen och samhällsekonomin.

Men vårt välstånd bygger på arbete och inte på bidrag. Genom arbete får vi in skattepengar till den gemensamma välfärden, skola, vård och äldreomsorg. Därför måste vår politik förstärka drivkrafterna att snabbt gå från ersättning till lön och jobb. Ingen ska behöva fastna i bidragsberoende,

Att försörja sig själv är frihet för människan och grunden för vår välfärd. Därför måste arbetslöshetsförsäkringen vara utformad så att den maximerar en arbetssökandes chans att hitta ett jobb.

Centerpartiet och alliansregeringen jobbar för att människor snabbare ska komma i arbete. En fot in på arbetsmarknaden är bättre än bägge fötter utanför.

Herr talman! Centerpartiet vill dessutom att försäkringen vid arbetslöshet, sjukdom och arbetsskada samordnas i en samlad arbetslivsförsäkring med en gemensam myndighet på både lokal och nationell nivå. Detta skulle ge förutsättningar för en effektiv rehabilitering och minskad rundgång i trygghetssystemet.

Centerpartiet vill också höja ersättningen i a-kassan de första månaderna och sedan snabbt trappa ned ersättningen för att öka tryggheten för dem som vill byta jobb och för att det ska bli mindre traumatiskt att förlora jobbet. Detta vill Centerpartiet fortsatt arbeta för i alliansregeringen.

Herr talman! Jag har träffat många arbetslösa under min tid som ersättare i arbetsmarknadsutskottet. Den första frågan jag får, hör och häpna, är: Vad gör ni politiker så att vi kan få ett arbete? Det är aldrig: Vad kan jag få för bidrag?

Människor vill så snabbt som möjligt komma ut i arbete och inte fastna i trygghetsförsäkringssystemen. Det är aldrig någons dröm att deltidstämpla för evigt. De flesta är beredda att flytta, skola om sig eller byta spår helt för att få ett arbete.

Herr talman! Vi har i dag framför oss gemensamma motioner från oppositionspartierna – A379 och A279. De handlar om 75-dagarsregeln och 100-dagarsregeln. Jag tänkte diskutera dem lite grann. Att flytta kan vara den enda chans man har att få en bra matchning arbetstagare och arbetsgivare emellan. Det kan vara en första chans att komma in på eller tillbaka till arbetsmarknaden och på så sätt skapa en egen försörjning men också få en merit till sitt cv som kan underlätta för vidare sökning om man nu skulle vilja söka ett nytt arbete i framtiden.

Att söka sig utanför sitt yrke eller sin bostadsort är ett viktigt verktyg för att bemöta problematiken med missmatchningen på arbetsmarknaden. Då blir det förvånande att man slopar ett verktyg som skulle kunna underlätta en matchning, det vill säga att hitta rätt jobb för rätt person. Verkligheten för den som söker arbete ser inte ut på något annat sätt än

för andra. Han eller hon börjar inte med att säga: Nu ska jag söka i hela Sverige! Man börjar i sitt närområde.

Vi har också en arbetskraftsinvandring. Människor byter land för att få ett jobb. Och här står vi och pratar om att människor inte ska kunna byta kommun och att det är ett problem i sig! Det tycker jag är förvånande.

Låt oss titta vidare på den andra motionen, som handlar om deltidstämpling. Förr kunde människor få deltidstämpla i upp till 300 dagar. Det innebar att den arbetssökande kunde vara deltidarbetslös i tre år. Det cementerade deltidarbetslösheten. Det är väl inte bra för någon? Det har väl inte varit meningen att skattefinansiera deltidarbetslöshet? Det är mycket bättre att människor får arbeta utifrån sin egen förmåga än utifrån en politik för deltidarbetslöshet.

Herr talman! Självfallet måste försäkringen vara utformad på så sätt att det inte straffar sig om man tackar ja till arbete även om det är på deltid, men samtidigt måste försäkringen värna ett bra arbetsliv. Att vara fortsatt deltidarbetslös är väl inget kul scenario, men det kan vara ett sätt att komma in på arbetsmarknaden. Därför finns det ingen mening med att utöka det ännu mer. Deltidarbetslöshet får absolut inte bli arbetsmarknadens defaultläge.

Det är en stor utmaning att få både fler och bra jobb. Men att återgå till det gamla systemet gör på intet sätt att det skapas fler eller bättre jobb.

Herr talman! Jag vill inte gå in på detta med att motionerna inte är finansierade. Det finns inget resonemang varifrån man vill hämta pengar eller på vilket sätt man vill finansiera dessa motioner om de nu skulle gå igenom. Men jag tycker att det hade varit mer ansvarsfullt och ärligare att berätta varifrån pengarna till förslagen skulle komma.

Herr talman! För att fortsatt bygga en politik för arbetslinjen yrkar jag bifall till reservationerna 3 och 4 och avslag på resterande reservationer. (Applåder)

Anf. 70 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja få några små kommentarer även från Abir Al-Sahlanı när det gäller dessa tre frågor.

Abir säger här att en arbetslös ska ha en bra arbetslöshetsförsäkring. Då är min fråga: Anser Abir att det är en bra arbetslöshetsförsäkring när 500 000 personer har tvingats lämna den och när 4 procent av de arbetslösa har 80 procent av sin inkomst? Det är 40 procent av de arbetslösa som har någon ersättning över huvud taget. Det innebär att 60 procent inte har någon ersättning alls.

Abir säger att man inte ska leva på bidrag. Men resultatet av detta blir att fler lever på bidrag med er politik. Hur kommenterar ni det?

Jag skulle också vilja ha svar på frågan om huruvida det är bättre att vara helt arbetslös än att ta de påhugg som bjuds. Abir hävdar att 100-dagarsregeln är bra för matchning. Jag skulle vilja ha tillgång till den forskning som stöder ett sådant påstående.

Anf. 71 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Herr talman! Tack för frågorna, Patrik Björck! Självfallet är det ett problem att fler människor lever på bidrag. Men lösningen är inte att fler

ska få arbetslöshetsförsäkring. Lösningen är att fler människor ska komma ut i arbetslivet. Det är mitt svar på frågan.

När det gäller påhugg som finns är svaret: Ja, till en början, men inte i all evighet! Det system som fanns förr handlade just om att människor skulle få vara där i all evighet – upp till tre år. Och vad är det man cementserar då? Nej, det var inget bra system.

När det gäller matchningen säger jag återigen: Människor flyttar från land till land för att få ett arbete. Det är också ett slags matchning. Men människor ska tydligen inte kunna flytta från kommun till kommun för att där kanske skapa sig ett liv och finna ett jobb.

Anf. 72 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Jag ville bara få bekräftat det jag redan misstänkte: Den moderata arbetsmarknadspolitik som även Abir Al-Sahlani står bakom grundar sig på lösa antaganden. Man har ingen aning. Man tror, och man påstår, men man har ingen som helst grund för sina påståenden. Fromma förhoppningar och ingivelser i stunden – det är det man bygger sin arbetsmarknadspolitik på.

Jag har nu ställt tre enkla frågor till tre olika företrädare för Alliansens politik. Jag får dessa svar. Jag ska inte säga att jag är förvånad, herr talman. Men det är oerhört tydligt att den katastrofalt misslyckade arbetsmarknadspolitik och det sätt som man har hanterat arbetslöshetsförsäkringen på bygger på lösa antaganden. Det bygger på tro och fromma förhoppningar. Det finns ingen grund för påståendena. Abir Al-Sahlani kunde inte visa hur 100-dagarsregeln stöder matchningen. Hon kunde bara tro och hoppas.

Det är en sådan politik som bara kan gå åt ett håll, det vill säga åt fel håll. Vi socialdemokrater står för en helt annan politik. Vi står för arbetslinjen. Vi står för tillväxt. Vi står för att man ska använda arbetsmarknadspolitik aktivt och för att arbetslöshetsförsäkringen ska vara en del av denna politik som skapar tillväxt och som gör att våra företag i det här landet får rätt personal anställd. Då kan de ta in order, expandera och anställa fler. Då får vi en positiv utveckling av det här samhället. Och då, herr talman, skulle man kanske kunna komma ifrån de massarbetslöshetssiffror som Abir Al-Sahlanis politik leder till. 8 procents arbetslöshet är tydligen Abir Al-Sahlani oerhört nöjd med. Vår politik skulle leda till någonting helt annat – tillväxt, utveckling och framtidstro.

Anf. 73 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Herr talman! Det största misslyckandet i debatten just nu är kanske att Patrik Björck fortsatt envisas med att kalla all vår politik för moderat politik när jag själv är centerpartist och stolt över att vara det.

Jag kan tänka mig att Patrik Björck lite grann glömmet bort att det som mismatchningen mest beror på är den flumskola som socialdemokratin så länge har hållit om ryggen. Den leder till att vi inte har den arbetskraft som behövs. Barn går ut skolan utan att ha lärt sig det de behöver kunna. Det är lite roligt att Patrik Björck inte nämner detta. En arbetsmarknadspolitik utan en nära och intim koppling till skolpolitiken är inte en lyckad arbetsmarknadspolitik.

Jag ska inte prata så mycket om arbetskraftsinvandringen och de fördelar med matchning som kan äga rum i och med den. Jag hänvisar bara

till Kanada och USA, dit människor kommer för att få ett arbete och för att kunna bygga sig en framtid.

Jag tycker att det är väldigt konstigt att man inte kan se de fördelar som finns och de resultat som kan komma av att människor flyttar för att få ett jobb. Det är inget tvång på det sättet, men hittar man ett jobb någon annanstans är det bra att man flyttar och tar det jobbet. Det är väl ändå det viktigaste om man företräder en politik för arbetslinjen.

Anf. 74 JOSEFIN BRINK (V):

Herr talman! I inledningen till det betänkande som vi debatterar i dag står det att arbetslöshetsförsäkringen består av en grundförsäkring och en inkomstbortfallsförsäkring. Det är så som försäkringen är beskriven i lagar och förordningar, men i verkligheten finns det väldigt lite kvar både av den allmänna grundförsäkringen och av inkomstbortfallsförsäkringen. I själva verket är, precis som har konstaterats tidigare i dag, en majoritet av de arbetssökande i Sverige helt utestängda från arbetslöshetsförsäkringen. Genom en strid ström av åtstramningar i försäkringsvillkoren har den borgerliga regeringen lyckats mer än halvera andelen arbetssökande som har rätt till arbetslöshetsersättning. År 2006 var det 80 procent av de arbetssökande som fick ersättning. I dag är man nere under 40 procent, och allt detta har gått på bara fyra år.

Enligt Arbetsförmedlingens prognoser kommer andelen arbetssökande med någon som helst arbetslöshetsersättning att vara nere på 25 procent redan nästa år. Tre av fyra arbetssökande kommer alltså att vara utförsäkrade eller har över huvud taget aldrig haft en chans att kvalificera sig till någon ersättning. Därmed kommer de att vara hänvisade till att leva på bidrag. Bidragsberoendet bland de arbetslösa har alltså redan ökat med den borgerliga politiken, och det kommer att fortsätta att öka. Det beror på de försämringar som man har gjort i arbetslöshetsförsäkringen.

Det är framför allt unga människor som drabbas av det här. Det handlar om unga människor som nyss har avslutat sina studier, men det gäller också deltidsarbetande och visstidsanställda. Det är de som sliter i de lågavlönade servicejobben på krogen, i vården, i butiker och på städfirmor som regeringen medvetet har valt att ställa helt utanför arbetslöshetsförsäkringen.

Det är knappast någon tillfällighet. Det finns en konsekvent linje i den borgerliga jobbpolitiken som har udden väldigt tydligt riktad mot ungdomar och mot dem som har de lägsta lönerna och de otryggaste jobben. Det är deras löner och deras arbetsvillkor som ska pressas tillbaka ännu mer. Vi fick nyligen tydliga besked om det av finansminister Anders Borg när han uppmanade landets kommunpolitiker att hålla nere ingångslönerna i vård och omsorg. Finansministern tyckte också att ingångslönerna i handeln, hotell- och restaurangbranschen och annan privat service är för höga och att de bör pressas tillbaka.

Dessutom har regeringen underlättat otrygga anställningar i just den här typen av jobb och planerar att ytterligare förlänga provanställningarna framöver exempelvis. Om den här otrygga och ännu mer lågavlönade arbetsmarknaden verkligen ska kunna breda ut sig och etableras måste det finnas folk som är så utsatta och så pressade att de faktiskt är beredda att acceptera och ta de här jobben. Det måste finnas människor som inte har något annat val än att acceptera ett jobb helt utan anställningstrygghet

och med löner som knappt gör det möjligt att hålla näsan över vattnet. Då är det helt konsekvent att man ser till att unga, deltidsarbetande och visstidsanställda hålls utanför trygghetssystemen. Det har faktiskt regeringen lyckats bra med. Det är precis vad man har lyckats åstadkomma med åstramningarna i arbetslöshetsförsäkringen.

Det är alltså ingen olyckshändelse. Patrik Björck har försökt fråga flera av de borgerliga företrädarna i dag om de är nöjda med resultatet när en klar majoritet av de arbetslösa inte får någon ersättning. Vi har inte fått några rimliga svar, men jag tror att man är ganska nöjd med det här. Det är ingen olyckshändelse. Det är själva kärnan i den borgerliga arbetslinjen att en stor andel av människorna ska stå utanför trygghetssystemen och vara hänvisade till att ta jobb med riktigt usla villkor. Säg gärna emot mig, men berätta i så fall på vilka punkter det gick snett när ni genomförde de här förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen! Vad var det som gick tokigt med tanke på att facit ser ut som det gör? Och berätta i så fall också vad ni tänker göra åt det och om ni över huvud taget tänker göra något åt det faktum att 75 procent av de arbetslösa i Sverige inte kommer att ha någon som helst arbetslöshetsersättning nästa år!

Herr talman! Den krympande skara som trots allt får ersättning från arbetslöshetsförsäkringen får dessutom allt sämre valuta för medlemsavgiften. Löftet om 80 procent av tidigare lön i ersättning är i dag reducerat till ett slags princip som inte riktigt ska tas på allvar. Bara 4 procent av de arbetslösa får i dag ut 80 procent i ersättning från a-kassan. 96 procent får det alltså inte. Den genomsnittliga ersättningsnivån är i själva verket nere i 50 procent av tidigare inkomst. Det här ger Sverige en bottenplacering bland OECD-länderna. Ganska ofta hör man borgerliga företrädare upprepa lite som ett mantra att jämförelsevis har vi en väldigt generös arbetslöshetsförsäkring i Sverige. Man måste börja jämföra sig med utvecklingsländer om man fortfarande ska hävda det, och på vilka andra punkter än just när det gäller arbetslöshetsförsäkringen brukar vi göra det? Tjeckien och Ungern har exempelvis mycket bättre ersättningsnivåer i sina arbetslöshetsförsäkringar än vad Sverige har.

Men inte heller den här utvecklingen är något mysterium, utan det är en effekt av en medveten politik och av beslut som har fattats konsekvent och med öppna ögon i den här riksdagen under de senaste fyra åren.

Medan lönerna de senaste åtta åren har stigit med ungefär 30 procent har den högsta dagpenningen i a-kassan legat helt still. Det betyder att för varje år som går minskar arbetslöshetsförsäkringen i värde och fler och fler blir underförsäkrade. Den högsta a-kasseersättningen är i dag så låg att den inte motsvarar 80 procent av genomsnittslönerna i någon enda sektor på den svenska arbetsmarknaden. För varje år som går utan att ersättningstaket höjs kommer försäkringens värde att fortsätta att urholkas, och löftet om 80 procent i ersättning kommer gradvis att omvandlas till en ren lögn.

Om regeringen inte har för avsikt att höja taket i försäkringen vore det hederligare att helt enkelt slopa skrivningarna om 80 procent i ersättning och helt sluta att tala om en inkomstbortfallsförsäkring, vilket man påstår att vi har och att man vill ha också i framtiden. Det är hederligare att tala om vad det faktiskt är för typ av försäkring som ni vill ha, nämligen en grundtrygghetsförsäkring som det sedan är upp till var och en att

efter förmåga komplettera med privata tilläggsförsäkringar. Det är ju det ni strävar efter.

Men återigen: Rätta mig gärna om jag har fel! När vi nu inom kort når den punkt då ingen enda heltidsarbetande på den svenska arbetsmarknaden kan få ut 80 procent av sin tidigare lön i ersättning, hur kan ni då påstå att vi har en inkomstbortfallsförsäkring? Hur kan ni påstå att ni vill ha en inkomstbortfallsförsäkring när ingen kan få ersättning i relation till sin tidigare lön?

Herr talman! Alliansens svar på alla de problem som de själva har orsakat genom sina försämringar i arbetslöshetsförsäkringen är att de ska lösas i den sittande socialförsäkringsutredning som ska se över både sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna. Det svävande svaret på hur den här katastrofala utstötningen ur arbetslöshetsförsäkringen ska lösas är ett obligatorium. Vi har hört det några gånger här i dag, och vi hör det varje gång det pratas om arbetslöshetsförsäkringen och de allt större skaror som ställs utanför. Det är klart att det är en väldigt lockande illusion för de allt fler som helt och hållet har tappat förtroendet för arbetslöshetsförsäkringen. Det låter ju jättebra att den ska bli obligatorisk. Det låter som om ni säger att alla ska få rätt till ersättning, men problemet är att ett obligatorium varken är en garant för att fler får rätt till ersättning eller för att ersättningen blir skäligen. Det enda som garanteras om man gör arbetslöshetsförsäkringen obligatorisk är att alla får vara med och betala för försäkringen ur sin egen ficka oavsett om man har en chans att någonsin få ersättning eller ej.

Den så kallade grundförsäkringen är till exempel redan obligatorisk i dag. Man behöver inte söka något medlemskap i den. Men nästan ingen får ersättning från den eftersom den borgerliga alliansen stramat åt kvalifikationsreglerna så mycket att det inte är möjligt att få ut några pengar. Där har vi en obligatorisk försäkring som inte fungerar.

Samma sak gäller inkomstförsäkringen. Allt färre av dem som gått med i en a-kassa och betalat in sina avgifter klarar de hårda arbetsvillkoren. Trots att man betalat sin avgift får man inte ut en enda krona i ersättning. Jobbar man till exempel halvtid och är sjuk en endaste dag har man ingen möjlighet att sedan få ut några pengar.

Problemet med att en minoritet av de arbetslösa i dag har rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen och att gruppen dessutom minskar kommer inte att lösas bara för att alla tvingas vara med och betala i försäkringen. Obligatoriefrågan är ett stickspår, en rökriddå, som Alliansen lagt ut för att lugna alla som är upprörda över att det är nästan omöjligt att få ersättning från arbetslöshetsersättningen med dagens system.

Vill man ha en väl fungerande arbetslöshetsförsäkring, som ger arbetslösa bra förutsättningar att söka jobb i nivå med deras utbildning och kompetens samt rimliga möjligheter att ställa om vid behov, då är det inte ett obligatoriskt medlemskap som behövs utan ett regelverk som ger valuta för medlemskapet. Det behövs låga och rättvisa avgifter så att alla människor har råd att vara med, kvalifikationsvillkor som inte exkluderar det allt större antalet som inte har ett fast heltidsjobb samt ersättningsnivåer som ger de utlovade 80 procenten till en majoritet av a-kassornas medlemmar.

Slopa alla diskriminerande särregler för ungdomar, småbarnföräldrar, deltidsarbetande, liksom alla individuella undantag till höger och vänster!

Se till att upprätta ett enkelt och tydligt regelverk som gäller lika för alla! Det är grunderna i den arbetslöshetsförsäkring som vi i Vänsterpartiet vill se, en försäkring som ger trygghet för den enskilde individen, som underlättar en bra matchning på arbetsmarknaden, som underlättar omställning samt motverkar lönedumpning och sjunkande produktivitet. Med en sådan försäkring på plats finns det inget behov av att tvinga människor att gå med i a-kassan. Ger försäkringen valuta för pengarna kommer människor också att vilja vara med.

Tvärt emot vad som påstås av bland annat Maria Plass har Vänsterpartiet med dessa förslag i sin budgetmotion. Det är bara att läsa på. Maria Plass är hjärtligt välkommen att göra det. Flera av dessa förbättringar finns med där, de finns inlagda, de är finansierade. Det gäller bland annat ett slopande av 75-dagarsregeln som vi har en modell för hur vi vill utforma. Annat, såsom regelverket, kvalifikationsvillkoren och en hel del annat, kräver en noggrannare utredning och är ingenting som man snyter ur näsan på en gång.

Vi har föreslagit att arbetslöshetsförsäkringen ska läggas i en separat utredning som till fullo fokuserar och koncentrerar sig på regelverket i arbetslöshetsförsäkringen så att vi kan få en bra, modern och väl fungerande arbetslöshetsförsäkring på plats.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 1 till förman för en utredning och står självklart bakom utskottets förslag under punkt 4 och 6. (Applåder)

Anf. 75 MARIA PLASS (M) replik:

Herr talman! Till skillnad från Miljöpartiet gav detta anförande inte någon speciellt positiv bild. Det var snarare en eländesbild med påståenden utan bakomliggande fakta, skulle jag vilja säga. Jag har några frågor till Josefin Brink.

Det finns ett batteri av förslag till återställarpolitik som jag tycker mer andas populism än ansvarsfull politik. Nu sade Josefin Brink att förslagen var finansierade, men jag skulle vilja veta hur mycket det kommer att kosta. Hur ska ni gemensamt finansiera detta, Josefin Brink? Det har vi inte fått svar på även om det hänvisas till budgeten; det är Vänsterpartiets budget som det hänvisas till.

Det andra jag vill fråga om gäller deltidsarbetslösheten. Oppositionspartierna – då talar jag om de rödgröna och Sverigedemokraterna – har i sak inget gemensamt alternativ till hur deltidsarbetslösheten ska se ut. Sverigedemokraterna och Vänstern vill, vad jag förstår, avskaffa deltidsbegränsningen helt, Socialdemokraterna vill utöka den till 100 dagar, åtminstone ville de det tidigare, nu vill de se över frågan, och Miljöpartiet vill ha en översyn. Hur ska ni komma överens inom de rödgröna partierna? Och hur ska ni komma överens med Sverigedemokraterna? Hur vill ni finansiera det hela och se till att det blir en seriös finansiering?

Det tredje jag vill ta upp är att Josefin Brink talar mycket om dåtid, och det visar även förslagen som innebär en återställarpolitik i högsta grad. Hur ser Vänsterpartiets framtid ut när det gäller dessa frågor? Hur ställer ni er till framtiden? Hur finansierar ni förslagen? Vad vill ni egentligen? Det mesta tyder på att ni vill ha en återgång som är oerhört generös men knappast finansierad och tyvärr inte speciellt seriös.

Anf. 76 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Herr talman! Det är alltid lika gulligt när en moderat lägger huvudet på sned och säger att det inte verkar riktigt seriöst. Jag kan säga det-samma till Maria Plass. Hanteringen av arbetslöshetsförsäkringen är allt annat än seriös. Det kan tyckas lite roligt att Maria Plass inte bryr sig om att läsa på Vänsterpartiets förslag till budget och i stället står i talarstolen och säger att det inte går att se någon finansiering i förslaget. Men läs på lite grann! Det finns en finansiering i vår budget, och vi kommer säkert att återkomma till de frågorna när vi ska debattera budget nästa gång som blir i höst. Jag lovar dig, Maria Plass, att vi har en finansiering till våra förslag som är alldeles utomordentligt seriös. Bland annat säger vi nej till alla de stora skattesänkningar som Moderaterna ytterligare en gång tänker vräka på med – för människor som redan har arbete – liksom stora, slösaktiga skatterabatter exempelvis till restauranger, vilket ingen tror kommer att leda till ett enda jobb. Där har du huvuddelen av finansieringen både av dessa förslag och av en hel del annat.

När det gäller 75-dagarsregeln är det lite märkligt att oppositionen, eller den nuvarande majoriteten i riksdagen, skulle utforma ett alternativ till och en finansiering av förslaget. Det är inte sant. Riksdagens majoritet är enig om att vi ska avskaffa 75-dagarsregeln och skickar ett uppdrag till den borgerliga regeringen att återkomma med ett förslag till en annan modell. Vi i Vänsterpartiet tycker att vi helt och hållet ska slopa den begränsningen.

Jag vill ställa en liten fråga till Maria Plass. Om det hade funnits några belägg för att deltidsarbetslösheten minskat det minsta lilla som en effekt av att ni införde 75-dagarsregeln hade jag åtminstone kunnat överväga om det var ett bra förslag, men såvitt jag vet finns det inga som helst sådana belägg. Har Maria Plass några sådana?

Anf. 77 MARIA PLASS (M) replik:

Herr talman! Jag ställde många frågor inte enbart om Vänsterpartiets budget utan hur ni gemensamt ska göra någonting, Josefin Brink. Hur ska ni gemensamt komma överens? Har ni något gemensamt förslag? Ni har ju gått ihop för att, som ni säger, regeringen ska ta fram ett nytt förslag, men ni har inga gemensamma tankar. Ni spretar åt alla möjliga håll. Även i de särskilda yttrandena har Vänsterpartiet ett förslag och sedan finns särskilda yttranden också från de andra partierna – och de stämmer inte riktigt överens. Därför undrar jag: Hur kommer ni överens?

Jag har förstått att jobbskatteavdraget inte direkt är någonting som Vänsterpartiet köper, och har aldrig gjort. Är ert förslag då att ligga kvar på samma skattesats? Ska återställarpolitiken finansieras med höjda skatter? Ska ni dra ned inom äldreården och sjukården? Hur har ni tänkt er det hela?

Anf. 78 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Herr talman! Maria Plass tycker tydligen att det är lite obekvämt att tala om arbetslöshetsförsäkringen eftersom hon börjar tala om allt möjligt annat. Jag kan kasta tillbaka frågan: Hur ska Moderaterna klara av att finansiera välfärden i framtiden om man fortsätter att i samma takt som nu sänka skatterna med tiotals miljarder om året, och mer ändå, för höginkomsttagare och företag och dessutom bedriver en politik som

konsekvent pressar ned löner och därmed köpkraft, något som i förlängningen också minskar skatteuttaget.

Vi kan ha en sådan debatt också om Maria Plass vill, men nu talar vi om arbetslöshetsförsäkringen. Jag vill upprepa att det finns en majoritet i riksdagen för att slopa 75-dagarsregeln i arbetslöshetsförsäkringen. Den i det här fallet borgerliga minoriteten är sur över det och försöker hela tiden hävda att vi måste lägga en gemensam budget för den. Det behöver vi inte alls göra, Maria Plass. Vi skickar ett riksdagsbeslut till den borgerliga regeringen där vi säger att riksdagen vill att regeringen ser över 75-dagarsregeln eftersom vi sett att den varit destruktiv. Vi ser att det inte är lönsamt för människor som är arbetslösa att ta ett tillfälligt arbete. Detta hindrar människor från att få in en fot på arbetsmarknaden. Maria Plass kanske tycker att det är bra. Jag tycker det inte, och där finns det en majoritet i riksdagen.

Den andra fråga som jag ställde till Maria Plass – hon började bluddra om helt andra saker – var: Finns det några som helst bevis för att 75-dagarsregeln i arbetslöshetsförsäkringen har minskat deltidsarbetslösheten? I så fall måste det finnas några siffror som visar hur mycket den hade ökat om man inte hade infört 75-dagarsregeln, eftersom den faktiskt har ökat sedan 75-dagarsregeln infördes. Det är fler deltidsarbetslösa i dag än innan regeln infördes. Är det så att vi hade haft dubbelt så många eller tio gånger så många deltidsarbetslösa om vi inte hade infört den här regeln? Finns det över huvud taget några bevis för att 75-dagarsregeln fungerar? (Applåder)

Anf. 79 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Jag tänkte också ställa ett par frågor till Josefin Brink, ganska korta och koncisa hoppas jag.

Josefin Brink talar mycket om att en hel del av det som händer inom arbetsmarknadspolitiken är effekter av regeringens politik. Jag undrar vad Josefin Brink säger om följande: Det är 120 000 fler i arbete på ett år, 33 000 fler unga i arbete på ett år och 32 000 färre långtidsarbetslösa på ett år. På sikt ska det enligt prognosen bli 320 000 fler i sysselsättning fram till 2015. Bedömer Josefin Brink att också det är en effekt av regeringens politik? I så fall, är den positiv eller negativ?

Anf. 80 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Herr talman! Återigen pratar vi om andra saker än om arbetslöshetsförsäkringen. Men visst – det faktum att vi har en arbetslöshet på över 8 procent bedömer jag beror på regeringens politik. Jag anser att det är en katastrof. Det är massarbetslöshet. Att det dessutom är dubbelt så många som är långtidsarbetslösa i dag som det var innan den borgerliga regeringen tillträdde bedömer jag också i hög grad beror på regeringen, naturligtvis i kombination med finanskris och annat. Jag anser absolut att regeringen har ansvar för den katastrofala utvecklingen på arbetsmarknaden.

Men det vi debatterar i dag är arbetslöshetsförsäkringen. Det är fullkomligt uppenbart att den andel arbetslösa som över huvud taget får någon ersättning från arbetslöshetsförsäkringen har halverats och att det nästa år bara kommer att vara 25 procent, Hans Backman. 75 procent av de arbetssökande står helt utanför trygghetssystemen och är hänvisade till

exempelvis bidrag, till skillnad från arbetslöshetsförsäkringen, som inte är ett bidrag. Där utgår jag från att liberalerna trots allt fortfarande har kvar något av sin gamla idé om att det är skillnad mellan socialförsäkringar och bidrag.

En liten fråga som varit uppe här tidigare har jag nu möjlighet att upprepa: Tycker Hans Backman att det är en bra nivå att 25 procent får ersättning från a-kassan och att ungefär 4 procent får ut 80 procent i ersättning? 96 procent av dem som får a-kasseersättning är underförsäkrade och får inte någon inkomsttrygghet över huvud taget vid arbetslöshet.

Anf. 81 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Jag noterar att eftersom allting enligt Josefin Brink måste vara effekter av regeringens politik måste även de positiva siffror som nu kommer om arbetslösheten vara en effekt av regeringens politik, och det är bra.

På sikt kommer arbetslösheten enligt prognosen att gå ned till 5 procent, vilket också är värt att notera. Det är nere på 70-talets nivåer med de beräkningssystem som användes då. Det är positivt.

När det gäller arbetslöshetsförsäkringen tycker jag ändå att vi i Folkpartiet har talat om att det kan vara läge att vid tillfälle se över avgiftsnivån. Men det måste i så fall göras i samband med budgetarbetet. Det är ingenting vi kan bestämma här i dag.

I övrigt tycker jag ändå att det är lite märkligt att man stöder en sjukförsäkring som är allmän, vilket vi alla gör, men inte kan tänka sig på något vis att alla ska ha rätt till en arbetslöshetsförsäkring oavsett system.

Jag vill också fråga Josefin Brink om följande: Faktum är att Regeringskansliet tillsammans med riksdagens utredningstjänst har beräknat att de regelförslag som Vänsterpartiet vill genomföra tillsammans med Sverigedemokraterna, Miljöpartiet och Socialdemokraterna skulle kosta ungefär 3 miljarder kronor. Någon tanke borde ni väl ha redan i nuläget, även om ni ännu inte har lagt fram någon budgetmotion, om hur ni ska kunna finansiera detta.

Sverigedemokraterna är också med i arbetet. Har ni funderingar på att spara pengar genom att minska invandringen till Sverige? Något enda förslag borde ni väl ha i tanket när ni lägger fram förslag som är så här pass dyra. Det är skillnad om man har förslag som på ett begränsat sätt påverkar budgeten för Sverige. Men när det gäller sådana här förslag, där det kan röra sig om miljardkostnader, tycker åtminstone jag att det är seriöst och bra om man har någon tanke om hur det ska finansieras. Jag ser fram emot att få åtminstone *ett* svar på detta.

Anf. 82 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Herr talman! Jag måste säga att Hans Backman har sjunkit ned under träsknivå när han försöker pådyvla Vänsterpartiet att vi skulle vilja finansiera en enda åtgärd här i riksdagen genom att strypa invandringen. Vad är det för djävla oförskämdheter? Hans Backman vet mycket väl att det inte har någonting att göra med Vänsterpartiets politik. Lägg av med den typen av låga nivåer!

Vi har en finansiering i Vänsterpartiets budget för detta. Vi tar de pengarna från det utrymme som regeringen har avsatt till att sänka skat-

terna för höginkomsttagare och restaurangägare i den kommande höstbudgeten. Vi kommer att debattera det framöver, och du kommer att få se de tabellerna i detalj, Hans Backman.

Ni anser att alla ska ha rätt till arbetslöshetsförsäkring. Som sagt innebär inte ett obligatorium att alla har rätt till arbetslöshetsförsäkring. De förslag som Vänsterpartiet lägger fram när det gäller arbetslöshetsförsäkringen innebär att fler personer ska få rätt till ersättning. Vi anser att grundförsäkringen ska vara bättre. Den ska omfatta alla som har varit arbetssökande i tre månader och är inskrivna vid Arbetsförmedlingen. Vi anser att man ska ha kvalifikationsregler som gör att även den som är deltidsarbetande eller visstidsanställd ska ha möjlighet att komma in i försäkringen och få möjlighet till ersättning. Vi vill också sänka avgifterna, så att fler människor har råd att betala medlemsavgiften och få möjlighet till ersättning.

Om Folkpartiet och de andra borgerliga partierna med sitt obligatorium verkligen skulle vilja att fler personer blev med i försäkringen och fick möjligheter till ersättning, då skulle ni inte stå här och gaffla om hur dyrt det blir med våra förslag, för då skulle ert förslag vara lika dyrt. Sanningen är att det faktum att ni står här och gafflar om hur dyrt detta skulle bli är ett bevis för att ert obligatorium inte kommer att innebära att fler människor får ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Det kommer bara att innebära att fler människor är tvungna att vara med och betala för den.

(Applåder)

Anf. 83 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag får anmoda talaren att använda ett något mer vårdat språk i talarstolen.

Anf. 84 PENILLA GUNTHER (KD):

Herr talman! Kristdemokraterna är nog för många svenskar förknippade med vård, omsorg och sociala frågor. En viktig del av det sociala ansvaret i vårt land är möjligheten till arbete, får vi väl säga. Arbetslösheten är ett slöseri med mänskliga resurser, och därför är full sysselsättning för alla som vill och kan arbeta ett oerhört viktigt politiskt mål.

Arbetslöshet vet vi utgör en riskfaktor för såväl den fysiska som den psykiska hälsan. Arbete är viktigt både ur försörjningssynpunkt och för självkänsla och egenmakt, för att kunna styra och påverka sitt eget liv. Att ha ett arbete är en viktig del i människors välbefinnande, men det handlar naturligtvis inte bara om det. Den kristdemokratiska förvaltar-skapstanken är inte bara en princip för att förvalta och inte förbruka naturresurser utan det handlar lika mycket om människors möjligheter att delta i samhällslivet och arbetslivet.

Herr talman! Ingen som ingår i en arbetsmarknadsåtgärd, oavsett om det är Arbetsförmedlingen eller kommunen som är anordnare, anser vi ska behöva ha försörjningsstöd från kommunen. Det är inte rimligt att försörjningsstödet i dag fungerar som ett alternativ till a-kassa för dem som står utan medlemskap och kan göra så år efter år.

Målet måste på sikt naturligtvis vara att alla arbetslösa som uppfyller grundvillkoren ska ingå i en allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring och få sin ersättning därifrån. Arbetsförmedlingen måste ha det samlade

ansvaret för de arbetslösa. I dag lägger kommunerna jättestora resurser på arbetsmarknadspolitiska åtgärder riktade till mottagare av försörjningsstöd, vilket är en verksamhet som varken dokumenteras eller följs upp systematiskt av alla kommuner, vilket inte minst SKL har uppmärksammat.

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet motsätter sig en allmän och obligatorisk försäkring och anser att den ska administreras av a-kassor och fackförbund även i fortsättningen. Speciellt S lever i det förgångna industrisamhället. Fackförbunden bör rimligtvis klara av att stå på egna ben. Därför är det inte bara märkligt utan nästan cyniskt att Patrik Björck kan stå här i talarstolen och orera om hur allianspartierna har försämrat möjligheten till medlemskap i a-kassan. Ursäkta mig, men vilket stort parti här i landet är det som har haft ett så nära samarbete med just den fackliga rörelsen att man skulle ha kunnat påverka fackets sätt att arbeta och få med medlemmar i större omfattning?

Det har ju visat sig, inte minst under de senaste månaderna, att LO-förbundens medlemmar är bland dem som faktiskt har tappat ersättning på grund av att man inte har varit medlem längre. Det tycker jag är intressant. Kom inte och skyll på oss i allianspartierna, utan utnyttja era egna kontakter och försök påverka inifrån!

Herr talman! Med detta sagt menar jag att vi måste ha ett socialförsäkringssystem i Sverige som sätter medborgarna, människorna, i centrum. Medborgarna efterfrågar ett tydligare och mer sammanhängande socialförsäkringssystem som gör det möjligt att gå mellan olika ersättningar i arbetslöshets- och sjukförsäkringar utan att tappa sin försörjning eller behöva söka försörjningsstöd vid sjukdom eller arbetslöshet.

I ljuset av detta är det oerhört märkligt att Josefin Brink nästan tappar humöret över möjligheten att införa en obligatorisk allmän ersättning. Precis som Hasse påpekade är det märkligt att man då samtidigt ställer sig bakom en sjukförsäkring. Vilka krav menar då Vänsterpartiet och Josefin Brink att vi ska ställa på en sjukförsäkring om vi inte kan låta samma krav gälla för en arbetslöshetsförsäkring? Jag förstår inte hur hennes resonemang hänger ihop riktigt, och jag skulle väldigt gärna vilja få svar på detta.

Jag tycker att det är viktigt att vi har en parlamentarisk utredning av socialförsäkringssystemet för att vi gemensamt från alla partier ska kunna få en gemensam bild av de behov som finns nu och i framtiden när det gäller just sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkring. Från Kristdemokraternas sida anser vi att det naturligtvis hade varit eftersträvänsvärt att också skapa någon form av enhetligt inkomstbegrepp för de olika systemen och kunna harmonisera försäkringarna på ett bättre sätt.

Herr talman! Det är tjockt på arbetsmarknaden. Vi har 40-talister kvar på arbetsmarknaden samtidigt som 90-talisterna har kommit ut och söker jobb. Vi tycker att det är bra att alla åldrar finns representerade. Vi tycker att det är viktigt att man kan jobba tillsammans över åldersgränserna, men vi har samtidigt en matchningsproblematik, för rörligheten är inte tillräckligt stor i dag. Vi anser alltså att det är fel väg att gå att göra som oppositionen vill och återinföra regeln att arbetslösa bara behöver söka arbete i närområdet de första 100 dagarna. Oppositionen vurmar för ett slags folkhemsmodell från svunnen tid, där fast arbete och fast boende var en dröm för alla och envar. Men i ett historiskt perspektiv har det

förekommit endast mycket korta perioder i vårt land då det har varit på det sättet. Vi har haft migration och flyttat dit jobben har funnits i det här landet så länge man kan minnas.

Arbetsförmedlingen måste kunna uppmuntra ungdomar att vidga sina vyer och flytta dit jobben finns, så att de inte låser sig fast i arbetslöshet i hemkommunerna. Vi vet att ju fortare kontakten med arbetsmarknaden etableras, desto kortare blir tiden i arbetslöshet. Sedan är vi givetvis medvetna om att det är stor skillnad mellan att vara ensam och bara ha sig själv att tänka på och att vara familjeförsörjare och ha hus och hem och annat att ta hänsyn till. Arbetsförmedlingen ska inte vara hjärtlös och splittra familjer, utan individuell hänsyn ska tas.

Det är förvånande att i inlägg efter inlägg från oppositionen få höra att oron för bristande matchning på arbetsmarknaden är det som står i fokus samtidigt som man inte har en enda idé för att lösa det. Om det hade varit så väl hade kanske också vi från den här sidan kunnat tycka att vi kunde ställa upp på det förslaget. Men tyvärr har det inte framkommit något sådant förslag i den här debatten.

Reformeringen av sjukförsäkringen 2006 och införandet av etableringsreformen 2010 har krävt att Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har fått förändra sina arbetssätt för gemensamma uppdrag. Det har varit en mycket bra förändring för att man ska komma närmare varandra också när det gäller ersättningssystemen. Från Kristdemokraternas sida skulle vi gärna se en bättre samordning, inte minst på de lokala servicekontoren, så att de kan hjälpa människor och sätta människors behov av egenförsörjning och arbete i fokus.

Utgångspunkterna för allt arbete i detta måste vara att få fler människor i arbete och undvika att människor blir hänvisade till att gå fram och tillbaka mellan olika myndigheter och att dessutom skapa en minskad risk för att man ska återfalla i arbetslöshet eller sjukskrivning.

I dag är det en utbredd uppfattning bland medborgare att det är svårt att få en bild av de ersättningar, program och insatser som finns. Därför är det viktigt att vi också arbetar för att det ska bli tydligare med de här olika systemen.

Ett sammanhängande socialförsäkringssystem där en allmän och obligatorisk a-kassa ingår tror vi är en bra väg att gå för att även i fortsättningen få fler människor till egenförsörjning. Det viktigaste för oss är dock att ingen ska hamna mellan stolarna och inte få någon ersättning alls. Arbetslöshetsförsäkringen måste vara till för alla som har förmåga, vilja och en möjlighet att få ett arbete så småningom.

(Applåder)

Anf. 85 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Herr talman! Penilla Gunther talade en hel del om det fina med en allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring som alla ska få ersättning ifrån. Det är bra. Då kan vi prata lite om det.

Vad jag sade i mitt anförande – utan att förlora humöret på något sätt – handlade om att jag inte tror att en sådan reform i sig kommer att leda till att fler personer får ersättning. I dagsläget är vi på väg ned mot 30 och enligt Arbetsförmedlingen nästa år 25 procent som över huvud taget får någon ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Att de inte får ersätt-

ning beror inte på att försäkringen inte är obligatorisk, utan det beror på att kvalifikationsvillkoren är så hårda.

Den som ännu inte har fått sitt första jobb utan kommer direkt från studier eller har kommit hit från ett annat land och inte kommit in på arbetsmarknaden får ingen som helst ersättning från grundförsäkringen längre. Det kunde man få tidigare. Nu får man det inte. Vad tänker Penilla Gunther göra för de här grupperna, framför allt ungdomar och invandrare, med sin obligatoriska arbetslöshetsförsäkring?

Andra grupper som inte får ersättning är folk som inte når upp till arbetsvillkoret. Det gäller dem som jobbar halvtid och har kortare arbetsvecka än 40 timmar, till exempel ganska många i vård och omsorg. Den som jobbar halvtid och är sjuk en endaste dag lyckas inte kvalificera sig för ersättning liksom inte heller de allt fler, framför allt ungdomar och kvinnor, som har tillfälliga anställningar och som inte kommer upp i de minst 80 timmar som krävs för att få ersättning.

Hur ska de här personerna komma in i systemet med Penilla Gunthers obligatoriska ersättning? Ska det finnas några arbetsvillkor? Ska det finnas några kvalifikationskrav, och hur ska de i så fall se ut för att de här personerna ska få en möjlighet att få ersättning från försäkringen?

Anf. 86 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Kvalifikationsvillkor måste det finnas, Josefin Brink, men tydligen är det så i Vänsterpartiets egen lilla värld att ingen behöver kvalificera sig för någonting, för allting ska uppenbarligen vara gratis och till intet förpliktande. Får jag ställa den motfrågan, Josefin Brink?

Det måste självklart finnas någon typ av kvalifikationsvillkor, precis som i sjukförsäkringen. Man får ju inte ut pengar från en försäkring om man inte är sjuk och uppfyller någon form av rättvisa villkor. I dagsläget kan jag inte precisera de villkor som borde vara lämpliga att ställa för att människor ska få ut en ersättning från en allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. Där hänvisar jag med frimodighet till den parlamentariska utredningen, för jag vill inte som enskild stå här och sätta mig över dem som möjligtvis har bättre kunskap än vad både Josefin Brink och jag har i den frågan.

Som jag sade i mitt anförande ska det i en allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring självklart finnas en möjlighet så att människor inte ska hamna i den mycket tråkiga sitsen att också behöva söka försörjningsstöd. Det är ju precis det vi vill undvika i det här. Men jag har inte hört Josefin Brink tala ett enda ord om det. Hur ska vi undvika att människor hamnar i försörjningsstöd i stället för att faktiskt i så fall hamna i en arbetslöshetsförsäkring?

Anf. 87 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Herr talman! Återigen måste jag säga att det är lite beklämmande att inte läsa på vad motståndarnas förslag är innan man ställer sig och påstår en massa dumheter. Vänsterpartiet tycker att det är självklart att det ska finnas kvalifikationsvillkor i arbetslöshetsförsäkringen. Vi har aldrig föreslagit någonting annat.

Penilla Gunther står här och ger sken av att en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring på något magiskt sätt skulle innebära att trots att man har

kvalifikationsvillkor så har man det liksom ändå inte; alla skulle på något sätt ändå få ett slags ersättning, och ingen skulle hamna mellan stolarna.

Min poäng är ju att ett obligatorium varken kommer att göra till eller från. Det som ett obligatorium kommer att leda till är, vad jag kan förstå, att alla människor kommer att bli tvungna att vara med och betala för försäkringen med en avgift men utan att ha någon möjlighet att få ersättning i väldigt många fall – om man inte gör som exempelvis Vänsterpartiet har föreslagit i vårt alternativ, nämligen ser över just kvalifikationsvillkoren i arbetslöshetsförsäkringen så att de är anpassade efter dagens arbetsliv.

Det är Penilla Gunther och Alliansen som lever i det förflutna. I dag krävs det att man har en fast heltidsanställning för att man sedan ska kunna kvalificera sig till arbetslöshetsersättning, men så som arbetsmarknaden ser ut i dag är det fler och fler som är hänvisade till tillfälliga anställningar, som inte kommer upp i heltid och där deltidsarbetslösheten som sagt har ökat i stället för att minska.

Det är det moderna, framtida arbetslivet som ni har skapat som gör att människor inte släpps in i arbetslöshetsförsäkringen, men det är vi som har ett förslag på hur man ska lösa det här: sänk avgifterna, se över kvalifikationsvillkoren så att även den som jobbar deltid eller visstid har möjlighet att komma in och slopa alla undantagsregler, till exempel deltidsbegränsningen, som gör att det inte lönar sig för folk att ta ett tillfälligt arbete. Det är lösningen på problemet, inte obligatoriet.

Anf. 88 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Jag tror att Josefin Brink har gett sig på fel person när det pratas om att vara påläst. Men det vore väldigt intressant om Josefin Brink hade läst sina egna skrivningar, för här talas det om att se över kvalifikationsvillkoren. Och vad sade jag i mitt förra inlägg? Jo, jag sade just det att det är viktigt att kvalifikationsvillkoren ses över i den parlamentariska utredningen. Jag tror att hörseln börjar bli dålig. Det kanske har med åldern att göra.

Självklart ska det löna sig att arbeta. Varenda timme är oerhört mycket värd i både kristdemokratisk politik och allianspolitiken. Därför förespråkar vi till exempel att det ska vara möjligt för människor att arbeta 100 procent av sin förmåga. Detta är oerhört viktigt att föra fram inte minst när det gäller människor med någon typ av arbetshinder.

I dag står de fullständigt utanför arbetslöshetsförsäkringen. Det finns människor som aldrig kommer att ha råd att betala en a-kasseavgift hur man än vänder och vrider på det, därför att de har ett arbetshinder som gör att de inte har ett ordinarie arbete. Skulle de bli arbetslösa så har de en annan typ av ersättning. För dem skulle det betyda oerhört mycket för självkänslan och ekonomin att det finns en möjlighet till en arbetslöshetsförsäkring för att de är arbetslösa och inte för att de har någon annan typ av hinder. Här gäller det att lägga människor på rätt ställe i socialförsäkringssystemet, inte att sätta sjuka och arbetslösa på pottkanten så att de ska behöva söka försörjningsstöd.

Anf. 89 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Jag tänkte börja med att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande på samtliga punkter.

A-kassan ska vara en omställningsförsäkring, en trygghet vid arbetslöshet, en försörjning mellan två jobb. A-kassan har varit och ska vara en viktig del av den svenska välfärden. Därför har bland annat vi sverigedemokrater sagt att innan vi är beredda att stödja ytterligare jobbskatteavdrag vill vi att välfärden ska få sitt. Här har vi en del av detta – a-kassan.

Jag kommer mest att hålla mig kring punkt 4 och punkt 6 i betänkandet, som rör den så kallade 100-dagarsregeln och deltidsbegränsningen, alltså 75-dagarsregeln.

100-dagarsregeln innebär att man i första hand under 100 dagar ska söka i sitt närområde och inom sin yrkeskompetens och utbildning. Det är nödvändigt för att tillvarata den utbildning och den kompetens som finns hos arbetskraften. Det är inte rimligt att man ska behöva ryckas upp med rötterna redan i början av arbetslösheten för att söka jobb i andra delar av landet som man varken har utbildning för eller erfarenhet av.

Det är ingen bra arbetsmarknadspolitik. Den är inte human. Den är heller inte bra för Sverige, för ska vi klara sysselsättningen i framtiden måste vi ha rätt kompetens på rätt plats. Människor ska jobba med det de är utbildade för och det de har erfarenhet av.

Om en akademiker som har blivit arbetslös söker ett jobb som han eller hon inte har utbildning för, till exempel enkla jobb i en Ica- eller Konsumbutik, tror ni då att de får de jobben? Nej, det får de inte. Jag har själv anställt personal på den typen av arbetsplatser. Kommer det någon som är överkvalificerad får den personen inte jobbet, för man vet att de fortsätter att söka jobb och snart kommer att lämna arbetsplatsen. Det försätter bara människor i en situation där de tvingas lägga ned kraft på att söka jobb de inte kommer att få, som de inte vill ha och som de inte är utbildade för.

När det gäller deltidsbegränsningen, 75-dagarsregeln, är den kontraproduktiv. Den håller kvar människor i arbetslöshet. Det har regeringens egen långtidsutredning visat. Har ni läst den? Den visar att 75-dagarsregeln gör att människor som är heltidsarbetslösa och som kommer från ett heltidsjobb inte tar ett deltidsjobb, trots att Långtidsutredningen säger att just ett deltidsjobb är en av de bästa vägarna till att komma tillbaka till ett heltidsarbete. För dem som jobbar deltid men som vill ha ett heltidsarbete tar det i genomsnitt ett år att komma till heltidsarbete. Det är en bra väg tillbaka till arbetsmarknaden.

Nu tar man inte deltidsjobbet därför att man förlorar ersättning. Man får svårt att försörja sig, svårt att behålla lägenhet eller hus. Begränsningen är kontraproduktiv. Det är till och med så att Långtidsutredningen visar att det egentligen borde vara tvärtom. Ersättningsdagarna för deltidsarbetslösa borde vara ännu fler än för heltidsarbetslösa. Läs er egen utredning!

I övrigt tycker jag att det är positivt att en viss del av beröringskräcken gentemot Sverigedemokraterna hos den övriga oppositionen verkar ha lagt sig. Det innebär att vi i och med dagens beslut i kammaren får en möjlighet att gemensamt förbättra den omställningsförsäkring som a-kassan ska vara.

Det innebär också, som det nu ser ut, att vi senare denna månad kommer att få tillfälle att rätta till bristerna i fas 3 så att villkoren för

utländska arbetare i Sverige mycket troligt förbättras genom att ILO 94 ratificeras.

Herr talman! Däremot är det sorgligt att vi har en blunda-och-hoppas-regering, en minoritetsregering som, förutom i ett mycket litet antal frågor, inte förankrar regeringspolitiken i Sveriges riksdag. Nu finns det en riksdagsmajoritet för att förbättra a-kassan. Det finns en sådan riksdagsmajoritet som skickar ett tydligt uppdrag till regeringen att ta fram förslag och finansiering för att förbättra a-kassan när det gäller 100-dagarsregeln och när det gäller deltidsbegränsningen.

Regeringen har inte sökt stöd för sin politik i den här frågan. Man har inte heller fått något stöd för sin politik i den här frågan. Vi har en blunda-och-hoppas-regering. Jag undrar hur länge vi kommer att ha den regeringen om den fortsätter att regera på det här viset.

Jag tänker också gå in lite grann på vad några andra talare har sagt. Eftersom jag kommer in sent på talarlistan har jag inte haft möjlighet att replikera på alla. Men några rätt anmärkningsvärda saker har sagts. Jag tänkte komma in på det.

Jag tycker till exempel att Josefin Brink inte behöver vara arg på Hans Backman. Josefin gjorde det väldigt klart och tydligt att hon inte under några omständigheter någonsin kommer att kunna tänka sig att spara pengar på invandring. Det är en åsikt som jag tror att hon delar med Hans Backman och även med de övriga partierna i den här kammaren, förutom Sverigedemokraterna. Det är ju en helig ko.

Vi hörde tidigare hur Maria Plass påstod att vi inte har någon finansiering, till exempel när det gäller deltidsbegränsningen. Läs vår budget, Maria Plass! Det finns en finansiering där. Bland annat ställer vi krav på att upprätthålla och förstärka välfärden innan vi ger oss in på att stödja ett ytterligare jobbskatteavdrag. Men det finns också, som sagt, heliga kor som slaktas i vår budget. Läs och begrundar hur man kan finansiera förstärkt välfärd, Maria Plass!

Maria Plass, Hans Backman och flera andra har pratat om att deltidsbegränsningen skulle kosta 3 miljarder. Man har avrundat uppåt i det här fallet. I utredningen från riksdagens utredningstjänst pratar man om 2 ½ miljarder. Jag vill bara göra det förtydligandet. Det har vi också tagit in i vår budget. Den är finansierad fullt ut.

Abir Al-Sahlani – jag vet tyvärr inte om hon finns kvar i lokalen – hade också en rätt anmärkningsvärd jämförelse. Hon jämförde arbetskraftsinvandring med att söka jobb i en annan kommun. Det är inte riktigt jämförbart. Att söka jobb i en annan kommun kan man göra redan i dag. Det finns inga sådana begränsningar. Jag bor i Östersund. Hade jag inte varit invald i Sveriges riksdag hade jag mycket väl kunnat söka jobb i Malmö. Den begränsningen finns inte.

Vad det här handlar om är att tvinga någon som är arbetslös i Östersund att söka jobb i Malmö. Eftersom Abir Al-Sahlani tog upp detta och gör den jämförelsen, innebär det att hon också tycker att man ska tvingas söka jobb i ett annat land? Det skulle vara rätt intressant att veta om det var det som var jämförelsen.

Dessutom skylldes Abir lite grann Socialdemokraternas flumskola för att det ser ut som det gör på dagens arbetsmarknad. Men, herregud, ni har haft makten i fem år! Jag är inte socialdemokrat, men nu får ni sluta med det här. Ni har haft makten i fem år, ta ansvar för er politik!

Sist, men inte minst, pratade Penilla Gunther om en folkhemsdröm. Det kanske var en folkhemsdröm att ha ett fast arbete, ett fast hem, ett tryggt hem. Men om du tycker att en folkhemsdröm är en svunnen tid som vi inte ska leva upp till igen är inte Kristdemokraterna det parti Kristdemokraterna en gång var. Det har vi sett tydliga tecken på tidigare under året. Det här var väl sista spiken i kistan.

Anf. 90 MARIA PLASS (M) replik:

Herr talman! Jag skulle först faktiskt vilja gratulera Sverigedemokraterna och säga att oppositionen inte har begärt någon replik. Ni gör ju gemensam sak när ni vill undergräva arbetslinjen och inte ta något som helst ansvar för svensk ekonomi. Jag skulle vilja säga att vi nu har fått en ny oppositionskoalition i riksdagen.

Jag har frågat de övriga partierna om finansieringen av deltidsbegränsningen och 100-dagarsregeln, men jag tycker inte att jag har fått ett svar, i alla fall inte ett som har tillfredsställt mig och Alliansen. Därför undrar jag lite grann: Hur har Sverigedemokraterna tänkt finansiera detta? Budgeten togs upp i anförandet och hur man skulle upprätthålla välfärden, men det sades inte speciellt mycket mer om det. Om jag skulle kunna få svar på de frågorna skulle jag vara tacksam.

Anf. 91 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Då ska Maria Plass få något så ovanligt i den här kammaren som ett svar.

Det är trots allt regeringen, enligt det beslut vi kommer att fatta i eftermiddag, som ska återkomma med förslag till finansiering. Eftersom regeringen har varit oförmögen att få en majoritet för sin politik är det riksdagens mening att regeringen ska återkomma med ett förslag på åtgärder, genomförande och finansiering.

Om Maria Plass och regeringen vill veta vad vi har för förslag till finansiering kan jag ge några stycken.

Det femte jobbskatteavdraget – låt välfärden gå före!

Biståndspolitiken – gå ned till FN:s rekommendation!

Sist, men inte minst, den heliga kon, som övriga partier i kammaren är överens om – inga nedskärningar på invandringpolitiken. Vi har det i vår budget. Läs den! Ta till er av de förslagen! Skicka den gärna också till Regeringskansliet så kanske de när de återkommer med sitt förslag till finansiering kan ta till sig några av de vettiga förslag som finns där.

När det gäller den så kallade arbetslinjen har vi tyvärr sett vad den har inneburit på senare tid. Den har inneburit att människor har fått gå för näst intill svältlöner. De har fått utföra ordinarie arbetsuppgifter i något som kallas fas 3. Den har inneburit att man genom att öka arbetskraftsutbudet i okvalificerade yrken genom en oansvarig arbetskraftsinvandring håller ned lönetrycket och ökar löneskillnaderna i Sverige. Det är det som är arbetslinjen. Vi ställer inte upp på den politiken.

Anf. 92 MARIA PLASS (M) replik:

Herr talman! Jag fick ungefär samma svar som jag hade förväntat mig. Jag kan säga att det som beskrevs kanske är Sverigedemokraternas arbetslinje. Det är definitivt inte Alliansens arbetslinje.

Det svar som Sverigedemokraterna gav var inget svar. Skär ned på biståndspolitiken och ta bort jobbskatteavdraget, men det sades liksom inte riktigt hur. Och sedan ska regeringen återkomma.

Om man hakar på de rödgröna och har ett förslag, har man då ingen som helst mer konkret idé? Ni säger att ni är ansvarsfulla, om man är ansvarsfull på riktigt tycker jag faktiskt att man svarar på den frågan.

Jag skulle vilja ställa en annan fråga. Ni säger att det inte ska finnas ett jobbskatteavdrag utan att utrymmet ska gå till välfärden. Hur ska ni minska arbetslösheten och öka sysselsättningen i Sverige? Det vill jag gärna veta.

Anf. 93 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Du fick ett svar, Maria Plass. Läs vår budget. Då får du exakta siffror på hur välfärden och a-kassan ska finansieras.

Sedan var det frågan om arbetslinjen. Hur ska vi sänka arbetslösheten och få fler i arbete?

Först och främst måste vi åtgärda er misslyckade utbildningspolitik. I dag – och än mer i framtiden – har vi vissa brister på den svenska arbetsmarknaden när det gäller tillgänglig arbetskraft för de jobb som finns. Det är konsekvensen av en bristande utbildningspolitik under lång tid men där ni har haft ansvaret i fem år. Det finns inte människor att matcha till de jobb som finns i vissa sektorer. På andra delar av arbetsmarknaden finns massarbetslöshet därför att människor inte har fått den utbildning de behöver för att kunna ta de jobb som finns, varken nu eller i framtiden.

I stället för att utbilda människor för dagens och framtidens jobb tar ni in andra människor från andra delar av världen som kan ta jobben. Vi behöver inte ta in arbetskraftsinvandrare som ska jobba i våra restaurangkök eller städa våra golv. Det finns en mängd människor som vill ta de jobben. 80 procent av era arbetskraftsinvandrare består av de yrkeskategorierna. De tar enkla jobb utan krav på yrkesutbildning eller högre utbildning.

Börja där. Se till att stärka Myndigheten för yrkeshögskolan. Se till att stärka utbildningsväsendet. Se till att stärka arbetsmarknadsutbildningarna. Ge folk som är arbetslösa i dag en möjlighet att ta morgondagens jobb. Ni gör ingenting av detta. Er arbetslinje innebär lönedumpningspolitik och överutbudspolitik när det gäller arbetskraft. Ni har inga svar på morgondagens problem.

Anf. 94 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Jag har en fråga om finansiering till Sven-Olof Sällström. Det gäller frågan om att ta bort 75-dagarsregeln för deltidsarbetslösa. Oavsett hur man räknar, om man avrundar eller inte, rör det sig, enligt riksdagens utredningstjänst, om en kostnad på sannolikt flera miljarder kronor.

Jag vill ha ett klagörande från Sven-Olof Sällström. Är en av de viktiga delarna för att finansiera detta i er budget att minska invandringen?

Prot. 2010/11:109
1 juni

Anf. 95 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Ja! Det gäller även ytterligare delar, till exempel, som vi har sagt tidigare, att vi säger nej till ytterligare jobbskatteavdrag så länge välfärden inte får sitt. Vi har också aviserat nedskärningar i vissa delar av det svenska biståndet.

Man får naturligtvis omprioritera en del övriga kostnader bland budgetposterna. Bland annat ser jag att vissa av allianspartierna har föreslagit – jag tror att det finns med i budgeten men jag är inte säker – att genomföra en sänkning av restaurangmomsen med, om jag inte missminner mig, i storleksordningen 5 miljarder. Det ska ge 3 000 jobb. De 2 ½ miljarderna som detta ska kosta motsvarar 4 300 jobb.

Anf. 96 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Det stämmer att vi vill sänka restaurangmomsen för att skapa möjlighet till fler jobb.

Det var ett klagörande svar av Sven-Olof Sällström att en viktig del av finansieringen av deltidförändringen, att ta bort 75-dagarsregeln, är att minska invandringen. Det innebär att de fyra partierna Sverigedemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna uppenbarligen inte har haft någon diskussion om hur man ska finansiera åtgärden. Bland annat har Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna helt olika åsikter. Där finns inget hållbart alternativ att genomföra åtgärden seriöst budgetekonomiskt.

Sven-Olof Sällström var inne på att regeringen skulle leva på hoppet. Olika effekter av politiken beror på regeringen. Då ställer jag samma fråga till Sven-Olof Sällström som jag ställde till Josefin Brink. Det har varit 120 000 fler i arbete på ett år, 33 000 fler unga i arbete på ett år och 32 000 färre långtidsarbetslösa på ett år. Enligt prognos ska det på sikt finnas 20 000 fler i sysselsättning fram till 2015. Arbetslöshetsnivån är 5 procent, vilket motsvarar nivån på 70-talet. Bedömer Sven-Olof Sällström att det också är en effekt av regeringens politik? Är den positiv?

Anf. 97 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Det är riktigt att fler är sysselsatta, men det är också fler som ska ha jobben. Det är inte minst på grund av att ni har utökat antalet som söker jobb på grund av en vidlyftig invandringspolitik. Det är därför som vi fortfarande ser massarbetslöshet i landet.

Det är högkonjunktur, och det finns en historisk chans att åter komma ned på låga siffror i fråga om arbetslöshet. Då för ni en överutbudspolitik när det gäller arbetskraft för att hålla ned löner och villkor för vanliga arbetare – för att öka löneskillnaderna. Nej, vi ställer inte upp på det. Vi har en annan vision om vad vi ska göra i en högkonjunktur med massarbetslöshet. Vi ska se till att de som är arbetslösa får rätt utbildning så att de kan ta de jobb som finns. Vi har en vision om att de människor som finns i era utanförskapsområden, som ni tillsammans med de övriga har skapat, ska få en förutsättning att ta de jobb som finns i Sverige i dag. Men ni säger att de jobben ska gå till de nyanlända – de nya som kommer

Arbetslöshets-
försäkringen

till den svenska arbetsmarknaden. Men vilka jobb ska de som redan finns i era utanförskapsområden ha? Vilken utbildning ska de få?

Ni har inga svar på dagens problem, och ni har inte heller svar på morgondagens problem. Antalet sysselsatta är egentligen irrelevant om man tittar efter hur arbetslöshetssiffrorna förändras. Det är fler, Hans Backman, som är arbetslösa i dag än i oktober 2006 när ni tog över makten.

Anf. 98 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Herr talman! Regeringen gjorde snabbt vid maktskiftet hösten 2006 en rad förändringar, bland annat förändrade man a-kassan så att den blev både sämre, dyrare och motverkade arbetslinjen. Nu har vi i oppositionen fått majoritet för att regeringen måste se över 100-dagarsregeln, vilket innebär att man inte behöver flytta den första arbetslösa dagen och att man kan söka lämpligt jobb inom sitt eget yrke de första 100 dagarna.

Dessutom ska regeringen se över reglerna för deltidsstämplingen så att de inte diskriminerar deltidsarbetslösa och inte motverkar arbetslinjen.

Det finns en majoritet i utskottet för att bifalla flera socialdemokratiska motioner i frågorna. Det är bra. Därmed yrkar jag bifall till utskottets förslag till beslut i punkterna 4 och 6.

Herr talman! Att ha ett jobb att gå till är oerhört viktigt. Det är roligt, och det är arbetskamrater. Det är ofta förknippat med en stor yrkesstolt-het och möjlighet till egen försörjning. För oss socialdemokrater är jobben den politiskt viktigaste frågan. Men att ha ett arbete är inte en självklarhet för oss alla. En del jobb försvinner. En del företag varslar för att färre ska göra jobben eller för att orderböckerna är tunna. En del arbetsgivare vill bli av med personal av andra orsaker.

En del arbetar heltid med fasta anställningar. En del har visstidsanställningar och får ta de timmar eller dagar som erbjuds. En del blir helt utan arbete. Så ser villkoren ut på svensk arbetsmarknad i dag.

En stor grupp kvinnor och unga används som dragspel på svensk arbetsmarknad och tvingas att jobba de timmar de får, och de ska alltid finnas till hands, ofta med mobilen i handen, för att snabbt ta de timmar de får.

Om olyckan är framme och man mister sitt arbete helt eller delar av sin sysselsättningsgrad är det viktigt att man har en bra arbetslöshetsförsäkring, så att man klarar sig mellan två jobb och kan fokusera på att söka nytt arbete eller kanske utbilda sig till ett annat yrke om så behövs. Då är det oerhört viktigt att man inte måste fokusera på hur man ska få ekonomin att gå ihop, eller rent av bli fattig eller väldigt fort riskera att hamna i fattigdom.

De regelförändringar som den borgerliga regeringen har gjort innebär att man blir underförsäkrad när man blir arbetslös i dag. Inkomstbortfallsprincipen gäller enbart för väldigt få; endast 4 procent får ungefär 80 procent av sitt inkomstbortfall. Och vi har fått en a-kassa som motverkar arbetslinjen. Vi vet också att det är bara 40 procent som får någon ersättning alls, och inom några år kanske det är bara 25 procent som får det.

Man tvingas också att tacka nej till timmar som erbjuds därför att man straffas med färre a-kassedagar då man har deltid eller har tvingats ta deltid. För att få a-kassa om man har deltid måste man ha haft ett heltidsarbete tidigare.

Särskilt dålig har a-kassan blivit för kvinnor och unga människor som tvingas att finna sig i att det är väldigt ojämnt på svensk arbetsmarknad, där deltider och visstidsanställningar råder i än högre grad just på kvinnliga arbetsmarknadsområden än på de typiskt manliga arbetsplatserna.

Vid arbetslöshet diskrimineras de återigen därför att de tar de erbjudanden som de faktiskt får, för då får man helt andra regler i a-kassan. I stället för 300 dagar får man bara 75 dagar med den borgerliga a-kassan – så är den uppbyggd. Nu är den egentligen anpassad efter en medelålders man som har blivit arbetslös från ett heltidsarbete. Det passar inte in på svensk arbetsmarknad. Vi har också fått ett regelsystem som motverkar arbetslinjen på det viset att man tvingas att bli heltidsarbetslös i stället för arbetslös på deltid.

Det är helt fel väg att gå då varje arbetad timme måste ses som ett steg i rätt riktning för den som är arbetslös och möjlighet för framtida heltidsarbete.

Någon sade här tidigare att det är bättre att ha en fot inne på arbetsmarknaden än båda fötterna utanför.

Vi hade i arbetsmarknadsutskottet för en tid sedan professor Bertil Holmlund från Långtidsutredningen, och han menade också att varje arbetstillfälle är viktigt att ta vara på för att få möjlighet till ett nytt arbete. Därför tycker vi att man måste ändra a-kassereglerna så att de passar in i dagens arbetsmarknadssituation, där tråkigt nog fortfarande väldigt många unga och speciellt kvinnor får finna sig i visstidsanställningar, som blir ännu fler, och deltider, som har blivit en stor grej på arbetsmarknaden. Speciellt inom de områden som Kommunal, Handels och Hotell- och restaurangfacket har att organisera är deltidsproblematiken väldigt stor.

För bara några veckor sedan var jag ute på logistikföretag, och det nya var att de killar som jobbar där som är mellan 25 och 27 år nu hade fått bara deltidstjänster, för deras verksamhet var uppbyggd så. Även på de typiska manliga företagen börjar det alltså komma.

Så länge vi inte har kommit bort från det faktum att vi har möjlighet att erbjuda heltid för alla är det oerhört viktigt att vi har en a-kassa som inte motarbetar arbetslinjen och att man inte straffas eller diskrimineras för att man tar jobb på de timmar eller dagar som erbjuds, så som det är i dag.

Den så kallade 75-dagarsregeln motverkar arbetslinjen och måste ses över. Det är helt fel att straffas för att man tar de jobb som erbjuds, och man ska inte tvingas att flytta redan första arbetslösa dagen. Det är omänskligt, och det är inte samhällsekonomiskt. Det kan få stora konsekvenser för den enskilde, och speciellt för familjen. Det kanske handlar om att byta skola, tvingas sälja sin bostad med mera. Det gör man inte på en vecka eller två.

Varje arbetad timme är viktig för den enskilde, för samhället och för tillväxten. Vi måste få till en regelförändring så att arbetslinjen gäller. Nu

tvingar vi regeringen att återkomma med bättre regler för den som är deltidsarbetslös och ta bort 100-dagarsregeln.

Nu är det upp till regeringen att visa samma snabbhet att ändra till det bättre som de gjorde när de förstörde och försämrade a-kassan så att den blev både dyr och dålig och motverkade arbetslinjen och drabbade unga och kvinnor mer än män.

Jag yrkar bifall till våra reservationer 2 och 5.
(Applåder)

Anf. 99 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag ska ta upp problematiken kring förtroendeuppdrag och arbetslöshetsförsäkringen.

Reglerna för ersättning till arbetslösa är av ett sådant slag att arbetslösa med politiska förtroendeuppdrag, oavsett om uppdraget är på 75 procent eller enstaka dagar i månaden, måste avsäga sig uppdragen för att inte bli av med sin a-kasseersättning. Det är egentligen horribelt – vi pratar om svensk demokrati. Ett exempel på detta är en arbetslös fritidspolitiker i Örebro som utförsäkrades från a-kassan efter 90 dagar på grund av reglerna för deltidsarbetslöshet. Det politiska förtroendeuppdraget hade en tidsåtgång på ca nio dagar per år och ansågs enligt den ansvariga a-kassemyndigheten vara betydande del av heltid. Enligt kommunallagen 4 kap. 11 § har förtroendevalda rätt till den ledighet från sina anställningar som behövs för att de ska kunna fullgöra sina uppdrag. Detta innebär att uppdraget inte räknas som en del av anställningen. Att en person som har haft ett förtroendeuppdrag och arbetat sedan skulle tvingas avsäga sig samma uppdrag för att det helt plötsligt räknas som ett deltidsarbete är absurt.

Det här är ett exempel, men det finns naturligtvis fler. Jag har debatterat frågan här i kammaren med den tidigare arbetsmarknadsministern Sven Otto Littorin. Han medgav att han hade sett problematiken i sin roll som tidigare partisekreterare för Moderaterna, och han höll med om att det här var ett problem. Jag upplevde att vi hade en arbetsmarknadsminister som då insåg att detta var en viktig fråga att hantera.

När det gäller just detta att få vara förtroendevald är det viktigt. Vi tycker att det är viktigt att politiker ska kunna komma från alla yrkeskategorier men också kunna vara arbetslösa och få delta. Pensionärer ska kunna få vara politiker. Ingen ska hindras utifrån dagens roll. Några är sjuka, och det finns möjlighet också för dem att vara politiskt förtroendevalda.

Ju fler med olika bakgrund och erfarenhet som deltar, desto bättre blir besluten. Som arbetslöshetsförsäkringen är utformad utestänger den en stor grupp medborgare, något som inte är önskvärt. Därför måste vi ändra dagens regelverk så att även arbetslösa får rätt att ha politiska uppdrag utan att utförsäkras.

Sedan finns det ytterligare en del, och det gäller dem med fackligt förtroendeuppdrag. Människor kan i dag inte ta fackliga uppdrag då de inte är a-kassegrundande trots att de ersätts för förlorad arbetsförtjänst. Det uppfattas alltså som att man jobbar, och därför måste man ta ledigt. Men det är inte a-kassegrundande. Men när man har ett fackligt uppdrag kan man bli avstängd från a-kassan om man blir arbetslös därför att man inte står till arbetsmarknadens förfogande.

Vi har ett regelverk som är väldigt komplext och som hindrar människor från både politiska och fackliga uppdrag.

Detta blir nu ett hinder för många att våga sig på ett fackligt och politiskt uppdrag. Hösten 2009 lämnade IAF en skrivelse till regeringen där man föreslår en lagändring. Förslaget skulle innebära att ett fackligt arbete utanför den egna arbetsplatsen, där den förtroendevalda får ersättning för förlorad arbetsförtjänst, likställs med vanligt arbete och därmed blir a-kassegrundande.

Vi vill därför att regeringen ser över möjligheterna att frånvaro från anställning som är kopplad till ett förtroendeuppdrag jämföras med förvärvsarbete i arbetslöshetsförsäkringen. Vi anser därför att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag där IAF:s skrivelse kan vara en utgångspunkt.

Jag uppfattar, herr talman, egentligen att det finns en bred samsyn i de här frågorna. Men ändå väljer den borgerliga minoriteten och även Sverigedemokraterna att avstyrka motionen, vilket jag tycker är synd. Jag tycker att de borde tillstyrka den i stället.

Med det yrkar jag bifall till reservation 5.

Anf. 100 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Finansutskottet har yttrat sig över arbetsmarknadsutskottets förslag om att utreda reglerna för deltidsarbetslösa. Av det skälet har jag begärt ordet här i dag.

Dock har jag häpnat över moderatregeringens företrädare här i kammaren, att de i sin desperation inte på några villkor vill underlätta för de deltidsarbetslösa. Det är alldeles uppenbart att företrädarna här är förblindade i sin egen ideologi om att det är bra med större skillnader och att det är större skillnader som ger jobb. De hävdar att om man bara blir fattig så hittar man sig ett jobb. De förespråkar lägre löner. De förespråkar lägre ersättningar i a-kassan. De förespråkar att man ska tvingas stämpla ut på heltid. Det är beklagligt, denna förblindade ideologi.

Herr talman! Jag vill hänvisa till Långtidsutredningen, som hänvisar till att det finns många välfärdsvinster. Jag vet att arbetsmarknadsutskottets ledamöter har tagit del av det. Då är det förvånande att de borgerliga ledamöterna även där har varit så ideologiskt förblindade att de inte har tagit till sig kunskaperna från Långtidsutredningen.

Vi har från finansutskottets sida påpekat att OECD-ekonomerna framhåller de positiva effekterna av en generös arbetslöshetsförsäkring.

Vi menar att det är ett hinder för jobblinjen, ett hinder för tillväxten, om deltidsarbetslösa tvingas säga upp sig för att kunna försörja sig, om de hindras att arbeta. Det är bättre att ha en fot inne än att vara helt utanför. Det är bättre att arbeta deltid än att inte arbeta alls. Det är beklagligt att de borgerliga ledamöterna är så förblindade.

Vi vet att det är främst kvinnor som drabbas av deltidsarbetslöshet. De drabbas i den privata handeln. De drabbas i hotell- och restaurangbranschen. Det är beklagligt. De drabbas också till stor del i kommuner och landstinget – det vet vi. Men till största delen är det inom den privata sektorn.

Det är oerhört beklagligt att de borgerliga ledamöterna inte över huvud taget vill underlätta för de deltidsarbetslösa kvinnorna. Som jag sade: Varje arbetad timme är viktig.

Det går bra för Sverige. Trots det har vi en massarbetslöshet. Vi har stor deltidsarbetslöshet. Vi har hög ungdomsarbetslöshet. Vi har en långtidsarbetslöshet som verkligen är värd namnet. Så är det för att den borgerliga regeringen under krisen har förvärrat situationen. Man förvärrade genom att förvägra människor en bra arbetslöshetsersättning. Man förvärrade genom att hindra människor att ta arbete, bland annat genom 75-dagarsregeln.

Med andra ord, herr talman: Vi har från finansutskottets sida inget att anmärka på att riksdagen ber regeringen att återkomma med ett bättre förslag när det gäller deltidsregeln om 75 dagar och 100-dagarsregeln.

Anf. 101 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Monica Green är alltid intressant att lyssna till, de få gånger jag har gjort det. Det är ett väldigt intressant ordval som Monica Green har, som "denna förblindade ideologi".

Vad är det för ideologi som Monica Green drivs av, där man tycker att detta att sprida lögn i talarstolen här i kammaren är helt okej? Det brukar läggas till begreppet förnekelse, som snarare är ett sektbeteende. Det vore intressant om Monica Green förklarade hur man kan tycka att lögn är mer okej att sprida än sanningar.

Att anklagas för att ha förvärrat situationen på arbetsmarknaden och att hindra människor att ta arbete är ganska kraftiga ord, när vi har hört siffror och vet genom statistiken att ett antal människor har fått arbete de senaste åren som kanske annars inte hade fått det.

Om man inte över huvud taget tar hänsyn till att det har varit en lågkonjunktur och framför allt inte tar hänsyn till att de som har varit arbetslösa längst och borde ha fått jobb för länge sedan, när de var färska i sin arbetslöshet, då kan jag påminna Monica Green om att det var den socialdemokratiska regeringens politik som gällde då. Hur förklarar du det, att det fortfarande finns människor som tycker att det var bättre förr? Du verkar tillhöra en av de grupperna.

Anf. 102 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Det är svårt att bemöta sådana märkliga påståenden. Det är klart att jag inte gillar lögn. Jag tar avstånd från alla typer av lögn.

Men att ni förvägrar människor att arbeta är sant. Ni gör det genom 75-dagarsregeln. Ni hävdar ju att människor ska säga upp sig från sitt deltidsarbete för att kunna bli heltidsarbetslösa. Det är det ni gör! Det är sanningen. Sanningen kanske är jobbig att lyssna på. Men det är det som är sant.

Att vi har haft en kris är hemskt, och det var väldigt jobbigt för Sverige att vi gick ned i en lågkonjunktur. Men efter lågkonjunktur kommer alltid högkonjunktur – det brukade ni säga när vi var som värst i krisen. Sedan dess har det tillkommit många jobb. Det strömmar till jobb nu – fantastisk bra! Men trots det har vi en massarbetslöshet som är högre än den som fanns när ni tog över 2006.

Vi vet att det år 2006 tillströmmade 157 000 nya jobb, för då var det högkonjunktur. Det kunde vi inte hävda i valrörelsen då, men vi vet det i efterhand. Vi vet att vår politik ledde till jobb.

Vi vill att människor ska arbeta. Vi vill att människor ska få möjlighet till utbildning, bristyrkesutbildning och kompetensutbildning. Det är vårt svar för att möta upp mot den massarbetslöshet som vi har och den brist på matchning som finns i dag.

Den borgerliga regeringen har förvärrat för människor att kunna ta ett arbete, och ni har försämrat för människor att kunna försörja sig. Det är sanningen.

Anf. 103 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Monica Green sitter inte i arbetsmarknadsutskottet. Då hade hon varit med och lyssnat på en föredragning från just en av författarna till Långtidsutredningens rapport. Jag ställde frågan om det fanns någon forskning om det olika antalet dagar som har funnits i deltidsbegränsningen även tidigare. I dag är det 75 dagar, tidigare var det 150 dagar, och det har varit andra antal dagar för begränsningen.

Svaret på den frågan var att det inte finns någon forskning som visar att det var bättre med 150 dagar än med 75 dagar. Det finns alltså ingen forskning som visar att det är bättre att förlänga den här perioden, än att ha det antal dagar som vi har nu. Det kan man tycka vad man vill om. Jag har i ett tidigare anförande sagt att jag tycker att varje arbetad timme för varje person som kan och vill och har förmågan att arbeta är viktig.

Massarbetslöshet talar Monica Green om. Hur stor arbetslöshet hade det inte varit om inte alliansregeringen hade tagit tag i de stora problemen? Den frågan vill jag ställa.

Vi vet att människor under tidigare lågkonjunkturer har fastnat i en långtidsarbetslöshet. Jag kommer själv från en socialdemokratiskt styrd kommun – den har varit det sedan inlandsisen låg över landet – och det har sannerligen varit en arbetslöshet som har legat dubbelt över snittet i Sverige. Så jag är inte den första att tro att socialdemokratisk politik ska lösa problemet med arbetslösheten.

Anf. 104 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Nu börjar det diskuteras om sannolikheten i vissa kommuner. Jag kan inte kommentera det. Jag vet bara att ni förhindrar människor att ta arbete. Efter 75 dagar tvingar ni dem att säga upp sig från sitt deltidsarbete. Jag tycker att det är bättre att man jobbar än att man inte jobbar. Jag vill ha utbildning och jobb och se till att människor kommer i arbete, ungdomar, de långtidsarbetslösa och de som har förvägrats arbete genom er politik. Jag vill ändra på detta.

Anf. 105 HANS BACKMAN (FP) replik:

Herr talman! Jag blir förvånad när jag hör Monica Green så ilsket fördöma den här förändringen i fråga om deltidsarbetslöshetsdagarna, som vi har infört, de 75 dagarna. Så sent som 1996 hade ju socialdemokraterna själva i regeringsställning diskussioner om det här med begränsningsregler.

Som jag sade i mitt anförande sade den dåvarande socialdemokratiska regeringen följande: Att ta bort denna begränsning för deltidsarbete skulle enligt regeringens bedömning endast leda till en ytterligare ökning av deltidsanställningar och en försämrad ställning för arbetstagare på arbetsmarknaden.

Menar Monica Green att den socialdemokratiska regeringen också var usel och tvingade folk att inte ta arbete?

Anf. 106 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Ja, jag tycker att alla begränsningar som har kommit fram här och som ni har genomfört är en försämring. Jag tycker inte att det var bra när vi tvingades att göra detta efter 90-talskrisen, när ni styrde förra gången, när vi fick spara på vartenda område. Jag tycker inte att det vi gjorde då var bra. Men tyvärr fick alla vara med och spara. Vi fick spara på vartenda område. Allting som vi gjorde då var inte bra, men vi var tvingade för att klara välfärdsstaten för framtiden.

Sedan vill jag se till att vi har en bra och smidig arbetsmarknad. Jag tycker att vi ska uppmuntra människor att arbeta och inte uppmuntra dem att säga upp sitt deltidsarbete. Jag tycker att vi ska uppmuntra människor att skaffa sig en utbildning. Jag tycker att vi ska uppmuntra människor att se till att få bra på fötterna för att kunna ta ett arbete. Ni hindrar människor. Det beklagar jag.

Anf. 107 HANS BACKMAN (FP) replik:

Jag uppfattar det som att Monica Green anser att den tidigare socialdemokratiska regeringen också hindrade människorna att ta ett arbete. Jag delar inte den uppfattningen, varken när det gäller den regeringen eller vår regering.

Det fanns ju vissa problem med det tidigare systemet för deltidsarbetslöshet och stämpling. Vissa arbetsgivare använde tyvärr det som ett argument mot vissa anställda: Ja, men du kan gå på deltid, för du kan stämpla upp till heltid. Det var sådana problem som fanns som vi ville mota. Jag gissar att det var sådana problem som också den gamla socialdemokratiska regeringen såg.

Sedan vill jag dementera det som Monica Green sade i talarstolen, att vi av ideologiska skäl bara skulle vilja tvinga folk utanför arbete. Jag tog i mitt anförande upp bland annat problemet med dem som inte vill ta korta påhugg, på någon dag exempelvis inom den offentliga sektorn. Jag sade att det kan finnas skäl att titta över sådana saker. Men jag tror att det är bättre att utveckla det system vi har i dag än att ofinansierat ta bort det och dra på staten en kostnad på 2 miljarder eller 3 miljarder kronor.

Det är också väldigt oroväckande att det har framkommit i kammaren att de fyra partier som står bakom det här, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Sverigedemokraterna, inte har haft ett enda resonemang om hur man ska finansiera det. Jag vet att Monica Green inte skulle vilja minska invandringen för att finansiera detta. Men det vill Sverigedemokraterna. Ni har inte någon gemensam finansiering av förslagen. Ibland talar ni om de gamla liberalerna, de gamla folkpartisterna. Jag tycker inte att detta känns som de gamla socialdemokraterna, som ändå hade koll på statsbudgeten.

Anf. 108 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Om nu Hans Backman vill förbättra de dåliga regler som ni har är han välkommen att rösta med oss i eftermiddag. Välkommen att rösta på förslaget om att man ska be regeringen att återkomma

med ett bättre förslag! Det är nämligen det som majoriteten i dag kommer att rösta för. Välkommen till den omröstningen!

Prot. 2010/11:109
1 juni

*Arbetslöshets-
försäkringen*

Anf. 109 MEERI WASBERG (S):

Herr talman! En av de saker som har förvånat mig mest under den här debatten är hållningen att det ska vara arbetsförmedlarna som löser upp dagens knutar i ett stelbent regelsystem, för det är vad jag har hört från flera håll.

Jag minns ett tidigare statsråd som sade att det inte går att lagstifta om sunt förnuft. Jag är benägen att hålla med honom om det. Men jag tror faktiskt att det är fullt möjligt att lagstifta bort möjligheten att använda sunt förnuft. Det tycker jag också blir tydligt när man så hårdnackat argumenterar för att slippa ta hem, överväga, göra om och komma tillbaka med ett nytt och bättre förslag.

Vill man vara illvillig skulle man kunna tolka en hel del av de borgerliga debattörerna i dag som att de faktiskt vill ge ett carte blanche till arbetsförmedlarna att faktiskt göra avsteg från regelverk hit och dit. Jag skulle vilja se den arbetsförmedlare som i personalansvarsnämnden argumenterar så här: Detta avsteg från regelverket har jag gjort därför att jag använde mitt sunda förnuft, och detta har stöd i Sveriges riksdag och från Sveriges regering.

Jag tror faktiskt inte att det skulle hålla när man gör en strikt juridisk bedömning av vad arbetsförmedlaren får och inte får göra.

Nej, om dagens debattörer vill se en situationsanpassad användning av dagens regler borde de justeras utifrån det, och den möjligheten finns på alla möjliga sätt.

Jag anser som socialdemokrat att det är oerhört viktigt att människor har möjlighet att arbeta och att man kommer i arbete så snabbt som möjligt om man har blivit arbetslös. Men det är också viktigt att personernas kompetens och erfarenhet används på ett så bra sätt som möjligt, för vi vet att människor har störst möjlighet att få arbete inom de områden som de antingen har utbildning för eller erfarenhet av. Dessutom har människor möjlighet att vara aktiva på arbetsmarknaden, kanske genom att få ett deltidsarbete. Det är också en gammal sanning – men den håller faktiskt väldigt bra – att det är lättare att få ett nytt jobb när man redan har ett. Av den anledningen blir det orimligt att inte vilja se över till exempel deltidsreglerna på ett sådant sätt att man inte diskriminerar dem som har ett deltidsarbete. Menar man att det ska löna sig att arbeta måste man också se deltidsarbetet och det tillfälliga påhugget, någon timme här och där, som en möjlighet för den här personen att komma tillbaka på arbetsmarknaden och få ett arbete på heltid.

Låt därför regeringen skyndsamt återkomma med förslag om hur a-kassan kan utformas, så att de som är aktiva på arbetsmarknaden och upprätthåller sin kontakt, om det så är på deltid, inte diskrimineras.

Det ska, som sagt, löna sig att arbeta. Då måste man kunna visa det i handling också.

(Applåder)

Anf. 110 TOMAS TOBÉ (M):

Herr talman! Jag tänker inte gå in på de olika argumenten, som har framförts av olika ledamöter i den här kammaren. Men jag tycker att det

finns tre iakttagelser som är värda att uppmärksamma lite extra och som jag tror kan vara viktiga i det fortsatta arbetet, också inom arbetsmarknadsutskottet.

För det första gäller det Sverigedemokraterna. Jag tror att det var första gången i kammaren som Sverigedemokraterna öppet tackade de rödgröna för att de uppenbarligen inte längre hade en beröringsskräck. Det har också framförts från Sverigedemokraterna, lite stolt, att det kan komma fler tillkännagivanden framöver, och det klargörs att mycket av den arbetskraftsinvandring som finns i Sverige egentligen inte behövs.

Det är möjligt, kan jag tycka, att detta borde leda till lite mer eftertanke i den kommande behandlingen när det gäller vilka tillkännagivanden man gör och med vem man ställer sig bakom dem.

För det andra har vi beräkningarna. Man kan ha olika åsikter om hur regelverk och annat ska vara uppställt i arbetslöshetsförsäkringen. Så är det, och det är därför vi alla är politiker och engagerade. Vi var dock överens om att hämta in beräkningsunderlag, och det är något som riksdagsordningen kräver av oss. När vi ska göra tillkännagivanden som kostar är det viktigt att lämna rimliga beräkningsunderlag.

Vi valde att hämta in underlag från både riksdagens utredningstjänst och Regeringskansliet. De rödgröna och Sverigedemokraterna hade synpunkter på beräkningarna, vilket var helt okej. Dessa synpunkter hade man kunnat lämna i ett yttrande. I stället valde man att försöka dölja dessa beräkningar. Om vi landar i liknande situationer framöver tycker jag att eventuella tillkännagivanden till regeringen som handlar om kostnader i tremiljardersklassen förtjänar att ha beräkningar.

För det tredje har socialförsäkringsutredningen kommenterats. Redan nu verkar många ledamöter döma ut den. Låt mig påminna om att det är en parlamentarisk socialförsäkringsutredning. Det är tydligt att vi här försöker uppnå något genom ett brett politiskt samarbete.

Det är allmänt känt att Alliansen tycker att det vore en klok idé att få fram en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. Vi är dock beredda att inom ramen för utredningen tala om arbetsvillkor och avgifter – allt i syfte att öka sysselsättningen och tryggheten för arbetstagarna på svensk arbetsmarknad. Vi är beredda att fortsätta driva en arbetslinje i Sverige, ta ansvar för statens finanser och se till att vi får hållbara försäkringar och system. Men det är också upp till de enskilda oppositionspartierna att bestämma sig för vilken hand man vill hålla i.

(Applåder)

Anf. 111 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Tomas Tobé har gjort tre iakttagelser och försöker kladda ned Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet med Sverigedemokraterna. 90 procent av alla förslag från Alliansen stöds av Sverigedemokraterna; det är fakta. Sverigedemokraterna är självklart fria att stödja vilka förslag de vill, och i de allra flesta fall stöder de alliansregeringens förslag.

Beräkningsunderlaget har Mehmet Kaplan redan gått noga igenom, så det kommer ni ingen vart med. Det beskrivs väl i betänkandet hur det har hanterats, och Mehmet gjorde det klart och tydligt.

Den mest intressanta av Tomas Tobés iakttagelser är den sista om socialförsäkringsutredningen. Tomas Tobé säger att det är klokt med en obligatorisk a-kassa. Där har Moderaterna gjort en tvärvändning. Det var inte länge sedan finansminister Anders Borg kallade det en straffskatt. Det var inte länge sedan Fredrik Reinfeldt förnekade att det över huvud taget skulle kunna bli en obligatorisk a-kassa. Det var inte länge sedan som man slängde utredningen om detta i papperskorgen. Nu har Tomas Tobé och Moderaterna tvärvänt.

Allra mest intressant är att Tomas Tobé vill se över de regelverk som han under fem års tid har slagits för och hävdat att de är en viktig del av den moderata arbetsmarknadspolitiken. Det är fascinerande och spännande. Men på vilket sätt skulle regelverken förändras och förbättras av ett obligatorium? Det som Tomas Tobé vägrar genomföra i det nuvarande a-kassesystemet skulle plötsligt gå i ett obligatorium. Det skulle vara spännande att se på vilket sätt det förändras, för nu gör Tomas Tobé ett fullständigt avsteg från den tidigare moderata arbetsmarknadspolitiken.

(Applåder)

Anf. 112 TOMAS TOBÉ (M) replik:

Herr talman! Nej, det handlar inte om att kladda ned Socialdemokraterna eller Miljöpartiet. Jag noterar dock att Sverigedemokraterna i dag har avgivit denna deklaration i kammaren. Sverigedemokraterna kan välja att stödja olika förslag, och så kommer många partier att göra. Jag pekar bara på att man har ett ansvar för hur man väljer att formulera sig och på vilket sätt man gör det. Det är ett ansvar som varje enskilt parti kommer att behöva ta framöver.

När det gäller beräkningarna har vi som bekant olika åsikter. Det hade varit rimligt att ni hade framfört era synpunkter och inte försökt dölja beräkningarna i finansutskottet på det sätt som skedde. Vi bör inte ha en sådan ordning framöver, utan man får helt enkelt stå för att man tyckte att det var en klok idé att hämta in underlagen och inte försöka ta bort dem bara för att man inte gillar resultatet.

När det gäller den obligatoriska a-kassan försöker jag peka på att vi med ansvarstagande är beredda att göra saker tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Skulle vi landa i en obligatorisk a-kassa och vill se till att många fler omfattas måste vi också diskutera arbetsvillkoren; det är fullständigt självklart.

Det som är pinsamt här i dag, herr talman, är att höra hur Socialdemokraterna ondgör sig över deltidsbegränsningen. Socialdemokraternas senaste kända uppfattning om deltidsbegränsningen är att den ska vara 100 dagar. Vilken revolutionerande skillnad från dagens 75 ersättningsdagar! Det duger inte, utan visar att det handlar mer om plakatpolitik, mer om en vilja att göra tillkännagivanden till regeringen än att lägga fram ansvarsfulla förslag som är finansierade.

Anf. 113 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Tomas Tobé talar om att se över regelverk och diskutera arbetsvillkor. Ni har ägnat fem år åt att slåss för att försäkra a-kassan. Ni har motiverat det med att det var den viktigaste delen av er arbetsmarknadspolitik. Nu är ni beredda att överge det, och det är intressant och

spännande. På vilket sätt ska regelverket överges? På vilket sätt ska ersättningarna ses över? Hur ska man se till att fler får mer vid arbetslöshet? Hittills har er politik varit att se till att färre får mindre för att det skapar arbete.

Det är dramatiskt, men givetvis positivt, om ni nu överger denna politik. Men vad återstår av den moderata arbetsmarknadspolitiken om ni går över till en mer socialdemokratisk syn på arbetslöshetsförsäkringen som en konstruktiv del av en arbetsmarknadspolitik? Då faller er politik, och ni har inget kvar.

Vad är det som gör att de förändringar som varit omöjliga för er att ta till er i debatt efter debatt plötsligt får en annan påverkan på arbetsmarknadspolitiken för att försäkringen blir obligatorisk? Det skulle vara spännande att höra Tomas Tobé förklara det.

När det gäller deltidsegränsningen är det stora problemet inte antalet dagar. Det stora problemet är att ni har ändrat definitionen av vem som är deltidsarbetslös. Den som tar ett tillfälligt påhugg och följer samhällets normer och regler straffas. Den som vill arbeta kastas av den moderata arbetsmarknadspolitiken ut i heltidsarbetslöshet. Det är problemet som vi kritiserar och jagar och som en majoritet av riksdagen kommer att sätta stopp för i voteringen om en stund. Där har ni misslyckats. Ni har inte lyckats hålla arbetslinjen; den står vi socialdemokrater för.

Anf. 114 TOMAS TOBÉ (M) replik:

Herr talman! Jag kan försäkra Patrik Björck om att vi står fast vid vår arbetslinje. Det är viktigt att det är lönsamt att arbeta, att det är billigt och enkelt att anställa och att det är fokus på matchningen på arbetsmarknaden. Den linjen ligger fast. Just nu sjunker arbetslösheten näst snabbast i hela Europa. Mot slutet av mandatperioden kan vi komma ned i en arbetslöshet på 5 procent, eller 3 procent med det gamla socialdemokratiska sättet att räkna. Tro mig, vi kommer inte att avvika från detta.

När det gäller försäkringssystemen försöker vi ta lite större ansvar. Det gör vi med den parlamentariska socialförsäkringsutredningen. Jag blir dock lite bekymrad om det ska låta så här framöver. Är oppositionen inte intresserad av att vi tillsammans försöker ta fram ett bättre försäkringsskydd? Även Patrik Björck kan väl erkänna att det inte var bra att 700 000 människor stod utan försäkringsskydd i Socialdemokraternas Sverige. Vore det inte en god idé att vi i stället hittar ett system som gör att fler av dem som arbetar på svensk arbetsmarknad är med och finansierar försäkringar så att vi långsiktigt kan trygga ersättningar vid korta perioder av arbetslöshet?

Anf. 115 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Tomas Tobé säger att vi har avgivit en deklARATION. Före valet hade Socialdemokraterna en partiledare som sade att Socialdemokraterna inte på några villkor skulle medverka till att vi påverkade politiska beslut i denna kammare. Moderaterna hade en partiledare som kanske hade en mer realistisk syn på verkligheten och inte tog avstånd lika kategoriskt. Moderaterna har inte skämts för att få igenom politiska beslut med Sverigedemokraternas hjälp. Jag ser ingen skillnad.

Vi har en hoppas-och-blunda-regering. Ni i regeringen – Moderaterna och övriga allianspartier – förankrar inte era politiska viljeinriktningar i Sveriges riksdag. Ni hoppas att ni ska få igenom era politiska förslag. Ni är en minoritetsregering och måste förankra era politiska förslag och viljeinriktningar. Om man vill veta vilka problem som kan dyka upp i framtiden räcker det med att läsa vårt valmanifest och vår budget och jämföra det med den övriga oppositionen. Ni pratar inte med oss, och ni förhandlar inte med oss. Det har ni sagt att ni inte ska göra. Ni verkar inte prata och förhandla med så många andra heller.

Vi har bara att ta ställning till det som vi har lovat våra väljare i valet och i våra budgetar. När sådana frågor kommer upp på bordet kommer väljarna att stödja de förslagen. Om regeringen inte har lyckats förankra sin politik i kammaren ska ni inte skylla på oss eller Socialdemokraterna eller någon annan för att vi råkar ha en samsyn i vissa frågor. Det är regeringens misslyckande.

Anf. 116 TOMAS TOBÉ (M) replik:

Herr talman! Jag kan upplysa Sven-Olof Sällström och Sverigedemokraterna om att vi under ganska lång tid har haft minoritetsregeringar i Sverige. Det är inte något ovanligt. Det är snarare det som har varit det normala i Sverige under lång tid. Minoritetsregeringar kommer alltid att behöva hitta olika samarbeten i Sveriges riksdag.

Det är bara med en samlad opposition, det vill säga när Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet gör gemensam sak och är fullkomligt överens om motivering och enskilda förslag, som Alliansen inte har majoritet. Det kommer att inträffa ibland. Det kommer varje minoritetsregering att få leva med. Det är det parlamentariska stöd som svenska folket har valt in i kammaren.

Vi i Alliansen har tydligt deklarerat hur vårt samarbete ser ut. Vi kommer i första hand att söka samarbete med Miljöpartiet och i andra hand med Socialdemokraterna. Vi kommer inte att känna oss trygga i den parlamentariska socialförsäkringsutredningen med att hitta en långsiktigt hållbar arbetslöshetsförsäkring tillsammans med enbart Sverigedemokraterna. Det kan jag vara tydlig med.

Det som har gjort mig beklämd i den här debatten är att andra debattörer inte verkar vara intresserade av detta. Man verkar inte vilja ta ansvar för hur man formulerar sig i arbetsmarknadsutskottets betänkanden. Man har öppnat för Sverigedemokraterna att få en större påverkan. Jag kan gratulera Sven-Olof Sällström, men jag gratulerar inte Sverige för den utvecklingen.

Anf. 117 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Ni verkar inte lyckas så bra med att förankra regeringens politik. Det är bara att studera de politiska förslag och åsikter vi hade inför valet och den budget som ligger så ser ni var ni kommer att få problem. Det kan väl inte vara så fruktansvärt svårt att försöka komma överens med andra konstellationer här i kammaren för att få en samförstånds-lösning så att regeringen har möjlighet att få igenom sin politik. Det verkar som om ni inte har möjlighet eller vilja. Jag har lite svårt att sätta fingret på det.

Ni kommer uppenbarligen att stöta på motstånd. Det kommer att bli svårare och svårare för regeringen under mandatperioden, om man inte förankrar sin politik här i kammaren.

Visst har vi haft minoritetsregeringar i Sverige under många år. De har nästan alltid haft stödpartier utanför regeringen. I vissa fall har det varit Vänsterpartiet, i andra fall till exempel Miljöpartiet. Den här regeringen har inget uttalat stödparti. Det är en renodlad minoritetsregering utan egen majoritet med eller utan stödpartier i Sveriges riksdag.

När ni får problem bör ni väl söka samförståndslösningar i stället för att gång på gång åka på pisk i riksdagens kammare? Det är resultatet om ni inte söker lösningar på era problem.

Vi sverigedemokrater har bara våra väljare att svara för, inga andra.

Anf. 118 TOMAS TOBÉ (M) replik:

Herr talman! Jag får be om ursäkt till protokollet för att det här blir en historielektion.

Sven-Olof Sällström målar upp en bild av att denna regering gång på gång åker på stryk här i kammaren.

Låt oss gå tillbaka till när Sverige senast hade en minoritetsregering. Det var en socialdemokratisk minoritetsregering där Göran Persson var statsminister. Hur såg det ut riksdagsåret 2006? Den regeringen fick en annan majoritet emot sig 48 gånger. Det är fullt naturligt. Jag kan lova att Alliansen ligger under det talet.

I vårt utskott har vi haft 76 förslagspunkter. I två fall, än så länge, har det bildats en annan majoritet. Eventuellt är två ytterligare på väg här i dag. Så kommer det att vara.

Vi kommer att fortsätta att vara öppna för samtal. Vi kommer inte att vara öppna för samtal med Sverigedemokraterna. Vår hand är utsträckt till Miljöpartiet och Socialdemokraterna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.27 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

UU10 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2010

Punkt 1 (EU:s utvidgning)

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. 2 (SD)

Votering:

180 för utskottet

19 för res. 2

92 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 18 MP, 20 FP, 19 C, 18 V, 13 KD

För res. 2: 19 SD

Avstod: 89 S, 3 MP

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 6 KD

Punkt 2 (EU som global aktör)

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. 4 (SD)

Votering:

145 för utskottet

19 för res. 4

128 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 20 FP, 19 C, 14 KD

För res. 4: 19 SD

Avstod: 89 S, 21 MP, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 3 (EU och internationellt samarbete)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet
2. res. 6 (S)

Votering:

185 för utskottet

89 för res. 6

18 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 19 SD, 14 KD

För res. 6: 89 S

Avstod: 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 7 (SD)

Votering:

166 för utskottet

19 för res. 7

107 avstod

57 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 91 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 14 KD

För res. 7: 19 SD

Avstod: 88 S, 1 M, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 4 (Området öster om EU)

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 10 (SD)

Votering:

145 för utskottet

19 för res. 10

127 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 20 FP, 19 C, 14 KD

För res. 10: 19 SD

Avstod: 88 S, 21 MP, 18 V

Frånvarande: 24 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 5 (Området söder om EU)

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 13 (SD)

Votering:

145 för utskottet

19 för res. 13

128 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 20 FP, 19 C, 14 KD

För res. 13: 19 SD

Avstod: 89 S, 21 MP, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 7 (EU:s internationella roll)

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 16 (SD)

Votering:

166 för utskottet

19 för res. 16

107 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 14 KD

För res. 16: 19 SD

Avstod: 89 S, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 8 (EU:s stöd till demokrati i omvärlden)

1. utskottet

2. res. 18 (S, MP, V)

Votering:

164 för utskottet

127 för res. 18

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 20 FP, 19 C, 19 SD, 14 KD

För res. 18: 89 S, 20 MP, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 5 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 9 (Ekonomiskt samarbete)

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 20 (SD, V)

Votering:

165 för utskottet

37 för res. 20

89 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 14 KD

För res. 20: 19 SD, 18 V

Avstod: 89 S

Frånvarande: 23 S, 16 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 10 (Utredning av transaktionsskatt)

1. utskottet

2. res. 21 (S, MP, V)

Votering:

164 för utskottet

128 för res. 21

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 20 FP, 19 C, 19 SD, 14 KD

För res. 21: 89 S, 21 MP, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 14 (Gemensamt europeiskt asylsystem)

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 26 (SD)

Votering:

166 för utskottet

19 för res. 26

107 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 14 KD

För res. 26: 19 SD

Avstod: 89 S, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 15 (Kamp mot människohandel)

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 29 (SD)

Votering:

145 för utskottet

20 för res. 29

127 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 20 FP, 19 C, 14 KD

För res. 29: 1 MP, 19 SD

Avstod: 89 S, 20 MP, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 16 (Konkurrens med goda arbetsvillkor)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet

2. res. 31 (SD)

Votering:

164 för utskottet

19 för res. 31

108 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 20 MP, 20 FP, 19 C, 13 KD

För res. 31: 19 SD

Avstod: 88 S, 1 MP, 18 V, 1 KD

Frånvarande: 24 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 33 (V)

Votering:

146 för utskottet

18 för res. 33

128 avstod

57 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 20 FP, 19 C, 1 SD, 14 KD

För res. 33: 18 V

Avstod: 89 S, 21 MP, 18 SD

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 18 (Socialt protokoll)

1. utskottet

2. res. 36 (MP, V)

Votering:

250 för utskottet

39 för res. 36

2 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 91 M, 20 FP, 19 C, 19 SD, 14 KD

För res. 36: 21 MP, 18 V

Avstod: 2 S

Frånvarande: 23 S, 16 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Kent Härstedt (S) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 20 (Avskaffade jordbrukssubventioner)

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 39 (SD)

Votering:

145 för utskottet

19 för res. 39

128 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 20 FP, 19 C, 14 KD

För res. 39: 19 SD

Avstod: 89 S, 21 MP, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 21 (Aktivt miljö- och klimatarbete)

1. utskottet

2. res. 40 (S, MP, V)

Votering:

164 för utskottet

128 för res. 40

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 20 FP, 19 C, 19 SD, 14 KD

För res. 40: 89 S, 21 MP, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU21 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU30 En ny instruktion för riksdagsförvaltningen

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU31 Förkortad lagrådsperiod, m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU25 Moderniserade regler för avvecklingssystem och finansiella säkerheter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2010/11:109

1 juni

FiU35 Riksrevisionens årsredovisning

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU19 Utländsk näringsverksamhet i Sverige

Punkterna 1 och 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Övriga frågor)

1. utskottet

2. res. (S, V)

Votering:

185 för utskottet

107 för res.

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 19 SD, 14 KD

För res.: 89 S, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

NU22 En ny energimärkningslag

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU25 Ny lag om ackreditering och teknisk kontroll

Kammaren biföll utskottets förslag.

13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU40 Ändrade kapitaltäckningsregler (CRD 2 och 3)

Punkt 1 (Beslut på gruppnivå om kapitalbasen som fattas av en utländsk behörig myndighet)

Här förelåg endast yrkande om bifall till utskottets förslag. Lagförslaget innebar emellertid att förvaltningsuppgift som innefattade myndighetsutövning fick överlåtas till en utländsk myndighet. Beslutet att anta lagförslaget måste därför fattas i den ordning som föreskrevs i 10 kap. 8 § jämförd med 6 § andra stycket regeringsformen vilket krävde att riksdagens beslut fattades antingen med minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter eller i den ordning som gällde för stiftande av grundlag. Av förslaget framgick att beslutet önskades bli antaget i ett enda beslut. För bifall krävdes därför att *minst tre fjärdedelar* av de röstande och *mer än hälften* av riksdagens ledamöter förenade sig om beslutet.

Enligt RO 5 kap. 4 § andra stycket skulle beslut fattas genom omröstning.

Votering:

291 för bifall

58 frånvarande

Talmannen konstaterade att *minst tre fjärdedelar* av de röstande och *mer än hälften* av riksdagens ledamöter hade röstat ja och kammaren hade således bifallit utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För bifall: 89 S, 91 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 19 SD, 18 V, 14 KD

Frånvarande: 23 S, 16 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 4 (Rörlig ersättning)

1. utskottet

2. res. 2 (V)

Votering:

273 för utskottet

19 för res. 2

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 88 S, 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 19 SD, 14 KD

För res. 2: 1 S, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU19 Behörighet för lokförare

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU21 Tredje inre marknadspaketet för el och naturgas m.m.

Punkt 3 (Smarta elnät samt mätning och debitering av el)

1. utskottet

2. res. 2 (S, MP, V)

Votering:

164 för utskottet

128 för res. 2

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 20 FP, 19 C, 19 SD, 14 KD

För res. 2: 89 S, 21 MP, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 4 (Elmarknadens funktion och utveckling)

1. utskottet

2. res. 3 (S, V)

Votering:

185 för utskottet

107 för res. 3

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 19 SD, 14 KD

För res. 3: 89 S, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Prot. 2010/11:109

1 juni

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU24 Nedskräpning

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU20 Fastighetsrätt

Punkt 2 (Tomträtt)

1. utskottet

2. res. 1 (S)

Votering:

201 för utskottet

90 för res. 1

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 20 MP, 20 FP, 19 C, 19 SD, 17 V, 14 KD

För res. 1: 89 S, 1 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 5 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 3 (Bostadsarrende)

1. utskottet

2. res. 2 (S, SD, V)

Votering:

166 för utskottet

126 för res. 2

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 14 KD

För res. 2: 89 S, 19 SD, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU8 Biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort

Punkt 1 (Permanent fysiskt hinder)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

272 för utskottet

20 för res. 1

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 88 S, 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 18 V, 14 KD

För res. 1: 1 S, 19 SD

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 2 (Nationellt register)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

273 för utskottet

19 för res. 2

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 18 V, 14 KD

För res. 2: 19 SD

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 3 (Kontroll av uppehållstillståndskortet)

1. utskottet

2. res. 3 (V)

Votering:

272 för utskottet

18 för res. 3

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 92 M, 20 MP, 20 FP, 19 C, 18 SD, 14 KD

För res. 3: 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 5 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 4

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU9 EU:s viseringskodex

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

272 för utskottet

18 för res. 1

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 18 V, 13 KD

För res. 1: 18 SD

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 1 V, 6 KD

Punkt 2 (Överenskommelser om representation m.m.)

Här förelåg endast yrkande om bifall till utskottets förslag. Lagförslaget innebar emellertid att förvaltningsuppgift som innefattade myndighetsutövning fick överlåtas till en utländsk myndighet. Beslutet att anta lagförslaget måste därför fattas i den ordning som föreskrevs i 10 kap. 8 § jämförd med 6 § andra stycket regeringsformen vilket krävde att riksdagens beslut fattades antingen med minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter eller i den ordning som gällde för stiftande av grundlag. Av förslaget framgick att beslutet önskades bli antaget i ett enda beslut. För bifall krävdes därför att *minst tre fjärdedelar* av de röstande och *mer än hälften* av riksdagens ledamöter förenade sig om beslutet.

Enligt RO 5 kap. 4 § andra stycket skulle beslut fattas genom omröstning.

Votering:

292 för bifall

57 frånvarande

Talmannen konstaterade att *minst tre fjärdedelar* av de röstande och *mer än hälften* av riksdagens ledamöter hade röstat ja och kammaren hade således bifallit utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För bifall: 89 S, 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 19 SD, 18 V, 14 KD

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 3 (Privata tjänsteleverantörer)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

274 för utskottet

18 för res. 2

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 1 SD, 18 V, 14 KD

För res. 2: 18 SD

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Sven-Olof Sällström (SD) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 4 (Avsikten med vistelsen)

1. utskottet

2. res. 3 (SD)

3. res. 4 (V)

Förberedande votering:

22 för res. 3

18 för res. 4

251 avstod

58 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Anti Avsan, Finn Bengtsson och Andreas Norlén (alla M) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:
252 för utskottet
19 för res. 3
19 avstod
59 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 87 S, 92 M, 20 MP, 20 FP, 19 C, 14 KD
För res. 3: 19 SD
Avstod: 1 S, 18 V
Frånvarande: 24 S, 15 M, 5 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 5 (Rätt att överklaga)

1. utskottet
2. res. 5 (SD)
Votering:
273 för utskottet
19 för res. 5
57 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 89 S, 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 18 V, 14 KD
För res. 5: 19 SD
Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 6

Kammaren biföll utskottets förslag.

AU9 Arbetslöshetsförsäkringen

Punkt 1 (Utredning om arbetslöshetsförsäkringen)

1. utskottet
2. res. 1 (V)
Votering:
274 för utskottet
18 för res. 1
57 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 89 S, 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 19 SD, 14 KD
För res. 1: 18 V
Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 2 (Administration av arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd)

1. utskottet
2. res. 2 (S, V)
Votering:
185 för utskottet
107 för res. 2
57 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 19 SD, 14 KD

För res. 2: 89 S, 18 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 4 (Allmänna villkor för ersättning i arbetslöshetsförsäkringen)

1. utskottet

2. res. 3 (M, FP, C, KD)

Votering:

148 för utskottet

144 för res. 3

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 21 MP, 1 FP, 19 SD, 18 V

För res. 3: 92 M, 19 FP, 19 C, 14 KD

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Karin Granbom Ellison (FP) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 6 (Arbetslöshetsersättning för deltidsarbetslösa)

1. utskottet

2. res. 4 (M, FP, C, KD)

Votering:

147 för utskottet

145 för res. 4

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 21 MP, 19 SD, 18 V

För res. 4: 92 M, 20 FP, 19 C, 14 KD

Frånvarande: 23 S, 15 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Punkt 9 (Arbetslöshetsförsäkringen och förtroendevalda)

1. utskottet

2. res. 5 (S, V)

Votering:

185 för utskottet

105 för res. 5

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 91 M, 21 MP, 20 FP, 19 C, 19 SD, 14 KD

För res. 5: 87 S, 18 V

Frånvarande: 24 S, 16 M, 4 MP, 4 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 5 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

14 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Skrivelse
2010/11:130 Redovisning av AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2010

Finansutskottets betänkande
2010/11:FiU39 Nya regler för elektroniska pengar

Socialutskottets betänkande
2010/11:SoU14 Apoteksomregleringen

Socialutskottets utlåtande
2010/11:SoU17 En EU-agenda för barns rättigheter

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2010/11:MJU23 Miljöledning, miljörevision och prövning av vindkraft

Trafikutskottets betänkanden
2010/11:TU25 Postservice och grundläggande betaltjänster
2010/11:TU26 Godkännande av den reviderade STCW-konventionen

Justitieutskottets betänkande
2010/11:JuU25 Förbättrad utslussning från sluten ungdomsvård

Kulturutskottets betänkanden
2010/11:KrU8 Insatser för läsfrämjande och digitalisering
2010/11:KrU10 Unidroit-konventionen och vissa andra kulturarvsfrågor

15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 1 juni

2010/11:564 Oseriösa arbetsgivare inom fas 3

av *Lars Mejern Larsson* (S)
till arbetsmarknadsminister *Hillevi Engström* (M)

2010/11:565 Arbetslöshet bland unga som är födda utomlands

av *Esabelle Dingizian* (MP)
till statsrådet *Erik Ullenhag* (FP)

2010/11:566 Villkoren för lönebidrag

av *Ylva Johansson* (S)
till arbetsmarknadsminister *Hillevi Engström* (M)

2010/11:567 EHEC-smittan och livsmedelskontrollen

av *Pyry Niemi* (S)
till landsbygdsminister *Eskil Erlandsson* (C)

2010/11:568 Sjöfartsstöd

av *Anders Karlsson* (S)
till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 7 juni.

16 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 1 juni

2010/11:541 Tillsättande av en sanningskommission

av *Lena Olsson* (V)
till statsminister *Fredrik Reinfeldt* (M)

2010/11:542 Migrationsmyndigheternas kompetens

av *Amineh Kakabaveh* (V)
till statsrådet *Tobias Billström* (M)

2010/11:543 Mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning

av *Marianne Åhman* (FP)
till statsrådet *Maria Larsson* (KD)

2010/11:544 Trygghet i arbetslivet för unga personer med funktionsnedsättning

av *Roger Haddad* (FP)
till arbetsmarknadsminister *Hillevi Engström* (M)

2010/11:545 Åtgärder mot skatteundandragande

av *Jennie Nilsson* (S)
till finansminister *Anders Borg* (M)

2010/11:546 USA-agenter på svenskt territorium

av *Jens Holm* (V)
till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

2010/11:547 USA-agenter på svenskt territorium

av *Jens Holm* (V)
till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

2010/11:548 Grisnäringen i kris

av *Hans Hoff* (S)
till landsbygdsminister *Eskil Erlandsson* (C)

2010/11:549 Pensioner till scenkonstanställda

av *Maria Lundqvist-Brömster* (FP)
till statsrådet *Stefan Attefall* (KD)

2010/11:550 Konsekvenser av lagen om kommunala bostadsaktiebolag

av *Gunilla Svantorp* (S)
till statsrådet *Stefan Attefall* (KD)

2010/11:552 Skattemoral

av *Ulla Andersson* (V)
till statsrådet *Peter Norman* (M)

Prot. 2010/11:109
1 juni

2010/11:553 Villkor för lönebidragsanställningar

av *Josefin Brink* (V)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:554 Esrange och den nationella tilldelningen på 2,3-giga-hertzbandet

av *Siv Holma* (V)

till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

2010/11:555 Könsuppdelad statistik

av *Annika Qarlsson* (C)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2010/11:556 Förbifart Stockholm och miljömålen

av *Jens Holm* (V)

till miljöminister Andreas Carlgren (C)

2010/11:558 Utredning av den illegala alkoholens omfattning och effekter

av *Per Åsling* (C)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 7 juni.

17 § Kammaren åtskildes kl. 16.39.

Förhandlingarna leddes

av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med 10 § anf. 32 (delvis),

av talmannen därefter till och med 11 § anf. 60 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med 11 § anf. 110 (delvis) och

av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

1 § Meddelande om aktuell debatt	1
2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
3 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen	3
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	3
5 § Ändrade kapitaltäckningsregler (CRD 2 och 3).....	3
Finansutskottets betänkande 2010/11:FiU40.....	3
Anf. 1 ULLA ANDERSSON (V).....	3
Anf. 2 JÖRGEN ANDERSSON (M)	6
(Beslut fattades under 13 §.).....	7
6 § Behörighet för lokförare	7
Trafikutskottets betänkande 2010/11:TU19	7
Anf. 3 LOTTA FINSTORP (M).....	7
Anf. 4 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M)	8
Anf. 5 LARS TYSKLIND (FP).....	9
Anf. 6 BJÖRN VON SYDOW (S).....	10
(Beslut fattades under 13 §.).....	12
7 § Tredje inremarknadspaketet för el och naturgas m.m.....	12
Näringsutskottets betänkande 2010/11:NU21	12
Anf. 7 INGEMAR NILSSON (S).....	12
Anf. 8 LISE NORDIN (MP).....	14
Anf. 9 JENS HOLM (V)	16
Anf. 10 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M).....	17
Anf. 11 INGEMAR NILSSON (S) replik	19
Anf. 12 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	20
Anf. 13 INGEMAR NILSSON (S) replik	20
Anf. 14 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	21
Anf. 15 LISE NORDIN (MP) replik	21
Anf. 16 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	22
Anf. 17 LISE NORDIN (MP) replik	22
Anf. 18 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	22
Anf. 19 JENS HOLM (V) replik	23
Anf. 20 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	23
Anf. 21 JENS HOLM (V) replik	24
Anf. 22 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	24
(Beslut fattades under 13 §.).....	25
8 § Nedskräpning	25
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2010/11:MJU24	25
(Beslut fattades under 13 §.).....	25
9 § Fastighetsrätt.....	25
Civilutskottets betänkande 2010/11:CU20	25
Anf. 23 KATARINA KÖHLER (S).....	25
Anf. 24 EVA BENGTSON SKOGSBERG (M).....	27
Anf. 25 KATARINA KÖHLER (S) replik.....	27
Anf. 26 EVA BENGTSON SKOGSBERG (M) replik	28

Anf. 27 KATARINA KÖHLER (S) replik.....	28
Anf. 28 EVA BENGTSON SKOGSBERG (M) replik.....	28
Anf. 29 OLA JOHANSSON (C).....	28
Anf. 30 OTTO VON ARNOLD (KD)	30
Anf. 31 JAN LINDHOLM (MP).....	32
(Beslut fattades under 13 §.)	32
10 § Biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort och	
EU:s viseringskodex	32
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2010/11:SfU8	32
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2010/11:SfU9	32
Anf. 32 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	32
Anf. 33 EVA-LENA JANSSON (S)	35
Anf. 34 EVA LOHMAN (M).....	36
Anf. 35 MARIA FERM (MP).....	38
Anf. 36 ULF NILSSON (FP)	39
Anf. 37 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik.....	41
Anf. 38 ULF NILSSON (FP) replik.....	42
Anf. 39 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik.....	42
Anf. 40 ULF NILSSON (FP) replik.....	42
Anf. 41 FREDRICK FEDERLEY (C)	43
Anf. 42 EMMA HENRIKSSON (KD).....	43
Anf. 43 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	44
Anf. 44 ERIK ALMQVIST (SD).....	46
Anf. 45 EMMA HENRIKSSON (KD) replik	47
Anf. 46 ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	48
Anf. 47 EMMA HENRIKSSON (KD) replik	48
Anf. 48 ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	48
(Beslut fattades under 13 §.)	48
11 § Arbetslöshetsförsäkringen	49
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2010/11:AU9	49
Anf. 49 PATRIK BJÖRCK (S).....	49
Anf. 50 MARIA PLASS (M)	52
Anf. 51 PATRIK BJÖRCK (S) replik.....	55
Anf. 52 MARIA PLASS (M) replik.....	55
Anf. 53 PATRIK BJÖRCK (S) replik.....	56
Anf. 54 MARIA PLASS (M) replik.....	56
Anf. 55 MEHMET KAPLAN (MP).....	57
Anf. 56 MARIA PLASS (M) replik.....	59
Anf. 57 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	60
Anf. 58 MARIA PLASS (M) replik.....	60
Anf. 59 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	60
Anf. 60 HANS BACKMAN (FP)	61
Anf. 61 PATRIK BJÖRCK (S) replik.....	64
Anf. 62 HANS BACKMAN (FP) replik	65
Anf. 63 PATRIK BJÖRCK (S) replik.....	65
Anf. 64 HANS BACKMAN (FP) replik	66
Anf. 65 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	66
Anf. 66 HANS BACKMAN (FP) replik	66

Anf. 67	MEHMET KAPLAN (MP) replik	67	Prot. 2010/11:109
Anf. 68	HANS BACKMAN (FP) replik	67	1 juni
Anf. 69	ABIR AL-SAHLANI (C)	68	<hr/>
Anf. 70	PATRIK BJÖRCK (S) replik	69	
Anf. 71	ABIR AL-SAHLANI (C) replik	69	
Anf. 72	PATRIK BJÖRCK (S) replik	70	
Anf. 73	ABIR AL-SAHLANI (C) replik	70	
Anf. 74	JOSEFIN BRINK (V)	71	
Anf. 75	MARIA PLASS (M) replik	74	
Anf. 76	JOSEFIN BRINK (V) replik	75	
Anf. 77	MARIA PLASS (M) replik	75	
Anf. 78	JOSEFIN BRINK (V) replik	75	
Anf. 79	HANS BACKMAN (FP) replik	76	
Anf. 80	JOSEFIN BRINK (V) replik	76	
Anf. 81	HANS BACKMAN (FP) replik	77	
Anf. 82	JOSEFIN BRINK (V) replik	77	
Anf. 83	ANDRE VICE TALMANNEN	78	
Anf. 84	PENILLA GUNTHER (KD)	78	
Anf. 85	JOSEFIN BRINK (V) replik	80	
Anf. 86	PENILLA GUNTHER (KD) replik	81	
Anf. 87	JOSEFIN BRINK (V) replik	81	
Anf. 88	PENILLA GUNTHER (KD) replik	82	
Anf. 89	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD)	83	
Anf. 90	MARIA PLASS (M) replik	85	
Anf. 91	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	85	
Anf. 92	MARIA PLASS (M) replik	86	
Anf. 93	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	86	
Anf. 94	HANS BACKMAN (FP) replik	86	
Anf. 95	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	87	
Anf. 96	HANS BACKMAN (FP) replik	87	
Anf. 97	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	87	
Anf. 98	ANN-CHRISTIN AHLBERG (S)	88	
Anf. 99	EVA-LENA JANSSON (S)	90	
Anf. 100	MONICA GREEN (S)	91	
Anf. 101	PENILLA GUNTHER (KD) replik	92	
Anf. 102	MONICA GREEN (S) replik	92	
Anf. 103	PENILLA GUNTHER (KD) replik	93	
Anf. 104	MONICA GREEN (S) replik	93	
Anf. 105	HANS BACKMAN (FP) replik	93	
Anf. 106	MONICA GREEN (S) replik	94	
Anf. 107	HANS BACKMAN (FP) replik	94	
Anf. 108	MONICA GREEN (S) replik	94	
Anf. 109	MEERI WASBERG (S)	95	
Anf. 110	TOMAS TOBÉ (M)	95	
Anf. 111	PATRIK BJÖRCK (S) replik	96	
Anf. 112	TOMAS TOBÉ (M) replik	97	
Anf. 113	PATRIK BJÖRCK (S) replik	97	
Anf. 114	TOMAS TOBÉ (M) replik	98	
Anf. 115	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	98	

Anf. 116 TOMAS TOBÉ (M) replik.....	99
Anf. 117 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	99
Anf. 118 TOMAS TOBÉ (M) replik.....	100
(Beslut fattades under 13 §.)	100
Ajournering.....	100
Återupptagna förhandlingar	100
12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 19 maj	101
UU10 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2010.....	101
KU21 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen.....	106
KU30 En ny instruktion för riksdagsförvaltningen	106
KU31 Förkortad lagrådsperiod, m.m.	106
FiU25 Moderniserade regler för avvecklingssystem och finansiella säkerheter.....	107
FiU35 Riksrevisionens årsredovisning.....	107
NU19 Utländsk näringsverksamhet i Sverige	107
NU22 En ny energimärkningslag.....	107
NU25 Ny lag om ackreditering och teknisk kontroll	107
13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	107
FiU40 Ändrade kapitaltäckningsregler (CRD 2 och 3).....	107
TU19 Behörighet för lokförare	108
NU21 Tredje inre marknadspaketet för el och naturgas m.m.	108
MJU24 Nedskräpning	109
CU20 Fastighetsrätt.....	109
SfU8 Biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort	109
SfU9 EU:s viseringskodex	110
AU9 Arbetslöshetsförsäkringen	112
14 § Bordläggning.....	114
15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	114
16 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	115
17 § Kammaren åtskildes kl. 16.39.	116

Tryck: Elanders, Vällingby 2011